

**UCHWAŁA NR XXXVII.249.17
RADY MIEJSKIEJ W TYCZYNIE
z dnia 26 maja 2017 r.**

w sprawie zmiany uchwały Nr XXXV.235.17 Rady Miejskiej w Tyczynie z dnia 24 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016 poz. 446)

Rada Miejska w Tyczynie uchwala, co następuje:

§ 1. Zmienia się i przyjmuje „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022” stanowiący załącznik do uchwały Nr XXXV.235.17 Rady Miejskiej w Tyczynie z dnia 24 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022”, który otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tyczyna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Gmina Tyczyn
ul. Rynek 18
36-020 Tyczyn

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY TYCZYN

na lata 2016-2022

MAJ 2017

Opracowanie :

Eurogrant Sp. z o.o.

ul. Krakowska 25/2
33-100 Tarnów
biuro@eurogrant.pl
tel. 14 657 14 65, fax +48 14 657 14 64

1.WSTĘP	6
1.1. Wprowadzenie.....	6
1.2. Zasady horyzontalne rewitalizacji	9
1.3. Nawiązanie do dokumentów strategiczno-programowych	11
2. DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY	17
2.1. Układ funkcjonalno-przestrzenny	17
2.1.1. Położenie i uwarunkowania przestrzenne.....	17
2.1.2. Polityka przestrzenna gminy.....	19
2.2. Sfera społeczna.....	21
2.2.1. Demografia	21
2.2.2. Rynek pracy i bezrobocie	24
2.2.3. Pomoc społeczna.....	25
2.2.4. Edukacja.....	28
2.2.5. Organizacje pozarządowe	31
2.2.6. Bezpieczeństwo	32
2.3. Sfera gospodarcza	32
2.4. Sfera środowiskowa	34
2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	35
2.6. Sfera techniczna	40
3. WYZNACZENIE OBSZARÓW KRYZYSOWYCH	45
3.1. Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji	45
3.1.1. Podstawowe informacje charakteryzujące poszczególne diagnozowane obszary	46
3.2. Identyfikacja zróżnicowania wewnątrzgminnego	47
3.3. Analiza zjawisk negatywnych	51
3.3.1. Wskaźniki społeczne	51
3.3.2. Wskaźniki gospodarcze	54
3.3.3. Wskaźniki sfera techniczna	56
3.3.4. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne	57
3.3.5. Wskaźniki środowiskowe	58
3.4. Wyniki delimitacji i wskazanie obszarów zdegradowanych.....	60
3.5. Zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji i uzasadnienie jego wyboru.....	62
3.5.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	66

3.5.2. Zasięg terytorialny obszaru i uzasadnienie jego wyboru w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla województwa podkarpackiego	69
4. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	74
4.1. Wizja obszarów zdegradowanych	74
4.2. Cele rewitalizacji – logika interwencji	75
4.3. Projekty rewitalizacyjne	79
4.3.1. Zadania społeczne	80
4.3.2. Zadania infrastrukturalne	81
4.3.3. Powiązanie zaplanowanych zadań z celami i kierunkami rewitalizacji	82
4.4. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	85
4.5. Planowane efekty rewitalizacji	87
4.6. Mechanizmy zapewnienia komplementarności	88
4.6.1. Komplementarność przestrzenna	88
4.6.2. Komplementarność problemowa	89
4.6.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	90
4.6.4. Komplementarność międzyokresowa	90
4.6.5. Komplementarność źródeł finansowania	93
5. PLAN FINANSOWY	94
5.1. Plan finansowy LPR	94
5.1.1. Źródła finansowania	96
5.2. Analiza ryzyka wraz ze środkami zaradczymi	99
6. INSTRUMENTY WDRAŻANIA PROGRAMU, MONITORINGU I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	102
6.1. Organizacja procesu wdrażania	102
6.1.1. Promocja i informacja	104
6.2. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	106
6.3. Zasady współpracy pomiędzy sektorem publicznym i społecznym	107
6.4. Monitoring i oczekiwane wskaźniki osiągnięć	108
6.4.1. Oczekiwane wskaźniki realizacji w zakresie realizacji zadań na obszarach rewitalizacyjnych	109
6.4.2. Oczekiwane wskaźniki realizacji w zakresie oddziaływania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn 2016-2022 na obszar rewitalizacji	112
6.4.3. Ewaluacja	113
6.4.4. Aktualizacja	114

7. SZCZEGÓŁOWE KARTY ZŁOŻONYCH PROJEKTÓW DO REWITALIZACJI	119
7.1. Karty zgłoszonych projektów do rewitalizacji – zadania społeczne	119
7.2. Karty zgłoszonych projektów do rewitalizacji – zadania inwestycyjne	137
7.3. Partycypacja społeczna	156
7.4. Procedura włączenia interesariuszy w prace projektowe.....	157
7.4.1. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.....	157
7.4.2. Tworzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	159
8. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	162
9. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA OBSZARÓW WYZNACZONYCH DO REWITALIZACJI	164
10. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH	167
10.1. Badania sondażowe.....	167
10.2. Badania pogłębione obszaru rewitalizacji	175
Spis rysunków i tabel	181

ROZDZIAŁ I

WSTĘP

1.1. Wprowadzenie

Przemiany społeczno-gospodarcze na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza wywołane procesem globalizacji oraz transformacją ustrojową i wyzwaniem gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zjawisk i procesów na obszarach jednostek samorządu terytorialnego, takich jak degradacja tkanki materialnej oraz narastające problemy w sferze społeczno-gospodarczej.

W takiej sytuacji szczególnego znaczenia zaczęło nabierać planowanie oraz realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, obejmujących sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową i kulturową, a tym samym odpowiadających na indywidualny zestaw zidentyfikowanych problemów danego obszaru.

Na potrzeby projektowania i wdrażania interwencji w ramach procesu rewitalizacji, współfinansowanych środkami Unii Europejskiej, rewitalizację należy rozumieć jako: *„wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji”¹*

Podstawowym narzędziem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych jest *program rewitalizacji*, który opracowywany i przyjmowany jest przez samorząd gminy w drodze uchwały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U.2016 poz. 446).

Ze względu na to, że celem rewitalizacji jest równoczesna odnowa społeczna, gospodarcza, kulturowa, przestrzenna (w tym także techniczna) oraz środowiskowa, nadanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą być środkiem, a nie celem rewitalizacji. Konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w Gminie nie były działaniami przypadkowymi, ale by były ujęte w ramy zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022 (LPR) jest programem wieloletnich działań zmierzających do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju poprzez optymalne wykorzystanie endogenicznych uwarunkowań i wzmacnianie lokalnych potencjałów.

¹ Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 – Założenia, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014, s. 4.

Objęcie danego obszaru programem lub planem rewitalizacji stanowi podstawę wspierania go poprzez instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne oraz krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022 opracowany został zgodnie z zasadami określonymi w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, wydane przez Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r. oraz zgodnie z *Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r.).

Niniejszy Program wspiera realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Obszary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze mieszkaniowej i gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kulturowej wpłyną na realizację celów w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej. Rewitalizacja jest ważną częścią myślenia o rozwoju Gminy – powinna stać się kluczowym programem społecznym i gospodarczym dla Gminy w odniesieniu do jego obszarów problemowych. Równocześnie jest ona procesem długotrwałym, kosztownym i wymagającym zachowania ciągłości oraz konsekwencji.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn jest narzędziem realizowania wizji określonej w Planie Rozwoju Gminy Tyczyn na lata 2016-2022:

Gmina Tyczyn - nowoczesna gmina, zapewniająca swoim mieszkańcom wysoką jakość życia, dzięki pełnemu wykorzystaniu kapitału społecznego i bogatych walorów geograficzno-przyrodniczych w kreowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego, przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

Głównym założeniem *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* jest prowadzenie działań skoncentrowanych na prowadzeniu działań kompleksowych w celu inicjowania przemian przestrzennych, technicznych, ekonomicznych i przede wszystkim społecznych, których celem jest przywrócenie funkcjonalności poszczególnych terenów i stworzenie warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego na obszarze problemowym/zdegradowanym – wymagającym interwencji publicznej.

Prawidłowo opracowany *Lokalny Program Rewitalizacji* musi charakteryzować się następującymi cechami:

- **kompleksowość**

- działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczny, ekonomiczny, przestrzenny, techniczny, środowiskowy i kulturowy,
- włączenie środków z EFRR, EFS, FS, innych publicznych oraz prywatnych.

- **koncentracja**

- koncentracja na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

- **komplementarność**

- wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi, powiązanie działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy Tyczyn,
- efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.),
- kontynuacja i dopełnienie przedsięwzięć zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013.

- **partycypacja**

- nierozdzielnie wpisane w proces rewitalizacji uczestnictwo we współdecydowaniu,
- musi mieć realny charakter,
- stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania monitorowania i oceniania.

W tym celu w ramach przedmiotowego *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* dokonano:

- pełnej diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowano dotyczące go problemy. Diagnozą objęto łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenno-infrastrukturalne i środowiskowe, a także kulturowe (w tym związane z dziedzictwem kulturowym) i techniczne,
- właściwego doboru narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
- zsynchronizowania uzupełniających się działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej (infrastrukturalnej i środowiskowej),
- ustalenia hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
- zrealizowania wynikającej z art. 5 rozporządzenia nr 1303/2013 zasady partnerstwa polegającej na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć, poprzez:
 - a) zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w formie formularzy zamieszczonych na stronie internetowej Gminy Tyczyn,
 - b) spotkania, warsztaty, ankiety.

- otwarte konsultacje społeczne, badania ankietowe, indywidualne spotkania z ekspertami,
- zastosowania podejścia do rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju Gminy Tyczyn.

Lokalny Program Rewitalizacji składa się z następujących części:

- CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA,
- CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA,
- CZĘŚĆ PROGRAMOWA.

Część wprowadzająca zawiera ogólne informacje dotyczące metodologii opracowania LPR-u oraz opis zaangażowania społeczności lokalnej w ten proces, a także uwarunkowania zewnętrzne dokumentu, tj. strategiczno-programowe i środowiskowe.

Część diagnostyczno-analityczna obejmuje charakterystykę obecnej sytuacji w Gminie Tyczyn w sferze przestrzennej, społecznej, gospodarczej, środowiskowej i technicznej wraz ze skwantyfikowanymi danymi oraz ich analizą, celem identyfikacji problemów i delimitacji obszarów kryzysowych w mieście.

Część programowa przedstawia najistotniejsze założenia procesu rewitalizacji zdegradowanych obszarów Gminy Tyczyn w latach 2016-2022, tj.: cel strategiczny rewitalizacji, horyzont czasowy dokumentu, obszary problemowe określone przestrzennie wraz z celami głównymi i celami szczegółowymi. Ponadto zostały tutaj wskazane priorytetowe projekty do realizacji oraz system ich wdrażania. Ważnym elementem jest również opracowany system monitoringu skuteczności działań wraz z systemem wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu oraz sposób ewaluacji i komunikacji społecznej dokumentu.

1.2. Zasady horyzontalne rewitalizacji

Partycypacja społeczna

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022 opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy w pracach nad Programem, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za zorganizowanie procesu konsultacji społecznych oraz przygotowanie końcowej wersji dokumentu.

Podczas prac nad diagnozą oraz założeniami Programu wykorzystano metody badawcze pozwalające dotrzeć do możliwie szerokiej grupy mieszkańców, umożliwiające uzyskanie opinii i indywidualnych ocen dotyczących kondycji poszczególnych obszarów definiowanych, jako problemowe.

Metodologia uspołecznienia procesu tworzenia Programu Rewitalizacji była zastosowana w oparciu o *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, wydane przez Ministerstwo Rozwoju, Warszawa, 02.08.2016 r. oraz zgodnie z *Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu*

Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020² i obejmowała działania polegające w szczególności na:

- 1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- 2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- 3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- 4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- 5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- 6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Kompleksowa diagnoza

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby niniejszego opracowania ma charakter kompleksowy realizowany w oparciu o analizę danych ilościowych oraz jakościowych. Wyznaczenie obszarów kryzysowych zostało poparte analizą porównawczą udowadniającą konieczność podjęcia zintegrowanej interwencji na wyodrębnione obszary.

Ze względu na konieczność przedstawienia danych dedykowanych każdemu z wyznaczonych obszarów zdegradowanych, korzystano z informacji gromadzonych przez odpowiednie wydziały i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Tyczynie.

Koncentracja interwencji

Efektem prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* jest wyznaczenie ograniczonych terytorialnie obszarów o charakterze kryzysowym dla których wartości wskaźników są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla gminy oraz województwa podkarpackiego. Dla Gminy Tyczyn obszary zdegradowane, wymagające rewitalizacji, znajdują się w miejscowościach:

- 1. Borek Stary,**
- 2. Hermanowa,**
- 3. Kielnarowa,**
- 4. Matysówka,**
- 5. Tyczyn.**

² Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r.

Obszar, obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar do rewitalizacji.

W wyniku konsultacji społecznych oraz pogłębionej diagnozy, na podstawie analizy danych statystycznych, oceny wartości wskaźników osiągniętych oraz zdiagnozowanych dodatkowych czynników gospodarczych i walorów funkcjonalno-przestrzennych obszarów zaniedbanych technicznie, a także z uwagi na ich istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego Gminy Tyczyn, na terenie wybranych jednostek urbanistycznych, jako obszar do rewitalizacji, wymagający wsparcia, przyjęto **centrum Tyczyna i tereny przylegające** (ul. Grunwaldzka, ul. Orkana, ul. Armii Krajowej, ul. Kościuszki – część (działka przy skrzyżowaniu z ul. Wyzwolenia), ul. Cicha, ul. Słowackiego, ul. Podwale, ul. Św. Krzyża, ul. Rynek, ul. Przesmyk, ul. Targowa, ul. Mickiewicza (część - do skrzyżowania z ul. Szopena), ul. Kopernika, ul. Parkowa (prawa strona)).

Obszar do rewitalizacji zajmuje **powierzchnię 77,10 ha (0,771 km²)**.

Koncentracja interwencji w wymiarze tematycznym – zaplanowane działania w ramach zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych obejmują określone dziedziny przewidziane do realizacji ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Wymiar społeczny oraz techniczny i przestrzenny został zdefiniowany w oparciu o kompleksową diagnozę sytuacji społecznej Gminy Tyczyn, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru kryzysowego.

Planowanie finansowe

Planowanie finansowe *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* było przeprowadzone w oparciu o możliwości rzeczywistego zbudowania montażu finansowego dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Szczegółowe informacje na temat montażu finansowego znajdują się w rozdziale 5. niniejszego opracowania. Założenia finansowe częściowo mają charakter indykatorywny wynikający z długookresowego charakteru dokumentu oraz potencjalnych zmian w zakresie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

1.3. Nawiązanie do dokumentów strategiczno-programowych

Lokalny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na zdegradowanych obszarach gminy, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji.

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie LPR-u do zapisów dokumentu strategicznego
POZIOM EUROPEJSKI		
1.	Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	Priorytet III. <i>Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu</i> – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Ponadto, wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych: CEL 1 <i>Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.</i> CEL 4 <i>Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.</i> CEL 5 <i>Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</i>
POZIOM KRAJOWY		
2.	Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Obszar <i>Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki</i>: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki: Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; Obszar <i>Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski</i>: Rozwój regionalny: Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; Obszar <i>Efektywności i sprawności państwa</i>: Kapitał społeczny: Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.
3.	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (Warszawa 2017)	Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Cele rewitalizacji wpisuje się 2 cel szczegółowy Strategii: Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, w zakresie: poprawy dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne oraz wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy. Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie LPR-u do zapisów dokumentu strategicznego
		dostępu do infrastruktury; Planowane efekty LPR w Gminie Tyczyn są zbieżne z oczekiwanymi efektami realizacji Strategii.
4.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym. Cel 1 - Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”). Cel 2 - Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”). Cel 3 - Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).
5.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Tworzenie estetycznej i uporządkowanej przestrzeni zgodnie z zasadami ładu przestrzennego, respektując zróżnicowane kulturowo i historycznie tradycje architektoniczne oraz w możliwie jak największym stopniu zachowującą walory naturalnego krajobrazu przyrodniczego. 1) Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. 2) Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. 3) Cel 6 - Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.
6.	Umowa Partnerstwa³	Głównym celem jest zwiększenie konkurencyjności gospodarki, poprawa spójności społecznej i terytorialnej kraju oraz poprawa efektywności administracji publicznej. 1) Cel Tematyczny 3. Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW), finansowego, doradczego i szkoleniowego. 2) Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach. 3) Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami. 4) Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników. 5) Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

³ Umowa Partnerstwa (UP) jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. (grudzień 2015r.)

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie LPR-u do zapisów dokumentu strategicznego
7.	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Głównym celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. 1) Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
8.	Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Głównym celem jest wspieranie procesów i inicjatyw, które wzmacniają wolę działania obywateli na rzecz dobra wspólnego i przyczyniają się do wzmocnienia zaufania, jako jednego z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego i kulturowego. 1) Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.
9.	Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	Główny cel jest wzrost poziomu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej całej Polski Wschodniej i każdego z jej województw w rozszerzonej Unii Europejskiej z uwzględnieniem zasady trwałego i zrównoważonego rozwoju 1) Priorytet I - Oddziaływanie na poprawę jakości kapitału ludzkiego 2) Priorytet II - Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy 3) Priorytet III - Wspieranie gospodarki, wspieranie funkcjonowania MSP 4) Priorytet VII - Konserwacja i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego oraz ochrona różnorodności biologicznej
POZIOM REGIONALNY I SUBREGIONALNY		
10.	Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020	Działania Programu Rewitalizacji wpisuje się w główny cel strategii jest „Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców”. Dziedzina działań strategicznych: SIEĆ OSADNICZA 3 CEL: Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku Priorytet 3.4. Funkcje obszarów wiejskich KIERUNKI DZIAŁAŃ : 1. Rozwój infrastruktury technicznej umożliwiający wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. 2. Integracja i aktywizacja społeczności wiejskiej służące zaspokajaniu potrzeb społecznych i kulturalnych w kontekście procesu odnowy wsi 3. Modernizacja przestrzeni wiejskiej

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie LPR-u do zapisów dokumentu strategicznego
11.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego (Zał. nr 1 do Uchwały nr XLVIII/522/2002 Sejmiku Woj. Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z dnia 17 października 2002 r. nr 64 poz.1320))	Dokument uwzględnia cele i priorytety określone w strategii rozwoju województwa, co z kolei przekłada się na kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz politykę przestrzenną. Cele prowadzenia rewitalizacji w Gminie Tyczyn są zbieżne z celami polityki przestrzennej określonej w <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego</i> określonymi jako : a) korzystniejsze warunki dla zrównoważonego rozwoju województwa oraz podnoszenia poziomu i jakości życia mieszkańców tak , aby zbliżyć ten poziom do średniego poziomu w kraju, b) w dziedzinie środowiska naturalnego i kulturowego efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania , w tym racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów środowiska poprzez dostosowanie organizacji struktury, funkcji i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych, c) utrzymanie ciągłości kulturowej, zachowanie i ochrona unikatowych wartości kulturowych d) poprawa jakości życia i równoważenie rozwoju, w tym tworzenie warunków do podnoszenia jakości życia mieszkańców.
POZIOM GMINNY		
12.	Plan Rozwoju Gminy Tyczyn na lata 2016-2020	Cele rewitalizacyjne wpisują się w zdiagnozowane problemy w Planie Rozwoju Gminy określone na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego Gminy. Wytyczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony zrównoważony rozwój Gminy. Celem wszystkich działań, które zostały ujęte w w/w dokumencie jest zrównoważony rozwój gminy z poszanowaniem środowiska naturalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych przy jednoczesnym założeniu, że gmina powinna być atrakcyjnym miejscem do zamieszkania, pracy i odpoczynku. Projekt opracowania Programu Rewitalizacji wzmocni zaplanowany w PR proces przemian służących wyprowadzaniu gminy ze stanu kryzysowego (Cel priorytetu 3- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu) str .30) Ponadto niska jakość życia w wymiarze społeczno- ekonomicznym i ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na terenie gminy wskazują na konieczność podjęcia działań w obszarach najbardziej kryzysowych (zdegradowanych również pod względem przestrzenno- funkcjonalnym (Priorytet 4 – Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, wsparcie napływu kapitału zewnętrznego poprzez poprawę infrastruktury i stworzenie przychylnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, wzrost konkurencyjności gospodarki, tworzenie nowych miejsc pracy, wzrost zamożności gminy oraz poprawa stopy życiowej mieszkańców (str.31).
13.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Tyczyn	Celem głównym strategii jest zaplanowanie działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców gminy Tyczyn w sferze społecznej. Działania te związane są z rozwiązywaniem problemów społecznych, takich jak walka z bezrobociem, ubóstwem, patologiami czy wykluczeniem społecznym. Wskazane obszary problemowe: A. ZWALCZANIE BEZROBOCIA

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie LPR-u do zapisów dokumentu strategicznego
		B. WSPARCIE RODZINY C. CHOROBA, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, STAROŚĆ, SAMOTNOŚĆ
14.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tyczyn	Cele rewitalizacyjne wpisują się w sformułowane uwarunkowania rozwoju Gminy Tyczyn. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tyczyn określa cele jako „zachowanie przyrodniczych i kulturowych struktur i form użytkowania przestrzeni oraz walorów krajobrazowych przy jednoczesnym tworzenie warunków i szans dla racjonalnego gospodarowania w tym min. dla rozwoju funkcji gospodarczych bazujących na zasobach przyrody, które nie naruszyły by naturalnego układu elementów przyrodniczych oraz estetyki krajobrazu” Oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, m.in. „maksymalnego zachowania obiektów, obszarów, pojedynczych elementów w dotychczasowym stanie z jednoczesnym wspieraniem wszelkich inicjatyw adaptacyjnych, modernizacyjnych, rekonstrukcyjnych”, które są zbieżne z celami rewitalizacyjnymi a zadania rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w latach 2016-2022 są zgodne z kierunkami inwestycyjnymi Studium.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA GMINY

2.1. Układ funkcjonalno-przestrzenny

2.1.1. Położenie i uwarunkowania przestrzenne

Gmina Tyczyn jest gminą miejsko-wiejską. Znajduje się w południowo-wschodniej Polsce, w centralnej części województwa podkarpackiego, w powiecie rzeszowskim.

Rysunek 1. Gmina Tyczyn na tle województwa podkarpackiego i powiatu rzeszowskiego.

Źródło: www.tyczyn.pl

Jako jednostka administracyjna graniczy: od północy z miastem wojewódzkim Rzeszowem, na małym odcinku od zachodu (wzdłuż Wisłoka) z gminą Boguchwałą, od zachodu z gminą Lubenia, od południa z gminami Błażowa i Hyżne, a od wschodu z gminą Chmielnik.

Gmina ma bardzo korzystne położenie komunikacyjne, odległość od Rzeszowa wynosi około 1,5 km, od Dynowa - 30 km (droga krajowa Rzeszów - Dynów), od siedzib gmin Doliny Strugu: od Chmielnika Rzeszowskiego - 7 km, od Błażowej - 16 km i od Hyżnego - 7 km.

Obszar Gminy Tyczyn rozciąga się na terenie Pogórza Karpackiego, a dokładniej należy do mezoregionu Pogórza Dynowskiego. Położenie to stanowi o zróżnicowanym ukształtowaniu terenu. Grzbiety występujących tu wzniesień biegną w różnych kierunkach, różny jest stopień nachylenia stoków, które rzeźbią liczne ciekі wodne i osuwiska. Wprawdzie różnica w bezwzględnej wysokości nad poziomem morza na obszarze gminy nie jest duża, lecz znacznie bardziej istotne są różnice w budowie geologicznej. Ona warunkuje nie tylko typ krajobrazu, ale też rodzaj występujących minerałów i gleb, a to z kolei wpływa na charakter świata roślin i zwierząt. W skład gminy wchodzi miasto Tyczyn oraz sołectwa: Borek Stary, Hermanowa, Kielnarowa, Matysówka.

Tabela 1. Powierzchnia miejscowości w Gminie Tyczyn.

Lp.	MIEJSCOWOŚĆ	POWIERZCHNIA (km ²)	% OGÓŁU
1	Borek Stary	13,15 km ²	22,29
2	Hermanowa	17,99 km ²	30,49
3	Kielnarowa	12,90 km ²	21,86
4	Matysówka	5,30 km ²	8,98
5	Tyczyn	9,66 km ²	16,37
GINA OGÓŁEM:		59 km²	100

Źródło: Urząd Miejski w Tyczynie

Gmina obejmuje obszar 59 km², co stanowi 5,1% powierzchni powiatu rzeszowskiego. Największą miejscowością jest Hermanowa. Jej powierzchnia stanowi 30,49% ogólnej powierzchni gminy. Najmniejszą miejscowością pod względem powierzchni jest Matysówka, która stanowi 8,68% gminy.

Gmina Tyczyn wchodzi **w skład Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego**, skupiającego miasto Rzeszów i dwanaście gmin ościennych: Boguchwałę, Chmielnik, Czarną, Czudec, Głogów Małopolski, Krasne, Lubień, Łańcut, miasto Łańcut, Świlczę, Trzebownisko i Tyczyn. Stanowi także północno-zachodnią część mikroregionu Dolina Strugu, obejmującego gminy: Błażowa, Chmielnik, Hyżne i Tyczyn.

2.1.2. Polityka przestrzenna gminy

Podstawowym dokumentem regulującym warunki zabudowy i zagospodarowania przestrzennego jest *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Tyczyn Kierunki Zagospodarowania i Polityka Przestrzenna*⁴.

Polityka przestrzenna stanowi świadomą działalność podmiotu publicznego, jakim jest samorząd gminy. Studium kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ma na celu określenie długofalowego procesu kształtowania i ewolucji struktury przestrzennej jej obszaru wynikającą z uwarunkowań stanu, potrzeb i wymogów ochrony środowiska, przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego, uwarunkowań, potrzeb i możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, a także kierunków polityki przestrzennej przyjętej przez państwo oraz regulacji prawnych dotyczących gospodarki przestrzennej.

Szczegółowo opracowany dokument, jakim jest *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego* ustala następujące cele rozwoju przestrzennego, odpowiadające istniejącym uwarunkowaniom i problemom rozwoju:

- ✚ ochrona istniejących wartości kulturowych i krajobrazu,
- ✚ wykorzystywanie walorów środowiska przyrodniczego i jego maksymalna ochrona,
- ✚ eliminowanie dotychczasowych zanieczyszczeń środowiska i przeciwdziałanie zanieczyszczaniu środowiska,
- ✚ ochrona najlepszych gleb przed zagospodarowaniem nierolniczym i zachowanie kompleksów terenów dla produkcji rolnej bez ich zabudowy,
- ✚ wykorzystanie walorów krajobrazu dla funkcji wypoczynkowo-turystycznych,
- ✚ przeciwdziałanie dalszemu rozpraszaniu zabudowy,
- ✚ tworzenie zwartych obszarów zabudowy o architekturze obiektów dostosowanej do cech regionu i krajobrazu, z funkcjonalnym układem komunikacji wewnętrznej i dogodnymi powiązaniami z otoczeniem, wyposażonych w infrastrukturę techniczną,
- ✚ zapewnienie bezpieczeństwa ludzi i mienia na terenach zagrożeń powodziowych i na terenach osuwiskowych,
- ✚ likwidowanie barier urbanistycznych dla osób niepełnosprawnych,
- ✚ rozwój usług publicznych i różnorodnej komercyjnej działalności gospodarczej (usługowej i produkcyjnej, w tym służącej obsłudze rolnictwa),
- ✚ rozbudowa powiązań komunikacyjnych wewnętrznych i zewnętrznych oraz modernizacja istniejących,
- ✚ rozwój systemów infrastruktury technicznej,
- ✚ zwiększenie lesistości obszaru.

Przyjęte cele strategiczne zrównoważonego rozwoju gminy Tyczyn będą realizowane zgodnie z ustalonymi kierunkami rozwoju gminy i przyjętą strukturą funkcjonalno- przestrzenną,

⁴ Załącznik Nr1 do uchwały Nr XXXVIII/290/02 Rady Miejskiej w Tyczynie z dnia 29 sierpnia 2002r. wraz ze Zmianą Nr1 Studium uchwaloną uchwałą Nr XI/58/2007 Rady Miejskiej w Tyczynie z dnia 22 sierpnia 2007 r.

z uwzględnieniem walorów i ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. W zagospodarowaniu przestrzennym gminy i miasta będzie się dążyć do:

- + rozwoju i ukształtowania środkowej części miasta Tyczyna jako wielofunkcyjnego centrum obsługi gminy i miasta oraz usługowych funkcji uzupełniających dla gmin sąsiednich i miasta Rzeszowa,
- + utworzenia przestrzenie uporządkowanej, podmiejskiej zabudowy mieszkaniowej, wyposażonej w infrastrukturę komunalną i społeczną we wsi Matysówka,
- + koncentracji zabudowy na predysponowanych do tego celu obszarach z wyposażeniem ich w infrastrukturę komunalną i społeczną w pozostałych miejscowościach,
- + umożliwienia ograniczonego rozwoju zabudowy na obszarach rolnych częściowo zabudowanych lecz wyłącznie z zastosowaniem indywidualnych systemów wyposażenia w infrastrukturę techniczną i zapewnieniem dostępności komunikacyjnej przez inwestorów,
- + powstawania i rozwoju obszarów zagospodarowania rekreacyjnego, turystycznego i wypoczynkowego,
- + koncentracji komercyjnej działalności gospodarczej i usług komercyjnych na wyznaczonych terenach,
- + lokalizacji obiektów usług publicznych w miejscach zapewniających optymalną dostępność dla mieszkańców,
- + utrzymania i rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- + utrzymania istniejących i utworzenia nowych kompleksów leśnych i zadrzewień.

Realizacja polityki przestrzennej, służącej wskazanym kierunkom rozwoju struktury przestrzennej gminy i miasta, poza określonymi działaniami w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego, krajobrazu, rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej obejmującej cały obszar objęty studium, będzie zróżnicowana w wyznaczonych strefach:

- + strefa centralna miejska „C”,

Strefa ta obejmuje centrum miasta Tyczyna wraz z jego otoczeniem i skupia obiekty, zespoły i układy zabytkowe, najważniejsze urzędy i instytucje publiczne oraz inne obiekty o funkcjach usługowych, mieszkaniowych i produkcyjnych.

- + strefy koncentracji osadnictwa „M”,

Strefy koncentracji osadnictwa obejmują tereny istniejącej zabudowy o różnych funkcjach z przewagą budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego oraz tereny rolne, na których występuje największe zainteresowanie realizacją budownictwa jednorodzinnego i obiektów usługowych.

 strefy rolno-osadnicze „RM”,

Strefy rolno-osadnicze obejmują obszary rolne z występującą rozproszoną zabudową głównie zagrodową, przemieszaną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, usługową i produkcyjną nierolniczą

 strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej „R”,

Strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej to obszary niezabudowanych kompleksów gruntów rolnych oraz gruntów rolnych z nieliczną zabudową zagrodową i pojedynczą zabudową mieszkaniową jednorodzinną, występującą w dużym rozproszeniu.

 strefy rolne o przewadze gruntów wskazanych do zalesienia „RL”.

Strefy te obejmują tereny rolne ze sporadycznie występującą zabudową, położone na osuwiskach i stokach o dużych spadkach w sąsiedztwie istniejących terenów zalesionych, w niektórych obszarach źródłiskowych cieków wodnych.

Poza strefami polityki przestrzennej wskazano obszary funkcjonalne oznaczone symbolami „U”, „UP”, „UT” i „DG”, które ze względu na istniejący lub przesądzony sposób zagospodarowania oraz predyspozycje związane z ich położeniem, dostępnością, stanem własności, predestynują do zagospodarowania dla określonych funkcji.

2.2. Sfera społeczna

Najbardziej istotnym w kontekście LPR zgodnie z Wytycznymi MR są zjawiska społeczne, a w szczególności takie kwestie jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego oraz niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto do obszaru społecznego zostały przypisane również zagadnienia z zakresu demografii. Poniżej zaprezentowano syntetyczny przegląd podstawowych danych:

2.2.1. Demografia

Liczba mieszkańców gminy Tyczyn, na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Tyczynie z dnia 31 grudnia 2014 r., wynosi 11 689. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,2 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa podkarpackiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Przejęcie przez miasto Rzeszów z Gminy Tyczyn miejscowości Biała (od 1 stycznia 2009 r.) spowodowało spadek ilości mieszkańców o 2031 osób. Kolejna zmiana granic spowodowana odejściem największego sołectwa gminy - miejscowości Budziwój (od 1 stycznia 2010 r.), skutkowałą spadkiem ilości mieszkańców o dalsze 4094 osoby. Mimo spadku ilości mieszkańców w latach 2009 i 2010, związanych z utratą dwóch sołectw o 6125 osób, tj. o 36,9%, liczba mieszkańców Gminy Tyczyn w kolejnych latach wzrastała. Mieszkańcy Gminy Tyczyn stanowią ok 7% mieszkańców powiatu rzeszowskiego oraz 0,54% ludności województwa podkarpackiego. W Gminie Tyczyn na kilometr kwadratowy przypada 198 osób.

Tabela 2. Stan ludności w miejscowościach Gminy Tyczyn, 31.12.2014 r.

Lp.	MIEJSCOWOŚCI	LUDNOŚĆ	% OGÓŁU
1	Borek Stary	1800	15,4
2	Hermanowa	2738	23,42
3	Kielnarowa	1920	16,43
4	Matysówka	1529	13,08
5	Tyczyn	3702	31,67
GINA OGÓŁEM:		11 689	100

Źródło: Urząd Miejski w Tyczynie

Największą miejscowością Gminy pod względem liczby mieszkańców jest miasto Tyczyn, jego mieszkańcy stanowią ponad 31% ludności gminy. Natomiast najmniejszą miejscowością jest Matysówka, której mieszkańcy stanowią 13,08% ogółu ludności w gminie.

Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Tyczyn w latach 2012 -2015/ wg miejscowości.

Lp.	Miejscowość	2012	2013	2014	2015	Łącznie
1.	Borek Stary	-2	4	8	4	14
2.	Hermanowa	5	6	22	-6	27
3.	Kielnarowa	-2	9	13	2	22
4.	Matysówka	-2	5	8	1	12
5.	Tyczyn	23	25	-2	19	65
	Razem	22	49	49	20	140

Źródło: Urząd Miejski w Tyczynie

Na tendencję wzrostową liczby mieszkańców ma wpływ zarówno ruch naturalny, jak i migracje ludności. Wszystkie miejscowości gminy miały w okresie lat 2010 – 2015 dodatni przyrost naturalny. Największy przyrost naturalny wystąpił w mieście Tyczynie - wyniósł 65 osób, natomiast najmniejszy był w Borku Starym – 14 osób.

Tabela 4. Przyrost naturalny w Gminie Tyczyn w latach 2011-2014.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Urodziny	127	122	131	125
Zgony	97	100	82	76
Zgony niemowląt	1	0	1	0
Przyrost naturalny	30	22	49	49

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

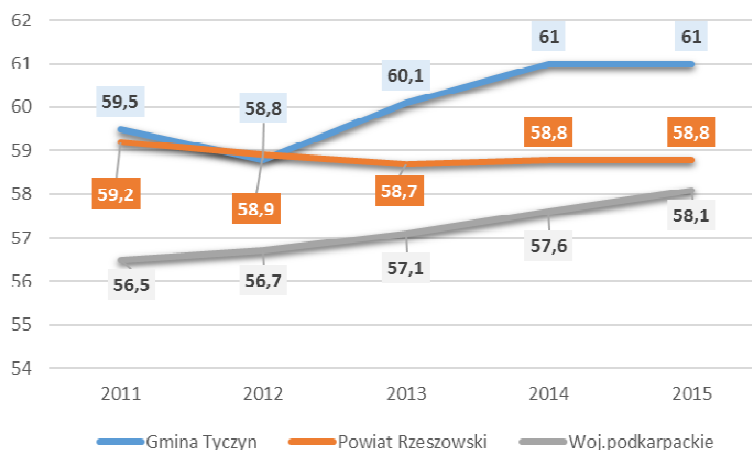
Gmina Tyczyn ma dodatni przyrost naturalny. W 2014 roku urodziło się 125 dzieci, w tym 73 dziewczynki co stanowi 58,4% wszystkich urodzonych dzieci oraz 52 chłopców (41,6%).

Obecnie w Gminie Tyczyn można zaobserwować prawie równomierny rozkład ludności pod względem płci, liczba kobiet nieznacznie przewyższa liczbę mężczyzn (50,7% stanowią kobiety, a 49,3% mężczyźni).

Wskaźnik przyrostu naturalnego w analizowanym okresie wyniósł średnio: Gmina Tyczyn – 3,18, powiat rzeszowski – 1,9; był zatem o 67,4% wyższy niż w powiecie rzeszowskim. Wskaźnik salda migracji wyniósł średnio: gmina Tyczyn – 7,20, powiat – 4,05; był więc o 77,7% wyższy niż w powiecie.

W analizowanym okresie (2011-2015) podobnie jak w powiecie rzeszowskim i województwie podkarpackim w Gminie Tyczyn odnotowano niekorzystne zjawisko rosnącego wskaźnika obciążenia demograficznego, czyli liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W przypadku wskaźnika w Gminie Tyczyn jest on wyższy od wskaźnika dla powiatu oraz dla województwa.

Rysunek 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego.

Źródło: opracowano na podstawie danych z GUS, Bank Danych Regionalnych

Tabela 5. Migracje ludności w Gminie Tyczyn w latach 2012 -2015, stan na 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	Dynamika
1.	Zameldowania ogółem	363	463	355	395	83,67
2.	Wymeldowania ogółem	252	334	230	275	76,18
	Saldo migracji	111	129	125	120	108,11

Źródło: Urząd Miejski w Tyczynie

Saldo migracji w latach 2012 – 2015 było trwale dodatnie i wynosiło przeciętnie 121 osób rocznie. Wysoki poziom salda migracji świadczy o atrakcyjności obszaru do osiedlania się i zamieszkania.

Tabela 6. Struktura wiekowa wg ekonomicznych kategorii wieku - Gmina Tyczyn (2011-2014).

	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	2 420	2 410	2 467	2 435
w wieku produkcyjnym	6 996	7 106	7 161	7 145
w wieku poprodukcyjnym	1 742	1 769	1 836	1 920
% udział w ogólnej liczbie mieszkańców				
w wieku przedprodukcyjnym	21,2	20,9	20,6	20,3
w wieku produkcyjnym	62,7	63,0	62,50	62,1
w wieku poprodukcyjnym	15,6	15,7	16,0	16,7

Źródło: opracowano na podstawie danych z GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2014 r. 62,1% ogółu mieszkańców Gminy Tyczyn stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym (spadek w porównaniu z latami 2012-2014), 20,3% w wieku przedprodukcyjnym i 16,7% w wieku poprodukcyjnym (najwyższy odnotowany wskaźnik % w latach 2011-2014). Powyższa analiza wskazuje, że społeczeństwo Gminy zaczyna się starzeć.

Zaobserwować można w analizowanym okresie zdecydowany wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 10,22%) a w wieku przedprodukcyjnym – 2,13% i bardzo mały odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym 0,62%.

2.2.2. Rynek pracy i bezrobocie

Według danych GUS, na koniec grudnia 2014 r., na terenie gminy Tyczyn zarejestrowane były 692 osoby bezrobotne, w tym 356 kobiet (51,4%) i 336 mężczyzn (48,6%). Liczba osób bezrobotnych w gminie Tyczyn, w latach 2010-2014 zwiększyła się z 548 osób w 2010 r. do 692 osób w 2014 r., tj. o 26,3%.

Tabela 7. Stopa bezrobocia w Gminie Tyczyn w latach 2012-2015.

	STOPA BEZROBOCIA			
	2012	2013	2014	2015
<i>Polska</i>	13,4	13,4	11,5	9,8
<i>Woj. podkarpackie</i>	16,3	16,4	14,8	13,2
<i>Powiat Rzeszowski</i>	14,5	14,8	13,9	12,8

Źródło: GUS

Zarówno w Gminie Tyczyn, jak też w powiecie rzeszowskim, wskaźnik bezrobocia liczony jako relacja liczby osób bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym uległ w analizowanym okresie pogorszeniu. Dynamika negatywnych zmian w tym zakresie była wyższa w Gminie Tyczyn, niż w powiecie rzeszowskim – nastąpił wzrost wskaźnika dla Gminy Tyczyn o 22,8%, natomiast dla powiatu o 11,1%.

Tabela 8. Wskaźniki bezrobocia w Gminie Tyczyn na tle powiatu rzeszowskiego (2012-2015).

	2012	2013	2014	Dynamika
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoby] Gmina Tyczyn	9,3	9,6	9,7	122,78
Udział kobiet w ogólnej strukturze bezrobotnych [%] (Gmina Tyczyn)	47,0	48,7	51,4	102,90

Źródło: GUS

Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. patologia, przestępczość czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny.

Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, władze Gminy powinny skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie m.in. poprzez tworzenie odpowiedniego systemu zachęt dla nowych przedsiębiorców lub poprzez wyznaczanie odpowiednich terenów inwestycyjnych.

2.2.3. Pomoc społeczna

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwana dalej Ustawą, określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, poprzez:

- ustalenie zadań w zakresie pomocy społecznej;
- wskazanie rodzajów świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- określenie zasad organizacji pomocy społecznej;
- ustalenie zasad i trybu postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główne cele pomocy społecznej:

- ✚ wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- ✚ zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- ✚ zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- ✚ zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- ✚ integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- ✚ stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Działaniami z zakresu pomocy społecznej w Gminie Tyczyn zajmuje się Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie.

Placówka jest samodzielną jednostką organizacyjno-budżetową. Celem działania Ośrodka jest pomoc w uzyskaniu samodzielności oraz możliwości finansowych, osobom i rodzinom zamieszkałym na terenie Gminy Tyczyn, umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Swoje zadania Ośrodek realizuje współdziałając z jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami i fundacjami.

W okresie analizy najszybciej wzrastała liczba osób korzystających z zasiłków stałych - w 2015r. o ponad 104% w porównaniu do 2010 r., z zasiłków okresowych – w 2015 r. o ponad 92% w porównaniu z rokiem 2010, a także pobytu w Domu Pomocy Społecznej (DPS) – o 40%. W mniejszym tempie wzrastała liczba osób korzystających z posiłków w szkole – o ponad 17% i usług opiekuńczych o 10,5%. Łączna liczba osób wspieranych ww. formami pomocy wzrosła w okresie 2010 – 2015 o ok. 37,9%.

Tabela 9. Formy pomocy społecznej w Gminie Tyczyn w latach 2010 – 2015 – liczba korzystających.

Formy pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy na podstawie wydanej decyzji						Dynamika 2010 = 100
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	%
Zasiłek okresowy	103	114	141	155	165	198	192,23
Zasiłek celowy	191	194	232	244	233	242	126,70
Zasiłek stały	23	22	20	28	38	47	204,35
Posiłek (w szkole)	216	225	248	248	233	253	117,13
Usługi opiekuńcze	19	18	20	19	21	21	110,53
DPS – liczba osób	10	12	11	12	13	14	140,00
Razem	562	585	652	706	703	775	192,23

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Głównymi przyczynami przyznania pomocy społecznej w Gminie Tyczyn są 1) ubóstwo, 2) bezrobocie, 3) niepełnosprawność, 4) długotrwała lub ciężka choroba, 5) potrzeba ochrony macierzyństwa. Najczęściej – wbrew opiniom niektórych mieszkańców – przyznawano pomoc z powodu alkoholizmu i przemocy w rodzinie.

Tabela 10. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Tyczyn.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
		2010	2015	2010	2015
1.	Ubóstwo	192	267	586	717
2.	Bezrobocie	162	234	503	658
3.	Długotrwała lub ciężka choroba	90	96	265	233
4.	Niepełnosprawność	66	97	162	244
5.	Bezradność	86	71	328	216
	w tym: rodziny niepełne	49	48	157	127
	w tym: rodziny wielodzietne	28	9	167	52
6.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	73	59	369	281
	w tym: wielodzietność	47	30	265	169
7.	Alkoholizm	20	19	41	22
8.	Przemoc w rodzinie	0	2	0	5
9.	Pozostałe przyczyny	7	2	11	6
	Razem	820	934	2 854	2 730

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Środowiskowy Dom Samopomocy

Na terenie Gminy Tyczyn działa również **Środowiskowy Dom Samopomocy**, który jest jednostką organizacyjną ukierunkowaną na pomoc osobom niepełnosprawnym, należąca do Caritas Diecezji Rzeszowskiej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Tyczynie rozpoczął swoją działalność w grudniu 2005 r. - Gmina Tyczyn wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców w porozumieniu z Urzędem Wojewódzkim w Rzeszowie podjęła więc inicjatywę utworzenia wsparcia w formie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób niepełnosprawnych z siedzibą w Tyczynie. Od 2007r. organem prowadzącym ŚDS jest Caritas Diecezji Rzeszowskiej.

Dom zapewnia wsparcie osobom przewlekle psychicznie chorym (Typ A) i upośledzonym umysłowo (Typ B), w szczególności w zakresie aktywizacji, rehabilitacji i integracji społecznej, w miarę możliwości przy współudziale najbliższej rodziny uczestnika. Uczestnicy przywożeni są do ośrodka i odwożeni do domów po zakończeniu zajęć. Obecnie do ŚDS uczęszcza 36 osób nie tylko z terenu gminy, ale również z sąsiednich miejscowości w drodze porozumienia pomiędzy gminami. Dom świadczy usługi w postaci indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i zajęć z zakresu kształtowania umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

2.2.4. Edukacja

Na terenie gminy funkcjonują następujące szkoły dla których Gmina Tyczyn jest organem prowadzącym jednostki:

- Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Borku Starym,
- Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w Hermanowej,
- Szkoła Podstawowa w Kielnarowej,
- Szkoła Podstawowa im. Króla Kazimierza Wielkiego w Matysówce,
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Tyczynie,
- Publiczne Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Tyczynie.

Ponadto na terenie Gminy Tyczyn funkcjonuje Zespół Szkół z Liceum Ogólnokształcącym w Tyczynie, dla którego organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Rzeszowie.

W okresie 2010 – 2014 liczba uczniów w szkołach podstawowych w Gminie Tyczyn zmniejszyła się o 17 osób (2,2%), w gimnazjum o 64 osoby (6,1%), natomiast w Zespole Szkół - LO aż o 71 osób (28,7%). Niekorzystnie kształtowały się współczynniki skolaryzacji brutto. W 2014 r. w szkołach podstawowych wskaźnik ten wyniósł 86,6%, podczas gdy w powiecie rzeszowskim 89,3%; w szkołach gimnazjalnych natomiast wyniósł on odpowiednio 83,0% - gmina i 85,8% powiat.

W okresie analizy omawiane współczynniki obniżyły się w gminie w szkołach podstawowych o 7,6%, natomiast w gimnazjum aż o 16,1%. Wymienione wskaźniki wskazują, że coraz więcej rodziców, wysyła swoje dzieci do szkół poza swoim rejonem szkolnym, przede wszystkim do szkół rzeszowskich.

Tabela 11. Liczba uczniów i nauczycieli w placówkach edukacyjnych w Gminie Tyczyn w roku szkolnym 2015/2016.

Lp.	Placówka edukacyjna	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli, w osobach	Liczba nauczycieli, w etatach
1.	Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Borku Starym	187	15	15,67
	w tym oddział przedszkolny	20	1	1,17
	w tym punkt przedszkolny	23	6	1,80
2.	Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w	197	16	14,95

	Hermanowej			
	w tym oddział przedszkolny	43	2	2
3.	Szkoła Podstawowa w Kielnarowej	135	14	12,01
	w tym oddział przedszkolny	21	1	1
	w tym punkt przedszkolny	15	1	1
4.	Szkoła Podstawowa im. Króla Kazimierza Wielkiego w Matysówce	121	15	13,04
	w tym oddział przedszkolny	18	1	1
	w tym punkt przedszkolny	15	1	1
5.	Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Tyczynie	376	36	35,37
	w tym oddział przedszkolny	23	2	2
6.	Publiczne Gimnazjum im. Św. Jana Pawła II w Tyczynie	329	37	34,61
7.	Zespół Szkół w Tyczynie (LO)	147	24	14,97
8.	Przedszkole Publiczne Zgromadzenia Sióstr Św. Dominika w Tyczynie	154	10	10
9.	Niepubliczne Przedszkole - "Chatka Puchatka" w Tyczynie ⁵	26	3	2,75
10.	Niepubliczne Przedszkole Językowo-Ekologiczne „Wesołe Misie u SPEA-KERA” w Tyczynie	24	2	1
	RAZEM	1 696	172	154,37

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Łącznie we wszystkich placówkach edukacyjnych na terenie gminy Tyczyn było 1696 uczniów, których wychowaniem i kształceniem zajmowało się 172 nauczycieli, zatrudnionych na 154,4 etatu. Wysoko wykształcona kadra nauczycielska podnosi swoje kwalifikacje w różnorodnych formach doskonalenia zawodowego i doształcania.

W 2015 roku współczynnik skolaryzacji brutto⁶ dla szkół podstawowych wyniósł 85,9% i spadł o 7% w porównaniu do roku 2011. W tym okresie spadek odnotowano także w powiecie rzeszowskim (spadek o 9,41%) oraz województwie podkarpackim (o 9,60%). W analizowanym okresie współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w Gminie Tyczyn przyjmował wartości niższe niż w województwie.

⁵ Z dniem 31.12.2015 roku Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka” w Tyczynie zostało wykreślone z ewidencji szkół i placówek oświatowych w Gminie Tyczyn. Dzieci i kadry pedagogiczną z przedszkola „Chatka Puchatka” z dniem 1 stycznia 2016 r. przejęło przedszkole „Wesołe Misie u SPEAKERA” w Tyczynie.

⁶ Udział wszystkich osób uczących się na danym poziomie do ogółu osób będących w wieku przypisanym temu poziomowi kształcenia.

Rysunek 3. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych.

Źródło: opracowano na podstawie danych z GUS, Bank Danych Regionalnych

Średni wynik sprawdzianu w szkołach podstawowych w Gminie Tyczyn w 2015 roku wynosił 68,94%, a w 2014 roku 66,97%. W obu przypadkach wyniki te były wyższe niż średni procentowy wynik dla powiatu rzeszowskiego (65,77% - 2014 r., 68% - 2015 r.).

W latach 2011-2015 liczba szkół gimnazjalnych utrzymywała się na stałym poziomie (1 placówka), natomiast w Podkarpaciu w tym okresie odnotowano wzrost liczby szkół. W 2015 r. w powiecie rzeszowskim nastąpił wzrost o 1 szkołę w porównaniu z 2014 rokiem i o 2 w porównaniu do 2011 r.

W 2012 r. w Gminie Tyczyn wszystkie szkoły były wyposażone w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu. Na jeden komputer z dostępem do Internetu przypadało średnio 7 uczniów, czyli o 1 osobę mniej w porównaniu ze średnią dla Podkarpacia i powiatu.

W 2015 roku współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych wyniósł 80,99% i spadł o 7,23 punktu procentowego w stosunku do roku 2011 i o 2,05 w stosunku do roku poprzedniego. Spadek o niecały punkt procentowy odnotowano w analogicznym okresie w województwie i o 1,5 w powiecie rzeszowskim, szczególnie iż w porównaniu do roku ubiegłego w województwie i powiecie odnotowano wzrost współczynnika (odpowiednio o 0,46% i 0,36%). W całym analizowanym okresie współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych w Gminie Tyczyn przyjmował niższe wartości niż w województwie i powiecie.

Rysunek 4. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych.

Źródło: opracowano na podstawie danych z GUS, Bank Danych Regionalnych

Wyniki egzaminu gimnazjalnego (2015 r.) w Gminie Tyczyn były niższe od średniej dla powiatu, we wszystkich zakresach przedmiotowych (wyjątek historia i wiedza o społeczeństwie). W zestawieniu z wynikami dla województwa prezentowały się różnie:

- język polski: Tyczyn – 60%, powiat – 63%, województwo – 63%,
- matematyka: Tyczyn – 45%, powiat – 50%, województwo – 50%,
- historia i wiedza o społeczeństwie: Tyczyn – 66%, powiat – 65%, województwo – 65%,
- przedmioty przyrodnicze: Tyczyn – 49%, powiat – 50%, województwo – 51%,
- język angielski poziom podstawowy: Tyczyn – 61%, powiat – 63%, województwo – 65%.

Podobnie w 2014 roku średnie procentowe wyniki egzaminu gimnazjalnego były wyższe niż wyniki w powiecie (wyjątek stanowiła historia i wiedza o społeczeństwie oraz przedmioty przyrodnicze).

2.2.5. Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe aktywnie działają na rzecz społeczności lokalnej. Co roku wspólnie opracowywany jest *Program Współpracy Gminy Tyczyn z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego*, który stanowi element polityki społecznej gminy. Jego zadaniem jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego poprzez partnerstwo między administracją samorządową i organizacjami pozarządowymi, umacnianie lokalnych działań, stwarzanie warunków dla powstawania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz gminy oraz umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektu konkretnych zadań publicznych.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących obszarach: upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i turystyki; kultury, ochrony tradycji i dziedzictwa kulturowego; promocji gminy; profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej. Przebiega w różnych formach: zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, wzajemnego informowania się o planowanych

kierunkach działalności, konsultowania projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji, publikowania ważnych informacji dotyczących organizacji na stronach internetowych Urzędu Miejskiego i w „Głosie Tyczyna”, udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w sesjach Rady Miejskiej z możliwością zabierania głosu.

2.2.6. Bezpieczeństwo

Analiza wskaźników przestępczości (stan na 31.12.2014 r.) wskazuje, że Gmina Tyczyn należy pod tym względem do najbardziej bezpiecznych wśród gmin ROF. Wyjątek stanowi miasto Tyczyn, gdzie poziom wskaźnika przestępczości na 1000 mieszkańców jest wyższy i dorównuje wskaźnikowi dla miasta Rzeszowa. Według danych Komisariatu Policji w Tyczynie w mieście Tyczyn zanotowano 93 wykroczenia i 127 przestępstw gospodarczych z uwzględnieniem czynów karalnych osób nieletnich tj. do 17-tego roku życia.

2.3. Sfera gospodarcza

Kolejnym obszarem, który został wytypowany zgodnie z Ustawą do analizy jest obszar gospodarczy. Koncentruje się on na zjawiskach związanych z przedsiębiorczością oraz kondycją lokalnych przedsiębiorstw. Sytuacja Gminy Tyczyn przedstawia się w tym zakresie w sposób następujący:

Wśród zarejestrowanych na terenie Gminy Tyczyn podmiotów gospodarczych zauważalny jest wzrost znaczenia sektora prywatnego (803 zarejestrowanych podmiotów w 2012 r a w 2015 r. - 901- wzrost o 12,2%), który znacznie przewyższa sektor publiczny (20 zarejestrowanych podmiotów).

W sektorze prywatnym aż 84,9% podmiotów stanowiły podmioty osób fizycznych. W grupie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zdecydowanie dominują niewielkie, często jedno-, bądź kilkusobowe firmy oznacza to, że pomimo dużej liczby podmiotów gospodarczych ilość miejsc pracy, które one tworzą, jest niewielka.

Tabela 13. Podmioty gospodarcze w Gminie Tyczyn w latach 2013-2015⁷.

Wyszczególnienie		2012	2013	2014	2015
podmioty gospodarki narodowej ogółem		825	851	878	926
sektor publiczny	ogółem	22	22	21	20
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	17	17	17	16
	spółki handlowe	1	1	1	1
sektor prywatny	ogółem	803	829	856	901
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	683	703	725	765
	sektor prywatny - spółki handlowe	39	45	44	50

⁷ Źródło: Podregiony 2015_woj.podkarpackie /GUS

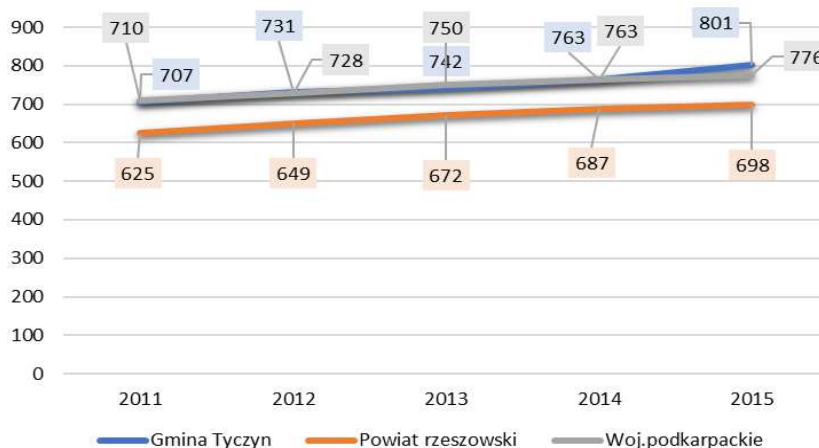
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5	6	6	6
spółdzielnie	5	5	5	5
fundacje	24	24	26	27

Źródło: Dane GUS

Wśród ogółu podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Tyczyn w 2015 r., aż 95,7% stanowiły przedsiębiorstwa mikro- zatrudniające do 9 pracowników, 3,7% było natomiast przedsiębiorstw małych zatrudniających od 10 – 49 osób. Przedsiębiorstw średnich o zatrudnieniu od 50 – 249 pracowników było jedynie 7, tj. 0,8%. W Gminie – po likwidacji Zakładów Mięsnych „Herman” S. A. nie funkcjonowało ani jedno przedsiębiorstwo duże, zatrudniające powyżej 250 osób. W całym badanym okresie, w porównaniu z województwem w Gminie Tyczyn wskaźnik przedsiębiorczości przyjmował przemienne raz niższe raz wyższe wartości.

W porównaniu do powiatu rzeszowskiego wskaźnik przedsiębiorczości w badanym okresie (2011-2015) przyjmował wyższe wartości.

Rysunek 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.

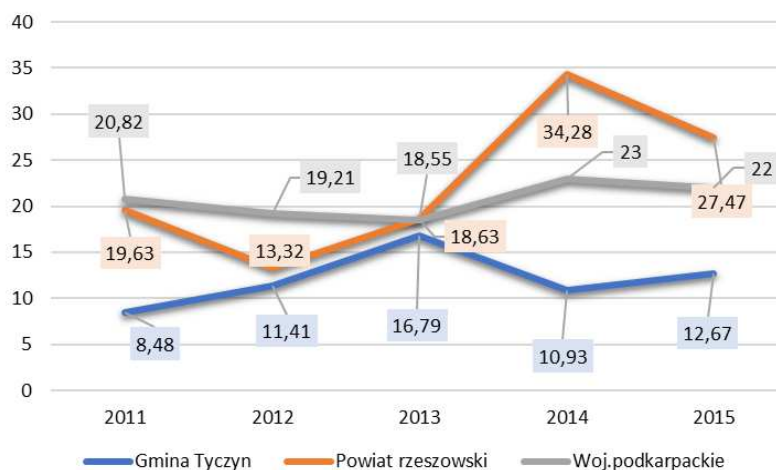
Źródło: opracowano na podstawie danych z GUS, Bank Danych Regionalnych

Ze względu na brak dostępnych danych przedstawiających wprost kondycję finansową przedsiębiorstw na poziomie gmin, do analizy wykorzystana została informacja o podatku dochodowym od osób prawnych, która jest pochodną wyników finansowych przedsiębiorstw.

W 2015 roku pozycja ta w dochodach własnych gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiła 1054,45 zł, średnia dla gmin w powiecie jest 17,8% większa, natomiast przeciętna dla gmin w województwie jest większa o 21,34%. Zwrot do budżetu gminy z tytułu podatku CIT w Gminie Tyczyn na jednego mieszkańca w całym badanym okresie jest niższy niż

w województwie i powiecie . Dodatkowo w ostatnich 3 latach zmalał z poziomu 16,79 zł w 2013 roku do poziomu 12,6 zł w 2015 roku.

Rysunek 6. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych na jednego mieszkańca.

Źródło: opracowano na podstawie danych z GUS, Bank Danych Regionalnych

2.4. Sfera środowiskowa

Kolejnym obszarem zdefiniowanym w Ustawie i Wytycznych, w którym należy badać zjawiska kryzysowe, są kwestie związane z jakością środowiska. Obszar ten powiązany jest ze standardami środowiska, w tym z gospodarką odpadami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia lub stanu środowiska. Podstawowe dane dotyczące tego obszaru są następujące:

Położenie geograficzne

Gmina Tyczyn położona jest na pograniczu dwóch krain fizycznogeograficznych - Kotliny Sandomierskiej i Pogórza Karpackiego, a dokładniej należących do nich dwóch mezoregionów - Pradoliny Podkarpackiej i Pogórza Dynowskiego. Położenie to wpływa na zróżnicowane ukształtowanie terenu, od rozległych równin po teren pagórkowaty. Grzbiety występujących tu wzniesień biegną w różnych kierunkach, a stoki mają różny stopień nachylenia. Różnica w bezwzględnej wysokości nad poziomem morza obydwu tych obszarów nie jest duża, lecz znacznie bardziej istotne są różnice w budowie geologicznej. Warunkuje to nie tylko typ krajobrazu, ale też rodzaj występujących minerałów i gleb, a to z kolei wpływa na charakter świata roślin i zwierząt.

Powietrze atmosferyczne

Niezaprzeczalnym walorem gminy, zwłaszcza jej pagórkowatych terenów, jest łagodny klimat i w miarę czyste powietrze. Gmina Tyczyn jest niestety **gminą w której został przekroczony**

dopuszczalny poziom pyłu zawieszonego PM₁₀⁸. Niekorzystnie na czystość powietrza wpływa niska emisja z palenisk domowych na paliwo stałe oraz z pojazdów mechanicznych, których ilość zwiększa się dynamicznie. Mimo to, Gmina Tyczyn należy (obok gmin Lubenia i Chmielnik) do trzech, wśród trzynastu gmin ROF, emitujących do powietrza najmniej CO₂, bowiem tylko 77898,98 Mg CO₂e/rok⁹.

Środowisko przyrodnicze

O atrakcyjności krajobrazu Gminy Tyczyn decyduje zróżnicowane ukształtowanie terenu i szata roślinna. Tereny zalesione zajmują obecnie 18,3% powierzchni gminy. W wielu miejscowościach Gminy Tyczyn znajdują się cenne, zasługujące na ochronę obiekty dendrologiczne. Są to m.in.:

- dwa dęby szypułkowe w Tyczynie,
- lipa szerokolistna i dwa dęby szypułkowe w Borku Starym.

Na terenie całej gminy występują różne gatunki wolno żyjących zwierząt.

Obszary chronione

Najcenniejszy pod względem krajobrazowym i przyrodniczym teren Pogórza Dynowskiego, w skład którego wchodzi obszar gmin Tyczyn, Chmielnik, Błażowa, Hyżne, Niebylec z wsią Gwoźnica oraz Markowa z wsią Husów, został objęty ochroną prawną jako tzw. obszar chronionego krajobrazu. Hyżnieńsko-Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu zajmuje południowo-zachodnią część Pogórza Dynowskiego, jego cała powierzchnia to 24 620 ha. Na terenie gminy Tyczyn, Hyżnieńsko-Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje jej południowo-wschodnią część o powierzchni 941,60 ha.

W skład chronionego obszaru wchodzi fragment wzgórz rozciągających się na południowy wschód od drogi z Kielnarowej do Chmielnika (wzdłuż doliny potoku Chmielnik) i na wschód od biegnącej doliną Strugu drogi wojewódzkiej nr 878 z Rzeszowa do Dylągówki - na odcinku od Kielnarowej do granicy z gminą Błażowa. Najwyżej położoną partię wzgórz porasta tu 100-hektarowy kompleks leśny, tzw. Borkowski Las, poniżej rozciągają się malownicze pola i łąki poprzecinane jarami i zadrzewionymi dolinami potoków. Piękno obszaru gminy można podziwiać z ponad 20 miejsc określanych jako ciągi i punkty widokowe. Przez najciekawsze przyrodniczo i krajobrazowo tereny Hyżnieńsko-Gwoźnickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu przebiegają fragmenty szlaków turystycznych: żółtego *Dookoła Rzeszowa* oraz niebieskiego wiodącego z Rzeszowa do Dynowa.

2.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Czwartą analizowaną sferą są zjawiska przestrzenno-funkcjonalne, które charakteryzują: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury, dostęp i jakość podstawowych usług, dostępność komunikacyjna:

⁸ Zob. „Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej ...”, przyjęty uchwałą XXXIII/608/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29.04.2013 (tab. 8, s. 40 Programu, wiersz 17).

⁹ Zob. „Plan gospodarki niskoemisyjnej ROF”, Rzeszów 2015 (tab. 16, s. 41).

Łączność i telekomunikacja

Gmina Tyczyn ma dobrze rozwiązane problemy łączności i telekomunikacji. Obsługę telekomunikacyjną prowadzi Spółdzielnia Telekomunikacyjna OST w Tyczynie. OST dysponuje nowoczesną centralą telefoniczną, zapewniającą wysoką jakość połączeń krajowych i międzynarodowych. Liczba abonentów telefonicznych OST wynosi obecnie 2273, natomiast internetowych 1924. Nielicznych abonentów obsługuje Telekomunikacja Polska SA. Ponadto obszar gminy jest objęty zasięgiem sieci telefonii komórkowych GSM: T-mobile, Plus, Orange i Play.

Gospodarka wodno-ściekowa

Woda w Gminie Tyczyn dostarczana jest z trzech ujęć:

- z ujęcia EKO-STRUG w Tyczynie, z którego korzystają mieszkańcy Tyczyna (90% dostępności), Kielnarowej (70% dostępności) i Hermanowej (60%),
- z ujęcia EKO-STRUG w Tyczynie położonego w Rzeszowie z którego korzysta już 70% mieszkańców,
- z ujęcia MPWiK w Rzeszowie, z którego korzystają mieszkańcy Matysówki (10% dostępności).

Budowa wodociągów, ujęć wody i pompowni, prowadzona w planowy sposób, owocuje w postaci sukcesywnie oddawanych do użytku kolejnych odcinków sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.

W 2014 r. z sieci wodociągowej w Gminie Tyczyn korzystało 59,9% mieszkańców (w mieście Tyczynie 98,2%), z sieci kanalizacyjnej korzystało 66,2% mieszkańców (w mieście Tyczynie 87%).

Tabela 12. Odsetek mieszkańców Gminy Tyczyn korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Wyszczególnienie\okres	2012	2013	2014	Dynamika
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej [%] Gmina Tyczyn	55,2	57,6	59,9	120,52
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej [%] Miasto Tyczyn	95,1	95,5	98,2	103,59
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [%] Gmina Tyczyn	58,4	63,6	66,2	121,25
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [%] Miasto Tyczyn	82,5	83,3	87,0	107,27

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej jest przedsięwzięciem kosztownym i utrudnionym przez rozproszoną zabudowę obszaru gminy.

Niski stopień skanalizowania Gminy Tyczyn rzutuje niekorzystnie na kształtowanie się wskaźników korzystania z oczyszczalni ścieków.

Tabela 13. Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków w Gminie Tyczyn.

Wyszczególnienie\okres	2012	2013	2014	Dynamika
Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków [%] Gmina Tyczyn	59,37	59,06	56,52	175,04
Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków [%] Miasto Tyczyn	94,39	95,33	95,41	162,59

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zaopatrzenie w gaz

Wszystkie miejscowości Gminy Tyczyn mają obecnie sieć gazową zasilaną gazem ziemnym wysokometanowym GZ-50 (poza obszarami o rozproszonej zabudowie, odległymi od centrum poszczególnych miejscowości). Średnioprężny gazociąg zainstalowany w Rzeszowie wykorzystywany jest do zasilania w gaz miasta Tyczyna oraz wsi Borek Stary, Hermanowa i Kielnarowa.

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej w gminie zmniejszył się z 57,5% w 2010 r. do 55,9% w 2014 r., tj. o 1,6 punktu procentowego. W 2014 r. był on 8 punktów procentowych niższy, niż w gminach powiatu rzeszowskiego. Korzystnie przedstawiała się pod tym względem sytuacja w mieście Tyczynie, gdzie odsetek mieszkańców korzystających z gazu wzrósł z 61,7% w 2010 r. do 69,3% w 2014 r., tj. o ponad 12%.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina Tyczyn ma dwustronne zasilanie energetyczne, co ma istotny wpływ na rozwój przedsiębiorczości. Energia elektryczna do miasta i Gminy Tyczyn przekazywana jest przesyłowymi liniami energetycznymi Zakładu Energetycznego w Rzeszowie. Stan sieci średniego i niskiego napięcia na terenie gminy jest dobry. Tranzytowo przez gminę przebiegają trasy linii zasilających wysokiego napięcia (110 kV). Istnieje pełne pokrycie mocy zapotrzebowanej i możliwość podłączenia nowych odbiorców.

Drogi i komunikacja

Sieć drogowa na obszarze Gminy Tyczyn jest dobrze rozwinięta (tabela 38). Gminę przecina ponad 8-kilometrowy odcinek drogi wojewódzkiej nr 878 relacji Rzeszów - Dylągówka. Od niej odgałęziają się drogi powiatowe o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym. Ich długość ogółem wynosi 30,1 km; są to drogi o nawierzchni asfaltowej. Pozostałą sieć dróg tworzą drogi gminne o łącznej długości 79,1 km, z czego 57,0 km dróg ma nawierzchnię asfaltową.

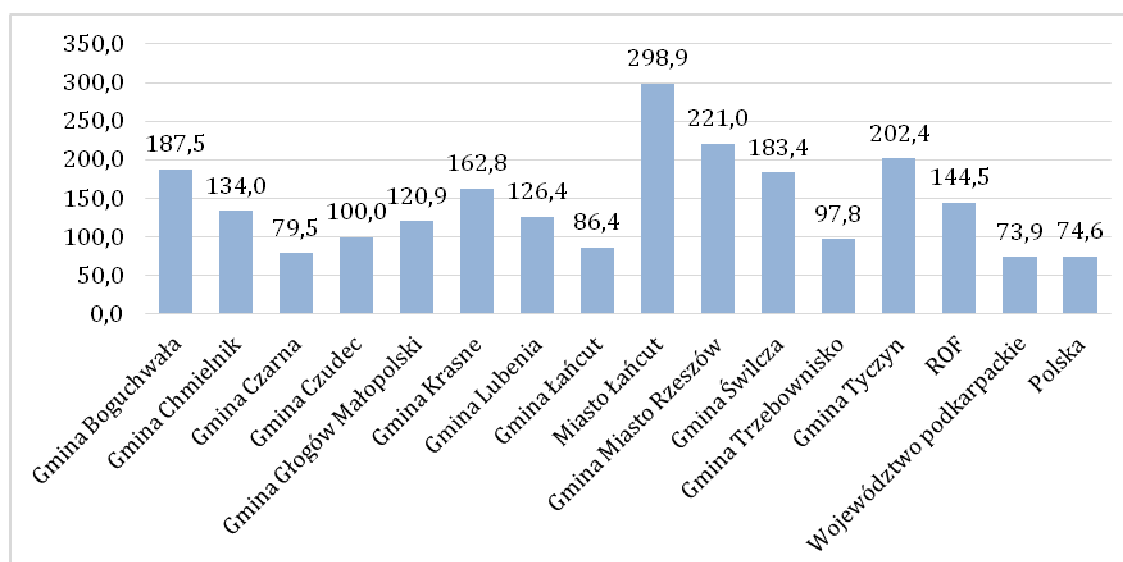
Tabela 14. Infrastruktura drogowa w Gminie Tyczyn – 2014 r.

Wyszczególnienie	Długość dróg w km
Drogi wojewódzkie	8,80
Drogi powiatowe	30,10
Drogi gminne (bez wewnętrznych)	79,1
Drogi gminne wewnętrzne	12,5
Obiekty inżynierskie w drogach gminnych	7

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Gęstość dróg jest zasadniczym czynnikiem determinującym dostępność transportową danego obszaru, co wpływa również na ocenę jego atrakcyjności.

Rysunek 7. Gęstość sieci dróg gminnych i powiatowych w Gminie Tyczyn na tle gmin ROF, [km/100km²].

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Gmina Tyczyn na tle gmin ROF wyraźnie wyróżnia się pod względem gęstości sieci dróg gminnych i powiatowych. Z gęstością 202,4 km/100 km² zajmowała trzecie miejsce po mieście Łańcut (298,9 km/100 km²) i mieście Rzeszowie (221 km/100 km²).

Najwięcej dróg gminnych jest w Tyczynie – 24,8% łącznej sieci, z czego 87,6% ma nawierzchnię asfaltową. Drugie miejsce zajmuje miejscowość Hermanowa – również 24,8% łącznej sieci, z czego 68,2% o nawierzchni asfaltowej. Na trzecim miejscu lokuje się Kielnarowa – 23,0% sieci i 71,2% dróg asfaltowych. Czwartą pozycję zajmuje Borek Stary – 19,2% sieci, w tym 13,8% o nawierzchni asfaltowej. Ostatnie miejsce pod tym względem ma Matysówka – 8,2% sieci dróg, z czego 87,6% o nawierzchni asfaltowej. W tabeli poniżej przedstawiono sieć dróg gminnych w ujęciu szczegółowym wg stanu na koniec 2015 roku.

Tabela 15. Długość i struktura dróg gminnych wg miejscowości Gminy Tyczyn, na koniec 2015 r.

Lp.	Miejscowość	Długość ogółem w km	Struktura, w %	Nawierzchnia asfaltowa w km	Struktura, w %	Udział dróg asfaltowych, %
1.	Borek Stary	15,282	19,2	7,908	13,8	51,8
2.	Hermanowa	19,573	24,8	13,346	23,4	68,2
3.	Kielnarowa	18,205	23,0	12,969	22,8	71,2
4.	Matysówka	6,439	8,2	5,635	9,9	87,6
5.	Tyczyn	19,577	24,8	17,158	30,1	87,6
	Razem	79,076	100,00	57,016	100,0	72,1

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Ruch drogą wojewódzką na odcinku Rzeszów - Tyczyn z roku na rok zwiększa się; już teraz natężenie ruchu jest zdecydowanie wyższe od średniego ruchu dobowego na innych drogach regionalnych. Świadczy to o silnych powiązaniach Tyczyna z Rzeszowem.

Na obszarze gminy funkcjonuje komunikacja MPK Rzeszów (Matysówka, Tyczyn), PKS oraz linie prywatnych przewoźników. Wszystkie miejscowości mają połączenia komunikacyjne z Tyczynem. Gmina posiada dogodne połączenia autobusowe z Rzeszowem.

Infrastruktura społeczna

Uzupełnieniem infrastruktury technicznej w lokalnej przestrzeni są obiekty użyteczności publicznej. Infrastruktura społeczna obejmuje usługi z zakresu ochrony zdrowia, administracji, edukacji, pomocy społecznej, kultury, turystyki i rekreacji. Wysoka dostępność obiektów użyteczności społecznej pozwala na zaspokojenie potrzeb oświatowych, kulturalnych oraz socjalnych ludności, a tym samym zwiększa walory przestrzeni publicznej.

Gmina Tyczyn stanowi liczący się ośrodek życia społeczno-gospodarczego. Jest siedzibą m.in. Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Rzeszowie, kampusu Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, liceum ogólnokształcącego, Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II, Banku Spółdzielczego, przychodni rejonowej oraz wielu ważnych pomiotów gospodarczych.

Na terenie Tyczyna infrastruktura społeczna zlokalizowana jest głównie w centrum, w obszarze objętym rewitalizacją. Znajdują się tutaj Urząd Miejski z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Katarzyny Sobczyk, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna, bank, poczta, ośrodek zdrowia, apteki, Środowiskowy Dom Samopomocy. Na terenie objętym procesem rewitalizacji znajdują się także obiekty pełniące funkcje edukacyjne i wychowawcze, m.in. Liceum Ogólnokształcące, Publiczne Gimnazjum, przedszkola niepubliczne.

Poziom atrakcyjności turystyczno-kulturowej miasta związany jest z dużą liczbą obiektów zabytkowych, m.in. zespołem pałacowo-parkowym hr. Wodzickich z II połowy XIX w. w Tyczynie, zespołem kościelnym z II połowy XVII w. w Tyczynie fundacji Jana Klemensa Branickiego, twórcy Wersalu Podlaskiego czy zabytkowym układem urbanistycznym średniowiecznego miasta, zachowanym w Tyczynie, fundowanym przez króla Kazimierza Wielkiego w 1368 roku.

Obiekty infrastruktury rekreacyjnej to przede wszystkim stadion sportowy STRUG Tyczyn, boiska przyszkolne, hala sportowa przy Gimnazjum w Tyczynie oraz hala przy Szkole Podstawowej w Tyczynie.

W obszarze infrastruktury społecznej, na co wskazują mieszkańcy, brak jest żłobka, wystarczającej liczby miejsc w przedszkolach, miejsc w przestrzeni publicznej dostosowanych do wypoczynku i rekreacji, a także świetlicy dla dzieci i młodzieży, gdzie można spędzać czas i rozwijać własne zainteresowania. Ponadto brak jest miejsca dla osób starszych, gdzie zapewniona jest opieka.

2.6. Sfera techniczna

Piątą sferą są rozwiązania techniczne, które opisują stan techniczny obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, niedziałające rozwiązania technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Mieszkalnictwo

Obszar Gminy Tyczyn należy do terenów atrakcyjnych dla rozwoju indywidualnego budownictwa mieszkaniowego. W latach 2010 – 2014 oddawano do użytku średniorocznie 60 mieszkań. Powierzchnia budowanych mieszkań jest przy tym nieco większa, niż w powiecie rzeszowskim. Wskaźniki porównawcze, wskazują, że zasoby mieszkaniowe w Gminie Tyczyn były w 2014 r. o 1,7% większe, niż w gminach powiatu, a powierzchnia użytkowa mieszkania była większa o 4,7%.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Tyczyn w okresie 2010 – 2014 wzrosła z 94,2 m² do 97,4 m², tj. o 3,4%, podczas gdy w powiecie rzeszowskim zwiększyła się z 91,5 m² do 93,5 m², tj. o 2,2%. W przeliczeniu na 1 osobę mieszkania w Gminie Tyczyn miały w 2014 r. 28,1 m², natomiast w powiecie 26,5 m².

Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Tyczyn w świetle wskaźników.

Wyszczególnienie\okres	2010	2011	2012	2013	2014	Dynamika
Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców [jednostki] Powiat rzeszowski	275,4	277,0	279,4	281,1	283,5	102,93
Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców [jednostki] Gmina Tyczyn	280,5	281,0	283,2	283,7	288,2	102,75
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²] Powiat rzeszowski	91,5	92,0	92,5	93,0	93,5	102,19
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m²] Gmina Tyczyn	94,2	94,8	95,5	96,4	97,4	103,40
Przeciętna powierzchnia mieszkania w przeliczeniu na 1 osobę [m ²] Powiat rzeszowski	25,2	25,5	25,8	26,2	26,5	105,16
Przeciętna pow. mieszkania w przeliczeniu na 1 osobę [m²] Gmina Tyczyn	26,4	26,6	27,0	27,3	28,1	106,44

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Wskaźniki przedstawione w tabeli 12 wskazują, że komfort mieszkań (wyposażenie w wodociąg, łazienkę, centralne ogrzewanie, gaz sieciowy) na terenie Gminy Tyczyn jest niższy, niż w powiecie rzeszowskim, co może być rezultatem wieku znacznej części tych zasobów.

Tabela 17. Warunki mieszkaniowe w Gminie Tyczyn.

Wyszczególnienie\okres	2010	2011	2012	2013	2014	Dynamika
Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg [%] Powiat rzeszowski	91,20*	91,32	91,43	91,55	91,55*	100,38
Odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg [%] Gmina Tyczyn	88,21*	88,36	88,58	88,78	88,78*	100,65
Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę [%] Powiat rzeszowski	82,98*	83,19	83,44	83,65	83,65*	100,81
Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienkę [%] Gmina Tyczyn	81,69*	81,91	82,26	82,56	82,56*	101,07
Odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie [%] Powiat rzeszowski	70,04*	70,41	70,84	71,22	71,22*	101,68
Odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie [%] Gmina Tyczyn	69,23*	69,60	70,18	70,69	70,69*	102,11
Odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci [%] Powiat rzeszowski	62,30*	62,40	62,52	62,55	62,55*	100,40
Odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci [%] Gmina Tyczyn	51,72*	51,77	52,32	52,52	52,52*	101,55

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Informacje na temat gminnych zasobów mieszkaniowych wg stanu na koniec 2015 r. zawiera tabela poniżej. Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że gmina dysponowała 26 lokalami, w tym 18 lokalami socjalnymi w dziewięciu lokalizacjach na terenie Tyczyna, Borku Starego, Hermanowej i Kielnarowej; 16 lokali gminnych (61,5%) wymaga remontu.

Tabela 18. Gminne zasoby mieszkaniowe – Gmina Tyczyn, 2015 r.

Wyszczególnienie	Liczba lokali	w tym lokale socjalne	Potrzeby remontowe
1. Dom Nauczyciela – Hermanowa Czerwonki 907	5	4	Tak
2. Dom Nauczyciela – Kielnarowa 53 A	5	2	Tak
3. Szkoła Podstawowa – Borek Stary	2	-	Nie
4. Borek Stary 84 C	3	3	Nie
5. Tyczyn, Rynek 25	1	-	Tak
6. Tyczyn, Rynek 25 A	4	4	Nie
7. Tyczyn, Rynek 3	4	4	Tak
8. Tyczyn, Pl. Wolności 2	1	1	Tak
9. Tyczyn, Cicha 5 (stadion)	1	-	Nie
Razem	26	18	16

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Dziedzictwo kulturowe

Gmina Tyczyn dysponuje znaczącym, chociaż nie w pełni wykorzystanym potencjałem turystycznym. Na jej terenie istnieje szereg interesujących obiektów zabytkowych o znaczeniu ponadregionalnym i występują malownicze krajobrazy.

Do najciekawszych obiektów zabytkowych należą:

- zespół pałacowo-parkowy hr. Wodzickich z II połowy XIX w. w Tyczynie; pałac w stylu eklektycznym i ponad 10 ha parku z zabytkowym drzewostanem,
- zespół kościelny z II połowy XVII w. w Tyczynie fundacji Jana Klemensa Branickiego, twórcy Wersalu Podlaskiego; w skład zespołu wchodzi m.in. kościół parafialny pw. Św. Katarzyny, jedna z najpiękniejszych świątyń barokowych na Podkarpaciu,
- zespół klasztorny oo. dominikanów w Borku Starym z II połowy XVII w. obejmujący kościół pw. Wniebowzięcia NMP – Sanktuarium Maryjne, kaplice – św. Anny i Matki Bożej Bolesnej, klasztor oraz kapliczki drogi krzyżowej i kapliczki różańcowe malowniczo położone na Jasnej Górze Boreckiej,
- zabytkowy układ urbanistyczny średniowiecznego miasta, zachowany w Tyczynie, fundowanym przez króla Kazimierza Wielkiego w 1368 roku,
- zespół stawów podworskich w Tyczynie,
- kaplica i źródło oraz droga krzyżowa w Hermanowej - Przylasku.

Tabela 19. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych w Gminie Tyczyn.

Gmina Tyczyn	1) zespół pałacowo-parkowy w Tyczynie, II poł. XIX w., nr rej.: A-382 z 30.10.2009 r.;
	2) spichlerz będący częścią zespołu pałacowo-parkowego, II poł. XIX w., nr rej.: A-327 z 5.02.2009 r.;
	3) zespół kościelny w Tyczynie, 2 poł. XVIII w., nr rej.: A-363 z 24.07.2009 r.;;
	4) zabytkowy układ urbanistyczny średniowiecznego miasta, nr rej.: A-387 z 3.12.2009 r.;
	5) kamienica Rynek 4, II poł. XVIII w., nr rej.: A-318 z 11.02.2009 r.;
	6) kamienica Rynek 24, XVIII II poł. XIX adaptacja na ratusz w I poł. XX w., nr rej.: A-332 z 26.02.2009 r.;
	7) kamienica Rynek 23, na strychu kuczka (pomieszczenie modlitewne) z barwną polichromią, z pocz. X, nr rej.: A-374 z 20.08.2009 r.;
	8) siedziba Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” ul. Strażacka 1, II poł. XIX w., nr rej.: A-371 z 18.08.2009 r.;
	9) budynek dawnego Sądu Grodzkiego ul. Św. Krzyża 12, II poł. XIX w., nr rej.: A-373 z 20.08.2009 r.;
	10) budynek dawnej Szkoły Ludowej przy ul. Kopernika 7, II poł. XIX w.,
	11) budynek dawnej straży pożarnej przy ul. Kopernika 1, II poł. XIX w., nr rej.: A-370 z 13.08.2009 r.;
	12) zespół klasztorny oo. Dominikanów w Borku Starym, II poł. XVII w., nr rej.: A-326 z 28.01.2009 r.;
	13) dwór z otoczeniem w Kielnarowej, XVIII–XIX w., nr rej.: A-379 z 12.10.2009 r.;
	14) dwór z otoczeniem w Hermanowej, XVIII–XIX w., nr rej.: A-319 z 20.01.2009 r.

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Tyczynie

Na terenie gminy występuje 228 obiektów zabytkowych, z czego 26 obiektów zostało wpisanych do rejestru zabytków, prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu.

Rejestr zabytków ruchomych prowadzony jest (podobnie jak rejestr zabytków nieruchomych) przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Są to następujące decyzje:

1) Decyzja nr B-178 z 04.11.1975 r.

Wyposażenie i wystrój zespołu kościelno-plebańskiego w Tyczynie (wg załączonego do decyzji spisu stanowiącego integralną część decyzji, obejmujące 67 obiektów znajdujących się w kościele i 20 obiektów stanowiących wyposażenie plebanii),

2) Decyzja nr B-199 z 28.01.1983 r.

Wyposażenie i wystrój zespołu klasztornego w Borku Starym (wg załączonego do decyzji spisu stanowiącego integralną część decyzji, obejmujące 56 obiektów),

3) Decyzja nr B-42 z 21.11. 2001r.

Wyposażenie i wystrój kościoła parafialnego pw. Św. Piotra i Pawła w Borku Starym (wg załączonego do decyzji spisu stanowiącego integralną część decyzji, obejmujące 8 obiektów).

ROZDZIAŁ III

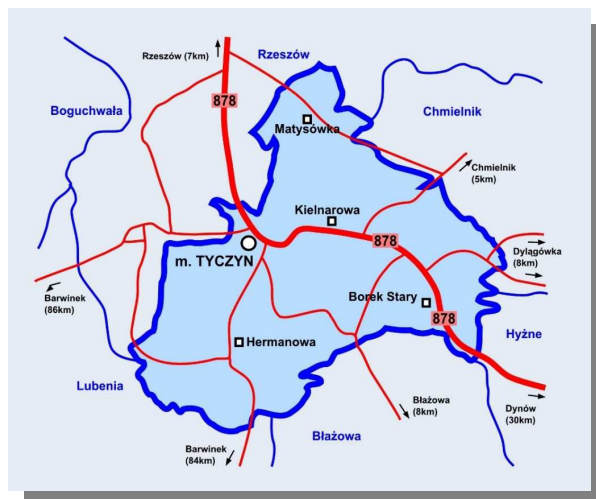
WYZNACZENIE OBSZARÓW KRYZYSOWYCH

3.1. Metodologia wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opracowano diagnozę, która została przeprowadzona na podstawie wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Tyczynie i jednostek organizacyjnych m.in. Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyczynie, Komendy Powiatowej Policji, Głównego Urzędu Statystycznego, Starostwa Powiatowego w Rzeszowie.

Na potrzeby analizy czynników określających stan kryzysowy, do zdiagnozowania przyjęto sołectwa¹⁰ jako jednostki urbanistyczne umożliwiające porównanie wewnątrzgminnego stopnia zróżnicowania poszczególnych wskaźników degradacji¹¹. W skład gminy wchodzi miasto Tyczyn oraz sołectwa: Borek Stary, Hermanowa, Kielnarowa, Matysówka

Rysunek 8. Gmina Tyczyn

Źródło : <http://Tyczyn.e-mapa.net/>

¹⁰ Dla usystematyzowania zbierania danych przyjęto sołectwo, jako najmniejszą jednostkę poddawaną analizie i najłatwiejszą do przebadania przez dostawców danych.

¹¹ Wskaźniki określone w wytycznych MR (w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dokument przyjęty w dniu 2.08.2016r.) opisujące negatywne zjawiska społeczne: poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

3.1.1. Podstawowe informacje charakteryzujące poszczególne diagnozowane obszary

Obszar gminy cechuje skupienie zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Układ ten jest kontynuacją historycznych układów ulicowych, charakterystycznych również dla gmin sąsiednich. Przeważają budynki typu zabudowy jednorodzinnej.

Tabela 20. Powierzchnia i ludność sołectw gminy Tyczyn.

L.P.	Sołectwa	Powierzchnia (ha)	% DO OGÓŁU	Liczba mieszkańców	% DO OGÓŁU
1	Borek Stary	13,15	22,29%	1800	15,40%
2	Hermanowa	17,99	30,49%	2738	23,42%
3	Kielnarowa	12,9	21,86%	1920	16,43%
4	Matysówka	5,3	8,98%	1529	13,08%
5	Tyczyn	9,66	16,37%	3702	31,67%
GMINA OGÓŁEM		9069,83	59	100,00%	11689

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM

Tabela 15. Jednostki urbanistyczne poddane diagnozie w gminie Tyczyn.

Sołectwa	Charakterystyka
Borek Stary	Borek Stary znajduje się 5 km na południowy wschód od Tyczyna. Graniczy od zachodu i północy z Kielnarową od wschodu z wsią Borówki (gm. Chmielnik), od południa z Nowym Borkiem (gm. Błazowa), od południowego wschodu z Brzezówką (gm. Hyżne). Przez miejscowość przebiega droga wojewódzka nr 878 relacji Rzeszów-Dylągówka. Większą część wsi zajmują użytki rolne oraz lasy. Miejscowość lokowana na XV wiek. W miejscowości znajduje się Sanktuarium Matki Boskiej. Borek Stary słynie również z bardzo dobrej jakości wód mineralnych produkowanych na terenie miejscowości.
Hermanowa	Hermanowa to największa pod względem powierzchni miejscowość gminy Tyczyn znajdująca się na południe od Tyczyna. Ma najbardziej ze wszystkich miejscowości gminy urozmaiconą rzeźbę terenu - rozciąga się wzdłuż głębokiej doliny potoku Hermanówka. Samodzielną wsią została od 1507 roku, wcześniej obszar ten był przedmieściami Tyczyna. Wieś jest zabudowana głównie nowymi willowymi domami. Znajduje się tam kapliczka oraz źródło do którego mieszkańcy przyjeżdżają po wodę.
Kielnarowa	Kielnarowa położona jest we wschodniej części gminy Tyczyn, nad rzeką Strug. Kiedyś była częścią Tyczyna, dopiero później została samodzielną miejscowością. Przez miejscowość przebiega droga wojewódzka nr 878 relacji Rzeszów-Dylągówka, wzdłuż której znajduje się najstarsza część wsi tworząca

Sołectwa	Charakterystyka
	gęstą zabudowę. Zachowało się tu jeszcze kilkadziesiąt drewnianych domów i wiejskich zagród z XIX/XX w. oraz stary młyn wodny z XVIII w. W Kielnarowej znajduje się kampus Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie. W centrum wsi znajduje się Centrum Rekreacyjno-Kulturalne, kościół parafialny pw. Wniebowstąpienia Pańskiego, szkoła podstawowa i remiza OSP.
Matysówka	Matysówka to najmniejsza miejscowość gminy położona 4 km na północny wschód od Tyczyna. Położona jest na terenie pagórkowatym, wznoszącym się do 333 m n.p.m. i ok. 160 m nad doliną Wiśłoka. Ma bardzo urozmaiconą rzeźbę terenu. Główna zabudowa wsi ciągnie się po prawej stronie doliny, wzdłuż drogi prowadzącej z Zalesia do najwyższego krańca wsi - Działów. Po lewej stronie doliny leży część wsi zwana II Strona. Matysówka od północy i zachodu graniczy z Rzeszowem, od południa z Tyczynem i Kielnarową, od wschodu z Chmielnikiem. Wieś rozciąga się nad potokiem Matysówka, który po przepłynięciu Zalesia, na terenie Rzeszowa wpada do Strugu. Pierwsza pisana wzmianka o Matysówce pochodzi z 1423 r. W centrum wsi znajduje się Dom Ludowy - gruntownie przebudowany w połowie lat 90-tych, szkoła podstawowa, kościół pw. NMP Królowej Polski oraz remiza OSP.
Tyczyn	Tyczyn to siedziba władz gminnych, leży pomiędzy rzeką Strug a potokiem Hermanówka, na południe od Rzeszowa. Poza zwartą zabudową centrum, teren miasta rozciąga się w postaci trzech nieregularnych, wąskich pasów wcinających się w obszar sąsiednich miejscowości. Pas północno-wschodni, zabudowany posesjami Mokrej Strony i Łanów Tyczyńskich, dochodzi do Matysówki, gdzie graniczy z Łanami Kielnarowskimi, pas zachodni rozciąga się w kierunku Rzeszowa – Potoki Tyczyńskie. W pasie południowym leżą zabudowania dzielnicy Zagrody i Lasku. Tyczyn został założony na mocy dokumentu króla Kazimierza Wielkiego, wystawionego w Niepołomicach, datowanego na 14 marca 1368 r. Od 1973 roku Tyczyn jest siedzibą władz miasta i gminy. Najważniejsze zabytki to: staromiejski układ urbanistyczny, kościół parafialny św. Katarzyny i Świętej Trójcy, zespół pałacowo-parkowy. Miasto zabudowane jest głównie zwartym, szeregowym budownictwem mieszkaniowym, znajduje się w nim kilka niskich bloków.

3.2. Identyfikacja zróżnicowania wewnątrzgminnego

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter Gminy Tyczyn (gmina miejsko-wiejska) i występujące tutaj zjawiska społeczne i demograficzne, jak również środowiskowe, przestrzenne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę na każdym ze wskazanych w ustawie o rewitalizacji poziomie.

W celu wskazania obszarów wymagających rewitalizacji dla wyznaczonych obszarów (jednostek urbanistycznych – miejscowości) **przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe techniczne i przestrzenno - funkcjonalne¹²**, czyli min. poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji.

W pierwszej kolejności poddano analizie **wskaźniki opisujące problemy społeczne.**

Na potrzeby wskazania obszaru zdegradowanego, przyjęte zostały zmienne, których wyższa (lub niższa – w zależności od zmiennej) wartość występowała w obszarach gminy kwalifikujących się jako obszary zdegradowane (np. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców lub liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców), (*metodologia wyliczania wskaźników - Tabela 21*).

Tabela 21. Wykaz wybranych kryteriów oceny i wskaźników zjawisk społecznych do wyznaczania obszarów zdegradowanych.

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	METODOLOGIA	ŹRÓDŁO DANYCH
DEMOGRAFIA	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono, jako iloraz, iloczynu różnicy między liczbą zameldowań w miejscowości, a liczbą wymeldowań w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $\text{Wsk.deg.miej.} = ((L_{\text{zam}} - L_{\text{wym}}) * 100) / L_{\text{mm}}$	GUS – Bank Danych Lokalnych, Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
	Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym miejscowości i liczby osób w wieku produkcyjnym miejscowości, pomnożony przez 100% $\text{Wsk.deg.miej.} = (L_{\text{pop}} / L_{\text{pr}}) * 100\%$	GUS – Bank Danych Lokalnych, Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
	Mediana wieku	Wartość dla danej populacji wyznaczająca granicę wieku, którą połowa osób z tej populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze jej nie osiągnęła.	GUS – Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego 2015, stan na 31.12.2014 r.
	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu różnicy między liczbą urodzeń żywych w miejscowości, a liczbą zgonów w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $\text{Wsk.deg.miej.} = ((L_{\text{u}} - L_{\text{z}}) * 100) / L_{\text{mm}}$	GUS – Bank Danych Lokalnych, Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
RYNEK PRACY	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób bezrobotnych poszukujących pracy pow.12 m-cy w miejscowości i liczby bezrobotnych ogółem w miejscowości,	Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie, stan na 31.12.2014 r.

¹² Wskaźniki określone w wytycznych MR (w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, dokument przyjęty w dniu 2.08.2016 r.) opisujące negatywne zjawiska społeczne: poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

		Wsk.deg.miej.=(Lobm/Lbm)*100% Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu udziału bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w miejscowości pomnożony przez 100% i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wsk.deg.miej.=(Lobm*100%)/Lbm	Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie, stan na 31.12.2014 r.
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania		
POMOC SPOŁECZNA	Liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wsk.deg.miej.=(Lz*100)/Lmm	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie, stan 31.12.2014r.
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wsk.deg.miej.=(Lz*100)/Lmm	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie, stan 31.12.2014r.
EDUKACJA	Wyniki egzaminów 6-klasisty		Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie, stan 31.12.2015 r.
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz przestępstw i wykroczeń w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wska.deg.miej.= (Lzpg*100)/lms	Komenda Miejska Policji w Rzeszowie, stan na 31.12.2014 r.
INTEGRACJA SPOŁECZNA	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby organizacji pozarządowych w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości Wska.deg.miej.= (Lopm*100)/lms	Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
	Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego (I tura)	Wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu udziału osób w głosowaniu w miejscowości podzielony przez liczbę wyborców w miejscowości i liczby 100 Wska.deg.miej.= (Logm/Lwybm)*100	Państwowa Komisja Wyborcza, stan na 31.12.2014 r.

Jednostki urbanistyczne, dla których **wskaźnik społeczny jest gorszy niż średnia dla całej gminy** może być potencjalnie uznany za zdegradowany, pod warunkiem występowania na nim, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu

do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nie funkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analizy zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych dokonano w oparciu o: czynniki techniczne, środowisko gospodarcze, i przestrzenne. Analogicznie, jak w przypadku zjawisk społecznych, został określony **wskaźnik progowy (średnia dla gminy)**, który określa czy na danym terenie występują zjawiska negatywne (metodologia wyliczania wskaźników - Tabela 22).

Tabela 22. Wykaz wybranych kryteriów oceny i wskaźników zjawisk gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych, technicznych do wyznaczania obszarów zdegradowanych.

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	METODOLOGIA	ŹRÓDŁO DANYCH
PODMIOTY GOSPODARCZE	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $Wska.deg.miej. = (Lzpg * 100) / lmm$	GUS – Bank Danych Lokalnych, Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miejscowości pomnożony przez 100 i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $Wska.deg.miej. = (Lzpg * 100) / lms$	Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
SFERA TECHNICZNA	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych	Wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu liczby budynków wybudowanych przed 1989 miejscowości i liczby budynków ogółem w miejscowości oraz liczby 100% $Wska.deg.miej. = (Lb1989 / Lbo) * 100\%$	Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
	Dziedzictwo kulturowe	Liczba zabytków nieruchomych i ruchomych	Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
OCHRONA ŚRODOWISKA	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej	Wskaźnik wyliczono jako iloczyn iloczynu osób korzystających z sieci gazowej w miejscowości pomnożony przez 100% i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $Wsk.deg.miej. = (Losgm * 100\%) / Lmm$	Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.
UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	Wskaźnik wyliczono jako iloczyn iloczynu osób korzystających z sieci wodociągowej miejscowości pomnożony przez 100% i	Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	METODOLOGIA	ŹRÓDŁO DANYCH
		faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $\text{Wsk.deg.miej.} = (\text{Losw} * 100\%) / \text{Lms}$	
	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w miejscowości pomnożony przez 100% i faktycznej liczby mieszkańców miejscowości $\text{Wsk.deg.miej.} = (\text{Losk} * 100\%) / \text{Lmm}$	Urząd Miejski w Tyczynie, stan na 31.12.2014 r.

Ostatnim etapem diagnozy było **wskazanie obszaru zdegradowanego**, który wykazuje kumulację negatywnych zjawisk społecznych, a dodatkowo wykazuje nagromadzenie negatywnych cech w analizowanych czynnikach gospodarczo – przestrzenno – techniczno - środowiskowych.

3.3. Analiza zjawisk negatywnych

3.3.1. Wskaźniki społeczne

Kluczowa z punktu widzenia rewitalizacji *SFERA SPOŁECZNA* została poddana analizie, dzięki której wyprowadzono wskaźniki pokazujące kondycję poszczególnych jednostek statystycznych. Wartość wskaźników wyprowadzono z liczby bezwzględnej osób w poszczególnych kategoriach, którą przeliczono na 100 faktycznej liczby mieszkańców poszczególnych jednostek statystycznych oraz całej Gminy. Umożliwia to porównanie wartości wskaźnika pomiędzy jednostkami statystycznymi oraz w stosunku do wartości średniej dla całej Gminy Tyczyn.

Diagnoza zjawisk społecznych opierała się na zestawie wskaźników dotyczących :

- czynników demograficznych,
- czynników w zakresie rynku pracy,
- czynników związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- czynników związanych z edukacją,
- czynników związanych z bezpieczeństwem publicznym,
- czynników związanych z integracją społeczną.

DEMOGRAFIA

Ze względu na szeroko dyskutowane problemy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa, w analizie zjawisk społecznych uwzględniono wskaźniki z **zakresu demografia**.

W 2014 r. 62,1% ogółu mieszkańców Gminy Tyczyn stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym (spadek w porównaniu z latami 2012-2014), 20,3% w wieku przedprodukcyjnym i 16,7% w wieku poprodukcyjnym (najwyższy odnotowany wskaźnik % w latach 2011-2014). Powyższa analiza wskazuje, że społeczeństwo Gminy zaczyna się starzeć. Zaobserwować można

w analizowanym okresie zdecydowany wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 10,22%) a w wieku przedprodukcyjnym – 2,13% i bardzo mały odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym 0,62%.

Analizując dostępne dane można zauważyć, **iż tylko w miejscowości Tyczyn** wskaźnik syntetyczny w zakresie mediana wieku oraz przyrost naturalny jest gorszy niż średnia dla Gminy Tyczyn.

Dodatkowo saldo migracji na pobyt stały w miejscowości Tyczyn jest gorszy niż średnia dla Gminy.

Tabela 23. Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA – demografia.

Wskaźnik porównawczy	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Mediana wieku		Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		SUMA
Jednostka urbanistyczna							
Borek Stary	0,39	0	37,3	0	0,44	0	0
Hermanowa	0,40	0	37,3	0	0,80	0	0
Kielnarowa	0,36	0	37,3	0	0,68	0	0
Matysówka	0,39	0	37,3	0	0,52	0	0
Tyczyn	0,10	1	39,5	1	-0,05	1	3
GMINA OGÓŁEM	0,30		38,2		0,42		
	<i>Wartość poniżej wartości referencyjnej.</i>		<i>Wartość powyżej wartości referencyjnej</i>		<i>Wartość poniżej wartości referencyjnej</i>		

Analizując pozostałe wskaźniki sfery społecznej można zauważyć występowanie niekorzystnych wskaźników w każdej miejscowości, ale w różnym natężeniu.

RYNEK PRACY, POMOC SPOŁECZNA, EDUKACJA

- Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. patologia, przestępczość czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków gminy na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy. Problem długotrwałego bezrobocia w wysokim stopniu jest zauważalny wśród mieszkańców **Tyczyna oraz Matysówki**.
- Głównymi przyczynami przyznania pomocy społecznej w Gminie Tyczyn są jest ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Natomiast najrzadszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w jest wielodzietność, objęcie niebieską kartą czy alkoholizm. Ogółem z pomocy społecznej w gminie korzystało 1053 osoby, w tym 242 z powodu niepełnosprawności.
W przypadku liczby korzystających ze wsparcia pomocy społecznej na 100 osób w roku

2014 największą wartość tego wskaźnika odnotowano w sołectwach: **Matysówka, Hermanowa i Borek Stary**.

- Poziom edukacji na przykładzie egzaminów szóstoklasistów: egzamin jest powszechny i obowiązkowy. Przystąpienie do egzaminu jest warunkiem ukończenia szkoły. Analiza wskaźnika pokazuje dużą rozpiętość w wynikach od 65,5% do 72%.

Tabela 24. Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA – rynek pracy, pomoc społeczna, edukacja.

Wskaźnik porównawczy	RYNEK PRACY		POMOC SPOŁECZNA		EDUKACJA		SUMA
Jednostka urbanistyczna	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem		Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Wyniki egzaminów 6-klasisty		
Borek Stary	54,13 %	0	10,77	1	70,9 %	0	1
Hermanowa	57,23 %	0	10,37	1	65,5 %	1	2
Kielnarowa	51,54 %	0	7,9	0	70,6 %	0	0
Matysówka	58,82 %	1	10,98	1	65,7 %	1	3
Tyczyn	62,26 %	1	6,88	0	72,0 %	0	1
GMINA OGÓŁEM	57,73%		9,00		68,94%		
WARTOŚĆ REFERENCYJNA	Wartość powyżej wartości referencyjnej.		Wartość powyżej wartości referencyjnej		Wartość poniżej wartości referencyjnej		

Dla dopełnienia analizy zjawisk społecznych diagnozie poddano także:

- integrację społeczną mierzoną aktywnością mieszkańców w działalności społecznej oraz uczestniczeniu w życiu społecznym Gminy.

Organizacje pozarządowe aktywnie działają na rzecz społeczności lokalnej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących obszarach: upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i turystyki; kultury, ochrony tradycji i dziedzictwa kulturowego; promocji gminy; profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej. Przebiega w różnych formach: zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności, konsultowania projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji, publikowania ważnych informacji dotyczących organizacji na stronach internetowych Urzędu Miejskiego. Największa ilość organizacji pozarządowych jest zarejestrowana w mieście Tyczyn (10 organizacji NGO), najmniej jest ich na obszarach wiejskich Gminy.

- Bezpieczeństwo publiczne.

Poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Przestępczość stanowi ważny czynnik wpływający, na jakość życia mieszkańców. Dla diagnozy wykorzystano informacje dotyczące liczby przestępstw: kradzieże

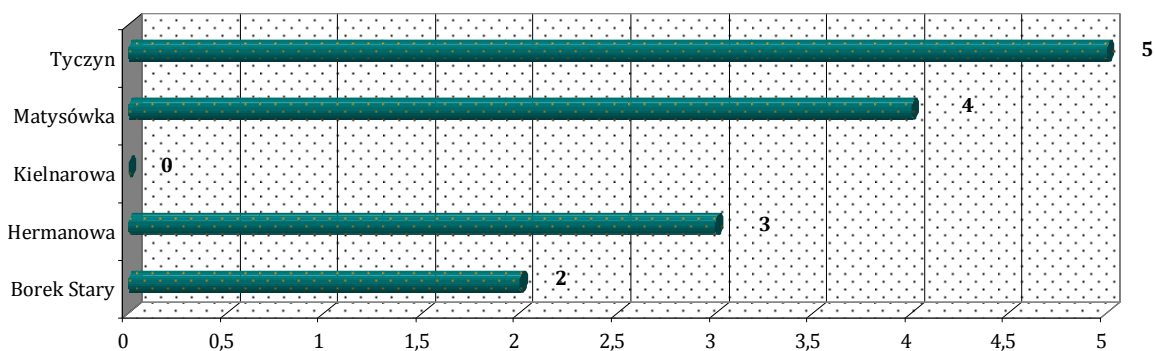
i rozboje oraz wybryki chuligańskie, których liczba ogółem w przeliczeniu na 100 osób waha się od 1,05 (miejscowość Borek Stary) do 3,40 (miejscowość Tyczyn).

Tabela 25. Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA – bezpieczeństwo publiczne, integracja społeczna.

Wskaźnik porównawczy	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE			INTEGRACJA SPOŁECZNA		
Jednostka urbanistyczna	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		SUMA	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania		SUMA
Borek Stary	1,05	0	0	0,16	1	1
Hermanowa	1,16	0	0	0,07	1	1
Kielnarowa	1,40	0	0	0,21	0	0
Matysówka	1,04	0	0	0,07	1	1
Tyczyn	3,40	1	1	0,27	0	0
GMINA OGÓŁEM	1,88			0,17		
WARTOŚĆ REFERENCYJNA	Wartość powyżej referencyjnej			Wartość poniżej wartości referencyjnej		

Niekorzystne zjawiska w sferze społecznej w największym nasileniu obserwuje się w miejscowości Tyczyn.

Natężenie problemów SFERA SPOŁECZNA

3.3.2. Wskaźniki gospodarcze

Teren Gminy Tyczyn to nie tylko obszar rozwojowy dla rolnictwa. Głównym elementem rozwoju gospodarki Gminy jest drobna działalność pozarolnicza, w której istnieje przewaga handlu i drobnych usług. Według stanu na koniec roku 2014 w Gminie Tyczyn, w rejestrze REGON zarejestrowanych było 878 podmiotów gospodarczych, tj. o 111 (14,6%) więcej niż w roku 2010, z czego 725 podmiotów, tj. o 84 więcej (13,1%) należało do osób fizycznych.

Analiza obszarów kryzysowych pod względem gospodarczym jest przeprowadzana w oparciu o wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób oraz liczby nowo

zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania. Bazowano tu na danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Krajowego Rejestru Sądowego rejestru przedsiębiorców. Ujęto, zatem w analizie wszystkie podmioty gospodarcze aktywnie działające w gminie.

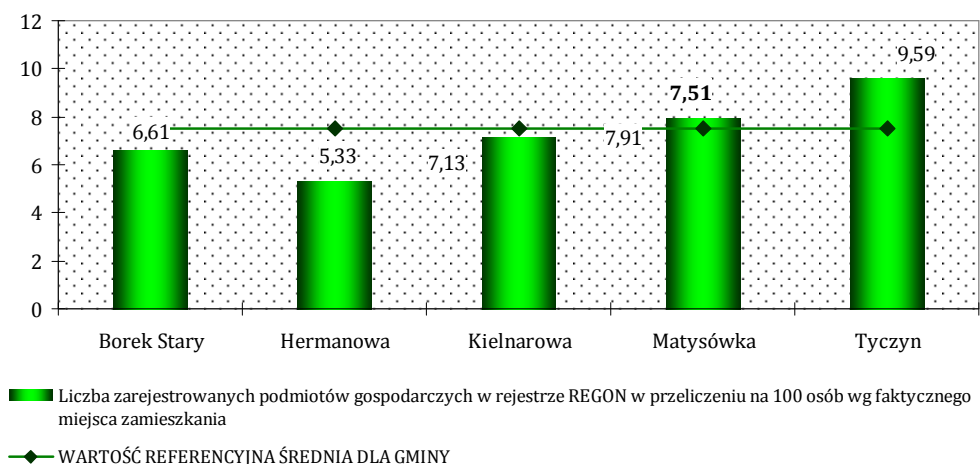
Tabela 26. Podmioty gospodarcze – wskaźnik: liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2014 r.

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Borek Stary	6,61
2	Hermanowa	5,33
3	Kielnarowa	7,13
4	Matysówka	7,91
5	Tyczyn	9,59
GMINA OGÓŁEM		7,51
wartość referencyjna		Wartość poniżej wartości referencyjnej

Tabela 27. Podmioty gospodarcze – wskaźnik: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2014 r.

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Borek Stary	0,27
2	Hermanowa	0,25
3	Kielnarowa	0,57
4	Matysówka	0,52
5	Tyczyn	0,40
GMINA OGÓŁEM		0,39
wartość referencyjna		Wartość poniżej wartości referencyjnej

Jak widać tylko w 3 miejscowościach **Borek Stary, Hermanowa i Kielnarowa** liczba nowo zarejestrowanych firm jest niższa niż wskaźnik referencyjny.

3.3.3. Wskaźniki sfera techniczna

Kolejną badaną grupą czynników, o której mowa w Wytycznych Ministerstwa są czynniki związane ze stanem technicznym zabudowy znajdującej się na terenie gminy.

W analizie wykorzystano wskaźniki z tego zakresu:

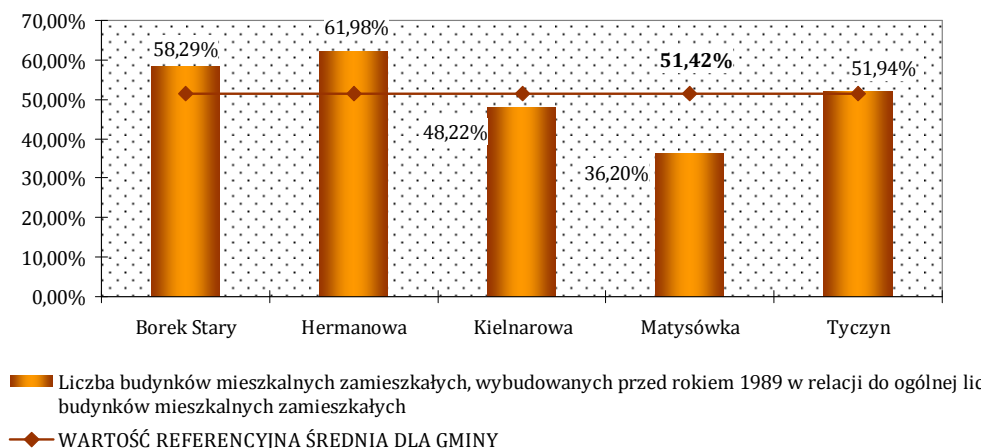
- liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 r.,
- liczba zabytków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków.

Analiza stanu technicznego zabudowy znajdującej się na terenie Gminy Tyczyn pokazuje degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków mieszkalnych jest widoczny w każdej miejscowości Gminy. W miejscowościach Hermanowa, Borek Stary czy Tyczyn ich ilość przekracza 50% ogólnej liczby budynków mieszkalnych.

Tabela 28. Wskaźnik: liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych, stan na 31.12.2011 r.

Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Borek Stary	58,29 %
2	Hermanowa	61,98%
3	Kielnarowa	48,22%
4	Matysówka	36,20%
5	Tyczyn	51,94%
GMINA OGÓŁEM		51,42%
Wartość referencyjna		Wartość powyżej wartości referencyjnej

Diagnostując zjawisko niekorzystne, porównując do wartości referencyjnej przypisanej obszarom rewitalizacji, w każdej miejscowości ilość budynków wybudowanych przed 1989 rokiem jest poniżej wartości referencyjnej.

ZABYTKI – DZIEDZICTWO KULTUROWE

Wedle stanu obecnego na terenie miasta i gminy Tyczyn znajduje się 14 zabytków nieruchomych i 151 zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków na mocy trzech decyzji w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków. Najwięcej zabytków ujętych w ewidencji zabytków znajdowała się na terenie miasta Tyczyn. Obiekty te znajdują się często w złym stanie technicznym.

Tabela 29. Wskaźnik: liczba zabytków stan na 31.12.2014 r.

Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków			
Miejscowości		Wskaźnik dla miejscowości	
		Zabytki nieruchome	Zabytki ruchome
1	Borek Stary	1	64
2	Hermanowa	1	-
3	Kielnarowa	1	-
4	Matysówka	-	-
5	Tyczyn	11	87
GMINA OGÓŁEM		13	151

3.3.4. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne

Czynniki przestrzenno-funkcjonalne charakteryzowane są poprzez: wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz stan tej infrastruktury w danym obszarze. W dalszej analizie wykorzystano dwa wskaźniki z tego zakresu:

- dostępność infrastruktury komunalnej – wodociągi;
- dostępność infrastruktury komunalnej – kanalizacja.

Tabela 30. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne – wskaźniki: odsetek ludności korzystającej z sieci z sieci wodociągowej, odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, stan na 31.12.2014 r.

Wskaźnik porównawczy	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej		Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej		SUMA
Jednostka urbanistyczna					
Borek Stary	3,8 %	1	55,8 %	1	2
Hermanowa	73,1 %	0	66,4 %	1	1
Kielnarowa	56,0 %	0	48,8 %	1	1
Matysówka	57,5 %	0	79,2 %	0	0
Tyczyn	84,0 %	0	82,8 %	0	0
GMINA OGÓŁEM	54,88 %		66,6 %		
WARTOŚĆ REFERENCYJNA	<i>Wartość poniżej wartości referencyjnej</i>		<i>Wartość poniżej wartości referencyjnej</i>		

Jak widać problemy z dostępnością do infrastruktury technicznej występują w każdej miejscowości z wyłączeniem miejscowości Tyczyn.

3.3.5. Wskaźniki środowiskowe

Jednym z wskaźników obrazujących stan techniczny zabudowy mający wpływ na stan środowiska jest

- odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej.

Tabela 31. Uwarunkowania środowiskowe – wskaźniki: odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej, odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, stan na 31.12.2014 r.

Wskaźnik porównawczy	Odsetek ludzi korzystającej z sieci gazowej	
Jednostka urbanistyczna		
Borek Stary	41,1 %	1
Hermanowa	43 %	1
Kielnarowa	53,3 %	0
Matysówka	53,6 %	0
Tyczyn	72,6 %	0
GMINA OGÓŁEM	52,72 %	
WARTOŚĆ REFERENCYJNA	<i>Wartość poniżej wartości referencyjnej</i>	

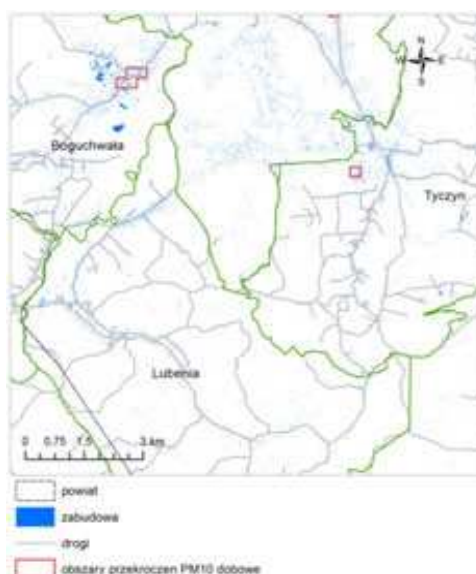
Jak widać problemy z ochroną środowiska występują w każdej miejscowości z wyłączeniem miejscowości Tyczyn.

Dodatkowo diagnozę wzbogacono o analizę treści raportu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie: Roczna ocena, jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2015 (kwiecień 2016). Ocena obejmuje wszystkie substancje, dla których w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012 r. poz. 1031) określono wartości kryterialne w powietrzu, tj.: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ozonu, pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2.5} oraz arsenu, kadmu, niklu, ołowiu i benzo(a)pirenu w pyle PM₁₀ (w kryterium ochrony zdrowia), a także dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu (w kryterium ochrony roślin).

Łącznie w województwie podkarpackim wyznaczono 44 obszarów przekroczeń w zakresie dopuszczalnego stężenia dobowego pyłu PM₁₀ na obszarze 26 gmin, obejmujących swoim zasięgiem 222,1 km² (1,2% województwa podkarpackiego).

W Gminie Tyczyn sumaryczna powierzchnia obszarów przekroczeń w [km²] wynosiła w 2015 r. 0,1. Jako główną przyczynę wystąpienia przekroczeń podaje się oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków (emisja pyłu zawieszonego o najdrobniejszych frakcjach mogących łatwo przedostać się do dróg oddechowych z palenisk lokalnych).

Obszary przekroczeń w zakresie stężenia dobowego pyłu PM₁₀ w województwie podkarpackim

źródło: wios.rzeszów – roczna ocena jakości powietrza (kwiecień 2016)

Mieszkańcy całej Gminy Tyczyn są równomiernie narażeni na emisję pyłów zawieszonych PM₁₀ oraz PM_{2.5}. Wysokie stężenie pyłów zawieszonych ma wpływ na zachorowalność mieszkańców na choroby układu oddechowego, alergie oraz choroby nowotworowe. Częstsze zapadanie na choroby układu oddechowego wiąże się z większą liczbą porad udzielanych przez lekarzy oraz istotnym zagrożeniem dla życia i zdrowia mieszkańców.

3.4. Wyniki delimitacji i wskazanie obszarów zdegradowanych

O obszarze problemowym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-urbanistycznej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą społeczną i gospodarczą, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wyznaczenia obszaru, jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza niż średnia dla gminy oraz przy uwzględnieniu wartości referencyjnych.

Ze względu na istotne z punktu widzenia społeczności lokalnej **problemy społeczne** występujące na terenie obszaru zdegradowanego, wartości (łącznie) uzyskanego wskaźnika w sferze społecznej przemnożono przez przyjętą wartość **wagi czyli 2**.

Poniżej zaprezentowano wartości wskaźników umożliwiających delimitację obszaru zdegradowanego dla każdej miejscowości Gminy Tyczyn.

Analizując zjawiska kryzysowe SFERY SPOŁECZNEJ w Gminie na podstawie uzyskanego wskaźnika sum standaryzowanych dla zakresu społecznego, jako obszary o szczególnej koncentracji problemów w tym obszarze można wytypować następujące sołectwa: Tyczyn Borek Stary, Hermanowa, Matysówka. Miejscowość Kielnarowa została wykluczona ze względu na brak negatywnych zjawisk społecznych gorszych niż średnia dla Gminy.

Tabela 32. Analiza wskaźników SFERA SPOŁECZNA.

Wskaźnik porównawczy	Borek Stary	Hermanowa	Kielnarowa	Matysówka	Tyczyn
SFERA SPOŁECZNA					
DEMOGRAFIA	0	0	0	0	3
RYNEK PRACY	0	0	0	1	1
POMOC SPOŁECZNA	1	1	0	1	0
EDUKACJA	0	1	0	1	0
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	0	0	0	0	1
INTEGRACJA SPOŁECZNA	1	1	0	1	0
	2	3	0	4	5
WAGA	2	2	2	2	2
Suma sfera społeczna	4	6	0	8	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Ostatnim etapem diagnozy jest wskazanie obszaru zdegradowanego, który wykazuje kumulację negatywnych zjawisk społecznych oraz dodatkowo w pozostałych analizowanych zjawiskach wykazując nagromadzenie negatywnych cech.

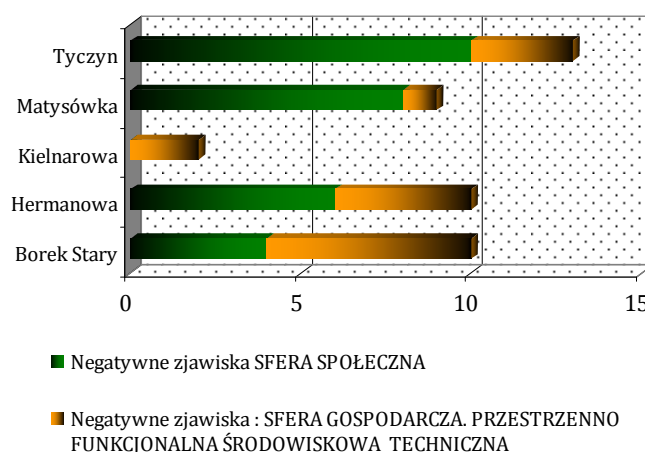
Tabela 33. Analiza wskaźników z poszczególnych sfer: GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ, TECHNICZNEJ ŚRODOWISKOWEJ.

	Borek Stary	Hermanowa	Kielnarowa	Matysówka	Tyczyn
SFERA GOSPODARCZA					
PODMIOTY GOSPODARCZE	2	1	0	0	0
SFERA TECHNICZNA					
Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989	1	1	0	0	1
Liczba zabytków w miejscowości	1	0	1	1	2
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA					
Wypożyczenie w infrastrukturę wodociągową kanalizacyjną	2	1	1	0	0
SFERA ŚRODOWISKO					
Wypożyczenie w infrastrukturę gazową	1	1	0	0	0
Razem	6	4	2	1	3

Źródło : opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Opierając się na tak przeprowadzonym postępowaniu badawczym wyznaczono **obszar zdegradowany** na terenie **czterech sołectw: Tyczyn, Borek Stary, Hermanowa, Matysówka.**

Rysunek 9. **Koncentracja negatywnych zjawisk na terenie Gminy Tyczyn.**

Warto zauważyć iż największa liczba badanych negatywnych zjawisk występuje **w miejscowości Tyczyn** – wartość uzyskanych wskaźników negatywnych **wynosi razem 13, w tym w sferze społecznej 10.**

3.5. Zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji i uzasadnienie jego wyboru

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy oraz badań ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji w Gminie Tyczyn, a także **oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności wyrażone podczas badań sondażowych, spotkań, dyskusji i warsztatów rewitalizacyjnych**, doprowadziły do wyodrębnienia **obszaru rewitalizacji na terenie gminy**, który cechuje się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów.

Specyfika pracy w mniejszych gminach sprawia, iż przy **określaniu obszaru rewitalizacji** najistotniejszym czynnikiem są **indywidualne opinie mieszkańców**. W procesie tworzenia dokumentu najistotniejsze dla wspólnoty samorządowej było uwzględnienie wewnętrznej różnorodności obszarów wiejskich, bowiem specyfika problemów jest inna w przysiółku obejmującym kilka domów, inna w centrum - mieście Tyczyn. Różnice w wielkości i gęstości zaludnienia jednostek urbanistycznych są niezmiernie ważne, gdyż szczególnie na terenach wiejskich gęstość zamieszkania zupełnie zmienia relacje społeczne i dlatego przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji kluczowe znaczenie miały opinie wyrażone przez mieszkańców.

Analiza danych zastanych (*desk reaserch*), która opierała się na analizie danych i wskaźników w aspektach społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym, jako czynników obrazujących, jakość życia na terenie jednostek urbanistycznych stanowiła punkt odniesienia do badań jakościowych i ilościowych. Wybór powyższych metod i technik badawczych podyktowany został specyfiką problematyki rewitalizacji.

Badania ilościowe obejmowały:

- ✓ badania sondażowe (losowa próba mieszkańców w dniach 11,12 maja 2016 r.) - badania przeprowadzane z mieszkańcami Gminy, których celem było poznanie oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności w odniesieniu do planowanej rewitalizacji na terenie Gminy Tyczyn oraz **wskazanie na obszarze zdegradowanym miejsc**, które zdaniem mieszkańców powinny być poddane rewitalizacji, które cechują się występowaniem **zjawisk negatywnych oraz mają w sobie potencjał rozwojowy**.

Pytano w niej m. in. o ocenę, jakości życia w gminie, dostępność usług publicznych (i rzeczywiste miejsca korzystania z nich przez mieszkańców), najważniejsze problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe. Co istotne – pytania były tak sformułowane, aby dawały obraz sytuacji nie na obszarze całej gminy, ale danej jednostki urbanistycznej, w której mieszka wypełniający. Pytano także o priorytetowe działania lokalne, które należy podjąć, aby poprawić, jakość i komfort życia najmniejszych społeczności. Badanie realizowane było w centralnych punktach Gminy Tyczyn, w okolicach instytucji publicznych (ośrodek zdrowia, Urząd Miejski) oraz obiektów generujących ruch mieszkańców (sklepy, przystanki). Ilość zebranych **opinii 54**¹³.

¹³ Szczegółowe wyniki oraz wzór ankiety rozdział 10.1.

W odpowiedzi na pytania sondażowe respondenci wskazali :

1. Obszar który powinien być poddany rewitalizacji: **65% - Tyczyn**, 15% - Matysówka, 5% - Hermanowa, 1% - Borek Stary.
2. Jakość życia została oceniona :
 - w Borku Starym: 16% - źle, 9% - przeciętnie, 1% - dobrze,
 - w Hermanowej: 6% - źle, 11% - przeciętnie, 3% - dobrze, 1% - bardzo dobrze,
 - w Matysówce: 10% - źle, 7% - przeciętnie, 2% - dobrze,
 - w Tyczynie: 14% - źle, 6% - przeciętnie, 5% - dobrze, 4% - bardzo dobrze.
3. Problemy społeczne występujące na wskazanych obszarach to głównie bieda (85% wskazań), emigracja z gminy młodych i dobrze wykształconych osób (62% wskazań) bezrobocie (55% wskazań) oraz przestępczość młodocianych (36% wskazań). Przy czym najczęściej wskazań było na występowanie tych problemów w Tyczynie.
4. Problemy gospodarcze występujące na wskazanych obszarach to głównie brak miejsc pracy (82% wskazań), niewielka ilość (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw (69% wskazań) oraz słaby rozwój handlu (68%). Przy czym najczęściej wskazań było na występowanie tych problemów w Tyczynie.
5. Problemy techniczne występujące na wskazanych obszarach to głównie zdegradowane budynki i miejsca publiczne (71% wskazań), zły stan zabytków (40%). Przy czym najczęściej wskazań było na występowanie tych problemów w Tyczynie.
6. Problemy środowiskowe występujące na wskazanych obszarach to głównie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego (62% wskazań).

Wśród oczekiwanych efektów rewitalizacji najczęściej wymieniano zatrzymanie w gminie ludzi młodych i wykształconych (58%), zwiększenie ilości miejsc pracy (47%) i poprawa bezpieczeństwa życia mieszkańców (21%) oraz odnowa zabytków (18%).

Następnie przeprowadzono badania jakościowe z wykorzystaniem techniki zogniskowanych wywiadów grupowych. Na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono wywiad grupowy, w którym uczestniczyło łącznie 10 osób – przedstawiciele MGOPS, urzędnicy, radni. Omawiano problemy sfery społecznej gospodarczej technicznej środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Istotą prowadzonego badania było osadzenie omawianych problemów w bardzo konkretnym miejscu, w którym ich koncentracja jest **największa, co pozwoliło wyznaczyć obszar rewitalizacji.**

Wyniki diagnozy badań sondażowych, wywiadu grupowego i nałożone na to eksperckie analizy ilościowe wskazały, iż **miejscowość z największą koncentracją negatywnych zjawisk (szczególnie społecznych) to Tyczyn.**

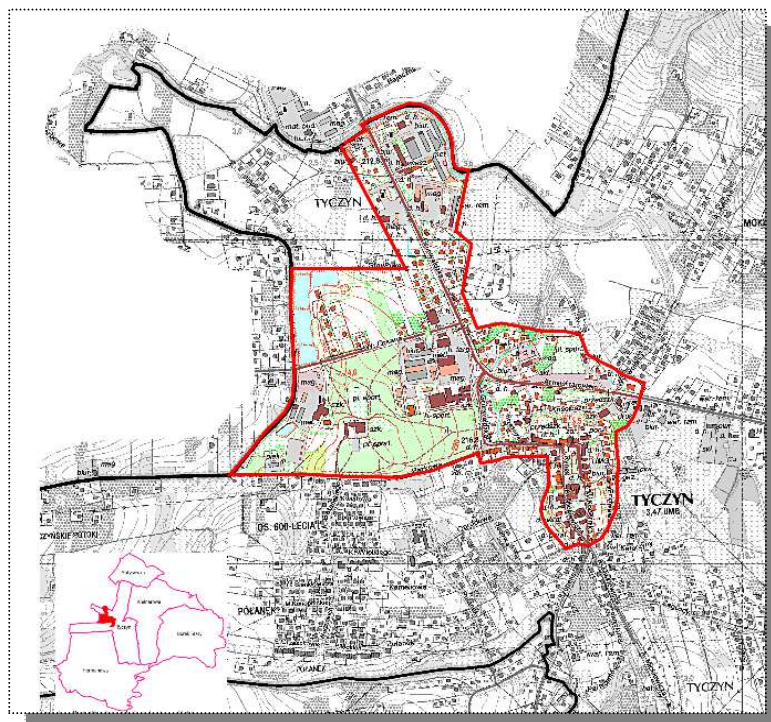
Proces badawczy pozwolił określić lokalizację kluczowych problemów, a w konsekwencji wyznaczyć **obszar rewitalizacji.**

Szeroki udział mieszkańców na każdym etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gwarantuje, że wybrany obszar jest odpowiedzią na rzeczywiste zapotrzebowanie mieszkańców Gminy Tyczyn. Trafne dopasowanie do dostrzeganych i wskazywanych przez mieszkańców problemów pozwoli na podjęcie działań naprawczych, które dadzą oczekiwane przez społeczeństwo efekty.

Wstępnie wyodrębniono obszar do rewitalizacji jako: **centrum Tyczyna i tereny przylegające** (ul. Grunwaldzka, ul. Orkana, ul. Armii Krajowej, ul. Kościuszki – część (działka przy skrzyżowaniu z ul. Wyzwolenia), ul. Cicha, ul. Słowackiego, ul. Podwale, ul. Św. Krzyża, ul. Rynek, ul. Przesmyk, ul. Targowa, ul. Mickiewicza (część - do skrzyżowania z ul. Szopena), ul. Kopernika, ul. Parkowa (prawa strona) .

Powierzchnia obszaru rewitalizacji: **77,10 ha (0,771 km²) – 1,3%** powierzchni Gminy Tyczyn
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji: **579 – 4,9% mieszkańców Gminy Tyczyn** .

Rysunek 10. Wyznaczony obszar do rewitalizacji w miejscowości Tyczyn.

Źródło: Urząd Miejski w Tyczynie

Tabela 34. Przegląd wybranych podobszarów rewitalizacji - centrum miejscowości Tyczyn.

ASPEKTY SPOŁECZNE	ASPEKTY POZOSTAŁE
1. Niedostateczna liczba miejsc, które spełniałyby oczekiwania w zakresie potrzeb udzielania pomocy społecznej. 2. Duża liczba osób niepełnosprawnych	1. Duża liczba obiektów zabytkowych wymagająca prac konserwatorskich. 2. Nieład przestrzenny i niefunkcjonalny układ komunikacyjny w obrębie rynku.

korzystająca z pomocy społecznej. 3. Duża liczba osób niezaradnych życiowo i oczekujących wsparcia. 4. Zauważalna liczba osób pozostająca bez pracy. 5. Niekorzystne saldo migracji. 6. Niekorzystny przyrost naturalny. 7. Znaczący odsetek osób starszych. 8. Wysokie zagrożenie przestępczością	3. Niedostateczna estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej – dotyczy głównie parku w centrum Tyczyna.
---	--

Przeprowadzona diagnoza, wsparta wynikami badań sondażowych wskazuje na następujące deficyty i potencjały podobszaru i jego otoczenia:

SFERA SPOŁECZNA	
NEGATYWY	POZYTYWY
1. Niekorzystne zjawisko w zakresie demografii- starzenie się społeczeństwa. 2. Bezrobocie (niskie dochody, stres w rodzinie, spadek kondycji intelektualnej i duchowej, niewystarczający stopień mobilności zawodowej itp.) 3. Niewystarczająca infrastruktura społeczna, zapewniająca opiekę osobom najbardziej potrzebującym (osoby niepełnosprawne, dzieci, młodzież). 4. Wysoka liczba przestępstw, w tym szczególnie kradzieży i rozbojów, uszkodzenia mienia, a także kolizji drogowych. 5. Zubożenie społeczeństwa (wzrost nierówności dochodowych, ograniczenie siły nabywczej gospodarstw domowych). 6. Niewystarczająca oferta usług dedykowanych seniorom;	1. Duża liczba zarejestrowanych NGO 2. Duża aktywność i zaangażowanie mieszkańców. Duży potencjał mieszkańców.
SFERA GOSPODARCZA, PRZESTRZENNO –FUNKCJONALNA, TECHNICZNA, ŚRODOWISKOWA	
NEGATYWY	POZYTYWY
1. Relatywnie dużo starszych budynków, często w gorszym stanie technicznym. 2. Relatywnie dużo zabytków często zdegradowanych i niezagospodarowanych. 3. Jakość powietrza – nadmierna „niska emisja”.	1. Pełnienie funkcji reprezentacyjnej Gminy. 2. Koncentracja usług publicznych/institucji publicznych. 3. Koncentracja usług komercyjnych. 4. Dostępność komunikacyjna.

- **Powierzchnia obszaru rewitalizacji:** 77,10 ha (0,771 km²) – 1,3% powierzchni Gminy Tyczyn
- **Liczba mieszkańców** obszaru rewitalizacji: 579 – 4,9% mieszkańców **Gminy Tyczyn**.
- **Opis potencjału obszaru:**

Wyznaczony obszar charakteryzuje się dużą koncentracją negatywnych zjawisk społecznych takich jak ubóstwo, bezrobocie oraz brak poczucia bezpieczeństwa (szczególnie w okolicach parku). W wyznaczonym obszarze obserwuje się także proces starzenia społeczeństwa.

Jest to także obszar o dużym nagromadzeniu zdegradowanych obiektów zabytkowych oraz obiektów o ważnych funkcjach społecznych (szkoła, kościół) przy jednoczesnym braku infrastruktury społecznej (brak żłobka, brak świetlicy dla dzieci i młodzieży) oraz braku infrastruktury służącej zaspokojeniu lokalnych potrzeb związanych z infrastrukturą handlową.

Dodatkowo w najbliższej okolicy bardzo dużo domów, w których mieszkańcy nie mają dostępu do infrastruktury rekreacyjnej, a także bezpiecznych miejsc umożliwiających odpoczynek i spotkania (zagospodarowany skwer, plac stanowiący naturalne miejsce spotkań).

Jest to obszar z **dużym potencjałem** dla stworzenia infrastruktury służącej rozwojowi aktywności dzieci i młodzieży oraz promowaniu i rozwijaniu zainteresowań związanych z aktywnością ruchową.

Obszar ten wykazuje duże zapotrzebowanie na działania w sferze społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i gospodarczej.

Jest to obszar perspektywiczny z uwagi na jego położenie i należy dążyć do wprowadzenia nowych funkcji celem ograniczenia negatywnych zjawisk występujących w w/w sferach.

3.5.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Po wyznaczeniu granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dokonano pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Najważniejszym celem pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji było osadzenie procesu budowy programu rewitalizacji w lokalnym środowisku, bo tylko to gwarantuje trafność sformułowania celów rewitalizacji oraz adekwatność przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji oparto na analizie zgromadzonych danych statystycznych opinii społecznej podczas konsultacji społecznych (15 czerwca -14 lipca 2016 r.) i warsztatów rewitalizacji (29 czerwca 2016 r.). Badanie przeprowadzono metodą ankiety audytoryjnej: celem było określenie występowania problemów na terenie wskazanym do rewitalizacji oraz ocenienie potrzeb realizacji określonych działań w ramach rewitalizacji. Objęło mieszkańców i uczestników warsztatów rewitalizacyjnych (liczba wypełnionych ankiet 49)¹⁴.

Pozwoliło to przeanalizować relację między skalą opisywanych zjawisk na obszarze rewitalizacji, a odczuciami mieszkańców. Analiza została dokonana w dwóch zasadniczych

¹⁴ Wyniki szczegółowe **rozdz. 10.2**.

obszarach: społecznym i gospodarczym. Wynika to z faktu, że obecne pojmowanie procesów rewitalizacji zasadnicze cele interwencji *Programu* kieruje głównie na sferę społeczną i gospodarczą, zaś działania techniczne i przestrzenne są uzupełniające (narzędziowe) wobec celów społeczno-gospodarczych.

Szczegółowa analiza potwierdziła trafność wytyczenia obszaru rewitalizacji. Respondenci zgodzili się, iż zdiagnozowany obszar kryzysowy i obszar rewitalizacji ma istotne **znaczenie dla Tyczyna**, a równocześnie jest obszarem, który koncentruje w sobie negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze.

Obszar rewitalizacji został zdiagnozowany, jako objęty w całości koncentracją powiązanych ze sobą problemów **bezrobocia, ubóstwa, i starzenia się mieszkańców**. W obszarze rewitalizacji zauważalny jest problem **niskiej aktywności gospodarczej**, a także **relatywnie słabej kondycji funkcjonujących tu przedsiębiorstw**. W wielu miejscach widoczne jest zjawisko prowadzenia drobnej działalności handlowej i usługowej na minimalnym poziomie rentowności, bez inwestowania w rozwój. Dodatkowo wskazywano na problemy związane z **niskim poczuciem bezpieczeństwa** szczególnie w okolicy centrum (park), zarówno w przestrzeni publicznej, jak i ruchu drogowym. Ważnym aspektem jest także sfera techniczna, w której problemem są **zauważane zdegradowane obiekty szczególnie zabytkowe**.

Na obszarze rewitalizacji stwierdzono także problem środowiskowym w postaci **przekroczonego dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10¹⁵**. Niekorzystnie na czystość powietrza wpływa niska emisja z palenisk domowych na paliwo stałe oraz z pojazdów mechanicznych, których ilość zwiększa się dynamicznie.

Kryzys w obszarze rewitalizacji ma, więc charakter społeczny oraz gospodarczy, środowiskowy, techniczny i funkcjonalno-przestrzenny.

Tabela 35. Kluczowe problemy obrazujące stan kryzysu obszaru rewitalizacji z powodu koncentracji problemów.

Problematyka	Wskaźnik	Gmina	Wskazany obszar rewitalizacji
Demografia	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób	0,42	-0,05
Bezrobocie	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	57,73%	62,26%
Przestępczość	Liczba przestępstw ogółem na 100	1,88	3,40

¹⁵ Zob. „Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej ...”, przyjęty uchwałą XXXIII/608/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29.04.2013 (tab. 8, s. 40 Programu, wiersz 17).

	mieszkańców		
Niski poziom kapitału społecznego	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	2,07	2,45
Stan infrastruktury publicznej	Liczba obiektów zabytkowych	13	11
Kluczowy czynnik (gospodarczy, środowiskowy, przestrzenny, techniczny) z kategorii pozostałych zjawisk negatywnych decydujący o wskazaniu obszaru	Jako kluczowe zjawisko negatywne dla obszaru wskazano zdegradowaną przestrzeń publiczną szczególnie w odniesieniu do zabytków znajdujących się na wskazanym obszarze.		

Źródło: opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Ostatnim etapem pogłębionych badań było **wskazanie potencjałów**, na których można się oprzeć przeciwdziałając zdefiniowanemu kryzysowi. Unikatowe walory kulturowe i przyrodnicze (atrakcyjność położenia, walory krajobrazowe, zabytki) mogą zostać wykorzystane w celu aktywizacji gospodarczej obszaru rewitalizacji.

Ważnym aspektem są także możliwości zagospodarowania zaniedbanych budynków będących częścią przestrzeni publicznej na cele publiczne, edukacyjne, czy rehabilitacyjno-zdrowotne.

Potencjał społeczny obszaru, w szczególności poczucie dumy z miejsca zamieszkania może być istotnym czynnikiem przywrócenia energii i aktywności na obszarze objętym kryzysem i przeciwdziałania trwałej emigracji (przede wszystkim) młodych ludzi. Pomimo trudności na rynku pracy obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez przedsiębiorczych mieszkańców, którzy nie obawiają się podejmowania nowych wyzwań, także gospodarczych, co będzie wspierało zachodzące procesy społeczno-gospodarcze.

	Potencjały
Uwarunkowania przyrodnicze	malowniczy i harmonijny krajobraz jako istotny czynnik przyciągający mieszkańców i turystów
Infrastruktura techniczna i komunikacyjna	wzrastająca dostępność komunikacyjna regionu (A4, droga ekspresowa S19)
Potencjał gospodarczy	korzystna lokalizacja w pobliżu ośrodka wojewódzkiego funkcjonowanie obszarów sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości (SSE, PPNT, SAG Rzeszów-Dworzysko),
Instytucje kultury oraz zabytki dziedzictwa kulturowego	duża liczba zabytków dziedzictwa kulturowego wpływająca na wzrost atrakcyjności turystycznej
Organizacje pozarządowe i partycypacja społeczna	relatywnie wysoki współczynnik partycypacji społecznej wzrost liczby organizacji pozarządowych wzrost ilości inicjatyw społecznych

3.5.2. Zasięg terytorialny obszaru i uzasadnienie jego wyboru w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla województwa podkarpackiego

Wskazany obszar do rewitalizacji wykazuje także niekorzystne wskaźniki w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla województwa podkarpackiego określonych w *Instrukcji przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020* (Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016 r.).

Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji zgodnie z „Instrukcją przygotowania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 -2020”:

1. Kategoria: DEMOGRAFIA

Nazwa wskaźnika: Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2014 r.)

Saldo migracji na pobyt stały na obszarze rewitalizacji (stan na 31.12.2014 r.)				
Obszar rewitalizacji		Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji
1	Tyczyn, ul. Grunwaldzka	15	17	-2
2	Tyczyn, ul. Orkana	21	22	-1
3	Tyczyn, ul. Armii Krajowej	0	0	0
4	Tyczyn, ul. Cicha	0	2	-2
5	Tyczyn, ul. Słowackiego	2	1	1
6	Tyczyn, ul. Podwale	2	3	-1
7	Tyczyn, ul. Św. Krzyża	6	7	-1
8	Tyczyn, ul. Rynek	2	7	-5
9	Tyczyn, ul. Przesmyk	0	0	0
10	Tyczyn, ul. Targowa	1	0	1
11	Tyczyn, ul. Mickiewicza (część - do skrzyżowania z ul. Szopena)	7	18	-11
12	Tyczyn, ul. Kopernika	18	23	-5
OGÓŁEM		74	100	-26

Źródło: USC w Tyczynie

Liczba ludności na obszarze rewitalizacji: 579

Wartość referencyjna: **-0,11** (wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji poniżej wartości referencyjnej).

Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2014) – $579/100 = 5,79 \rightarrow -26/5,79 = -4,49$

2. Kategoria: POMOC SPOŁECZNA

Nazwa wskaźnika: Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2014 r.)

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji (stan na 31.12.2014 r.)			
Obszar rewitalizacji		ogółem liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Z tytułu niepełnosprawności
1	Tyczyn, ul. Grunwaldzka	42	6
2	Tyczyn, ul. Orkana	7	2
3	Tyczyn, ul. Armii Krajowej	0	0
4	Tyczyn, ul. Cicha	0	0
5	Tyczyn, ul. Słowackiego	2	2
6	Tyczyn, ul. Podwale	10	2
7	Tyczyn, ul. Św. Krzyża	0	0
8	Tyczyn, ul. Rynek	8	2
9	Tyczyn, ul. Przesmyk	4	2
10	Tyczyn, ul. Targowa	0	0
11	Tyczyn, ul. Mickiewicza (część - do skrzyżowania z ul. Szopena)	5	0
12	Tyczyn, ul. Kopernika	1	0
OGÓŁEM		79	14

Źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie

Liczba osób na obszarze rewitalizacji: 579

Wartość referencyjna: **6,1** (wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji powyżej wartości referencyjnej).

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2014) – $579/100=5,79 \rightarrow 79/5,79 = 13,64$

3. Kategoria: PODMIOTY GOSPODARCZE

Nazwa wskaźnika: Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2014)

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON (stan na 31.12.2014 r.)		
Obszar rewitalizacji		Nowo zarejestrowane podmioty w rejestrze REGON
1	Tyczyn, ul. Grunwaldzka	2
2	Tyczyn, ul. Orkana	1
3	Tyczyn, ul. Armii Krajowej	0
4	Tyczyn, ul. Cicha	0
5	Tyczyn, ul. Słowackiego	0
6	Tyczyn, ul. Podwale	0
7	Tyczyn, ul. Św. Krzyża	0
8	Tyczyn, ul. Rynek	1
9	Tyczyn, ul. Przesmyk	0
10	Tyczyn, ul. Targowa	0
11	Tyczyn, ul. Mickiewicza (część - do skrzyżowania z ul. Szopena)	0
12	Tyczyn, ul. Kopernika	0
OGÓŁEM		4

Źródło: CEiDG

Liczba osób na obszarze rewitalizacji: 579

Wartość referencyjna: **0,9** (wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji poniżej wartości referencyjnej).

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31.12.2014) – $579/100=5,79 \rightarrow 4/5,79 = \mathbf{0,69}$

4. Kategoria: OCHRONA ŚRODOWISKA

Nazwa wskaźnika: Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (stan na 31.12.2014)

Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (stan na 31.12.2014 r.)		
Obszar rewitalizacji		Szacunkowy odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej
1	Tyczyn, ul. Grunwaldzka	70 %
2	Tyczyn, ul. Orkana	65 %
3	Tyczyn, ul. Armii Krajowej	70 %
4	Tyczyn, ul. Cicha	70 %
5	Tyczyn, ul. Słowackiego	70 %
6	Tyczyn, ul. Podwale	65 %
7	Tyczyn, ul. Św. Krzyża	80 %
8	Tyczyn, ul. Rynek	70 %
9	Tyczyn, ul. Przesmyk	70 %
10	Tyczyn, ul. Targowa	70 %
11	Tyczyn, ul. Mickiewicza (część - do skrzyżowania z ul. Szopena)	70 %
12	Tyczyn, ul. Kopernika	70 %
OGÓŁEM		70 %¹⁶

Źródło: PGK EKO-STRUG w Tyczynie, Urząd Miejski w Tyczynie

Liczba osób na obszarze rewitalizacji: 579

Wartość referencyjna: **80,2%** (wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji poniżej wartości referencyjnej).

Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej (stan na 31.12.2014): **70 %**

¹⁶ Wartość uzyskana z PGK EKO-STRUG w Tyczynie oraz Urzędu Miejskiego w Tyczynie (stanowisko ds. inwestycji liniowych).

ROZDZIAŁ IV

ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

4.1. Wizja obszarów zdegradowanych

Nadrzędnym celem podejmowanych działań w perspektywie kilku najbliższych lat jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji gminy Tyczyn, powstrzymanie degradacji obszaru znajdującego się w gorszym położeniu oraz nadanie nowych ulepszonych funkcji we wskazanym przez mieszkańców miejscach ważnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego.

Wyznaczony i opisany teren rewitalizacji w Gminie Tyczyn zostanie poddany kompleksowej rewitalizacji w oparciu o szczegółowo zaplanowane działania rewitalizacyjne. Stan docelowy obszaru zostanie osiągnięty w roku 2020. Nadrzędną idea planowanych działań jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały ich degradację. Cele i kierunki interwencji oraz konkretne zadania rewitalizacyjne mają doprowadzić do poprawy wskazanego terenu w zakresie :

- **społecznym** – poprzez zapobieganie patologiom społecznym – przestępczości, marginalizacji, wykluczeniu, ale też przeciwdziałaniu niekorzystnym zmianom demograficznym, poprzez odbudowywanie więzi społecznych i rodzinnych, zmniejszenie bezrobocia, wyposażonych w bogatszą infrastrukturę o charakterze społecznym. Niezwykłą wagę przykładają się także w tych procesach do rozwijania i wzmacniania trzeciego sektora, a poprzez to budowania społeczeństwa obywatelskiego;
- **gospodarczym** – poprzez organizację warunków do tworzenia nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej, lokowanie na obszarze zdegradowanym nowych przedsiębiorstw;
- **przestrzenno-funkcjonalnym** – w tym zachowania dziedzictwa kulturowego przez remonty, modernizację i konserwację zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej oraz poprawę środowiska naturalnego;
- **środowiskowym** – przede wszystkim poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego, dbałość o tereny zielone na zurbanizowanych obszarach i wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju, która ma zapewnić zaspokojenie potrzeb społeczności, z uwzględnieniem przyszłych pokoleń i priorytetowym znaczeniem zachowania, odtworzenia i rozwijania środowiska przyrodniczego.

Poniżej zaprezentowano wizję rewitalizacji – tj. opis stanu obszaru rewitalizacji Gminy Tyczyn w perspektywie roku 2022. Wypracowano ją z jednej strony w oparciu o prace warsztatowe i deklarowane aspiracje lokalnej wspólnoty, nie zapominając także o wizji rozwoju całej gminy

definiowanej na poziomie obowiązującej strategii gminy. Podejście takie gwarantuje spójność obu dokumentów strategicznych już na poziomie wizji i gwarantuje, iż deklarowane cele są zbieżne w myśleniu o rozwoju obszaru i w sposób zintegrowany i kompleksowy przyczyniać się będą do poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji została określona następująco:

W 2022 roku obszar rewitalizacji Gminy Tyczyn będzie miejscem atrakcyjnym do zamieszkania i spędzania czasu wolnego dla obecnych oraz przyszłych mieszkańców.

Przekształcona, odnowiona, nawiązująca do dziedzictwa historycznego, funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń dla mieszkańców oraz turystów. Oprócz przeznaczenia terenu do wypoczynku, rekreacji, spacerów oraz imprez plenerowych, przestrzeń wykorzystuje się do prowadzenia działań pobudzających aktywność i integrację społeczności.

Mieszkańcy stanowią świadomą, zaangażowaną społecznie i obywatelsko społeczność. Liczne inicjatywy społeczne i programy aktywizacji zawodowej wspierane przez lokalne władze pozwalają ograniczyć zjawisko wykluczenia, bezrobocia i ubóstwa. Zwiększenie dostępu do wsparcia w zakresie usług społecznych przyczynia się do rozwiązywania problemów rodzin i osób w zakresie prawa, opieki i wychowania poprzez zapewnienie indywidualnych konsultacji, terapii oraz zajęć grupowych. Organizowane zajęcia dodatkowe pozwalają na rozwój pasji i umiejętności dzieci i młodzieży, budując tym samym kapitał ludzki na kolejne lata. Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych oraz zdrowotnych przyczynia się do godnego życia różnych pokoleń i grup mieszkańców.

Rewitalizacja przyczynia się do wzmożonego ruchu osób i rozwoju usług. Dzięki temu w rewitalizowanym obszarze oraz jego otoczeniu na terenie Gminy Tyczyn rozwija się działalność gospodarcza.

Powyższa wizja jest uzależniona od realizacji zakresu działań w planowanym okresie interwencji.

4.2. Cele rewitalizacji – logika interwencji

Wyznaczone cele rewitalizacji oraz kierunki interwencji odpowiadają wcześniej zidentyfikowanym potrzebom i służą eliminacji bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Głównym działań rewitalizacyjnych przewidzianych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji* jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze rewitalizacji w Gminie Tyczyn oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całej gminy.

Celem nadrzędnym *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* jest:

***Poprawa jakości życia mieszkańców zdegradowanych obszarów
Gminy Tyczyn poprzez ograniczenie wysokiej koncentracji
problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.***

Powyższy cel realizowany będzie przez dwa cele strategiczne obejmujące wszystkie sfery procesu rewitalizacji (tj. społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną i środowiskową). Osiągnięcie celów strategicznych nastąpi poprzez realizację celów szczegółowych i kierunkowe działania rewitalizacyjne, dzięki którym negatywne zjawiska zostaną znacznie ograniczone lub całkowicie wyeliminowane.

Mając na uwadze powyższe, cele strategiczne *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* zostały sformułowane w następujący sposób:

CEL STRATEGICZNY 1

**Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu
z działaniami infrastrukturalnymi**

Cel strategiczny 1 Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi skupia się przede wszystkim na przeciwdziałaniu zdiagnozowanym problemom w sferze społecznej i na poprawie relacji społecznych przede wszystkim na obszarze rewitalizacji oraz obszarze zdegradowanym Gminy Tyczyn. Przedsięwzięcia w ramach tego celu koncentrować się będą w głównej mierze na zapobieganiu wykluczeniu różnych grup społecznych, w tym osób bezrobotnych, seniorów i mieszkańców borykających się z trudnościami w życiu codziennym.

Cel strategiczny 1 skupia się przede wszystkim na wprowadzenie na obszary rewitalizacji nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej. Działania takie dotyczą istoty rewitalizacji, którą jest modernizacja zaniedbanej lub nieefektywnie wykorzystywanej infrastruktury i nadawanie jej nowego życia. Począwszy od lepszego wykorzystania budynku dawnego Sądu Grodzkiego oraz budynku starej plebanii, w których planuje się prowadzenie działań z zakresu usług społeczno-zdrowotnych. Ponadto powstanie placówka/placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, która będzie zapewniać opiekę, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę oraz rozwój zainteresowań czy adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową z przeznaczeniem na utworzenie siedziby Klubu Integracji Społecznej.

Jednym z ważniejszych problemów dotyczących mieszkańców obszaru rewitalizacji jest postępująca marginalizacja poprzez wysoki stopień ubóstwa czy bezrobocia mieszkańców obszaru. Przekłada się to na wysoki stopień społecznej apatii i coraz częstszego wycofywania się ludzi z aktywnego życia społecznego. Ponowna integracja społeczna osób podlegających wykluczeniu wymaga zarówno pracy z tymi osobami, jak i z ich otoczeniem poprzez podejmowanie działań, których istotą będzie ponowne ich włączenie w główny nurt życia społecznego. Coraz ważniejsza staje się kompleksowa pomoc, polegająca na udzieleniu wsparcia wielowymiarowego, które jednocześnie koncentruje się na przywróceniu osoby wykluczonej do życia zawodowego, a także ponownym włączeniu jej do życia społecznego. Wsparcie łączące zarówno reintegrację społeczną, jak i uzyskanie zatrudnienia, jest dużo bardziej efektywne i trwałe, dlatego tak ważne dla Gminy Tyczyn jest wykorzystanie instrumentów ekonomii społecznej do rozwiązywania problemów na obszarze rewitalizacji.

Cel strategiczny 1:

Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi

Cel operacyjny	1.1 Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej
Kierunki działań	▪ Utworzenie siedziby Klubu Integracji Społecznej. ▪ Prowadzenie działań w zakresie promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia np. w ramach prac społecznie użytecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia. ▪ Powstanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. ▪ Powstanie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera.
Cel operacyjny	1.2 Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców
Kierunki działań	▪ Prowadzenie działań dotyczących walki z patologiami społecznymi oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. ▪ Stworzenie bezpiecznych przestrzeni rekreacyjno -wypoczynkowych dla mieszkańców. ▪ Poprawa dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych. ▪ Szkolenia, wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych. ▪ Finansowanie wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego.
Cel operacyjny	1.3 Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia
Kierunki działań	▪ Aktywizacja i promocja zaangażowania społecznego osób zamieszkujących obszary zdegradowane. ▪ Poprawa estetyki i uporządkowanie przestrzeni publicznych. ▪ Poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności.

- Propagowanie zdrowego stylu życia i wspieranie oferty ogólnorozwojowych zajęć pozalekcyjnych.
- Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

CEL STRATEGICZNY 2

Stwarzanie warunków dla wzmacniania potencjału gospodarczego

Cel strategiczny 2 Stwarzanie warunków dla wzmacniania potencjału gospodarczego Kolejny cel Stwarzanie warunków dla wzmacniania potencjału gospodarczego odnosi się do działań zmierzających do pobudzenia aktywności środowisk lokalnych i stymulowania współpracy na rzecz rozwoju gospodarczego i wzrostu zatrudnienia. Szczególnie iż problem bezrobocia jest jednym z negatywnych zjawisk zaobserwowanych na terenie rewitalizacyjnym.

Zaproponowane kierunki interwencji skupiają się na tworzeniu warunków do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz pobudzania przedsiębiorczości wśród lokalnej społeczności.

Cel strategiczny 2 Stwarzanie warunków dla wzmacniania potencjału gospodarczego

Cel operacyjny	2.1 Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców
Kierunki działań	▪ Doradztwo zawodowe (indywidualne, w tym stworzenie dla uczestników Indywidualnego Planu Działania oraz grupowe). ▪ Grupowe szkolenia z podstaw przedsiębiorczości, prowadzenia firmy, rozliczeń księgowych. ▪ Dotacje na otwarcie działalności. ▪ Wsparcie pomostowe. ▪ Wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób, które otworzą działalność gospodarczą.
Cel operacyjny	2.2 Integracja środowisk gospodarczych dla przeciwdziałania marginalizacji obszaru objętego kryzysem
Kierunki działań	▪ Tworzenie narzędzi i instrumentów wsparcia przedsiębiorczości; ▪ Wspieranie i rozwój ekonomii społecznej dla przeciwdziałania bezrobocia

4.3. Projekty rewitalizacyjne

W niniejszym rozdziale przedstawiono zbiorczo projekty przewidziane do realizacji w ramach wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022*.

W wyniku naboru wniosków i przeprowadzonych konsultacji społecznych do Programu zgłoszono ogółem 12 projektów.

Poniżej zdefiniowane przedsięwzięcia są zlokalizowane w obrębie wyznaczonych terenów zdegradowanych, tym samym oddziałując na nie.

Zaproponowane projekty będą finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Lista projektów stanowi kompletny katalog przedsięwzięć zgłoszonych przez wszystkich zainteresowanych interesariuszy funkcjonujących w życiu społecznym Gminy Tyczyn.

4.3.1. Zadania społeczne

Numer zadania	Tytuł zadania	Okres realizacji	Kwota	Lokalizacja	Inwestor
Z/SP/1/2018	Dać Dzieciom Szansę	2017 – 2018	300 000,00	Łącznik pomiędzy Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową, dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn.	Podkarpackie Stowarzyszenie Pracowników Pomocy Społecznej w Tyczynie
Z/SP/2/2020	Utworzenie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera	2017 – 2020	1 570 000,00	Dawny Sąd Grodzki, Tyczyn ul. Św. Krzyża 13, dz. ewid. 1034, obręb 0001 Tyczyn	Caritas Diecezji Rzeszowskiej
Z/SP/3/2020	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie ROF – Gmina Tyczyn	2017 – 2020	790 000,00	Łącznik pomiędzy Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową, dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn.	Gmina Tyczyn
Z/SP/4/2020	Reintegracja osób zagrożonych marginalizacją społeczną	2017 – 2020	300 000,00	Łącznik pomiędzy Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową, dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn.	Gmina Tyczyn/ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie
Z/SP/5/2020	Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie ROF – Gmina Tyczyn Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych	2017 – 2020	850 000,00	Stara plebania w Tyczynie, Tyczyn ul. Mickiewicza 10, dz. ewid. 1671/16, obręb 0001 Tyczyn	Gmina Tyczyn
Z/SP/6/2020	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej Wsparcie dla rodzin z terenu Gminy Tyczyn	2017 – 2020	300 000,00	Zespół parkowy w Tyczynie ul. Grunwaldzka 25a, dz. ewid. 1193/9, 1193/6, 1193/7 obręb Tyczyn; Rynek w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami, dz. ewid. nr 601/7, 1701, 1702/1, 1702/2, 1148/4, 1121, 3686/1, 3686/4, 3686/5, 3686/6, 3686/7, 3686/8, 1714/1, 1714/2, 1126/3, 1113, 1721, 1722/3, 1724, 1725/5, 1726/1, 1100/2, obręb Tyczyn; Budynek łącznika między Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową , dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn.	Gmina Tyczyn/ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie

4.3.1.1 Karty szczegółowe zadań – ZAŁĄCZNIK NR 1.

4.3.2. Zadania infrastrukturalne

Numer zadania	Tytuł zadania	Okres realizacji	Kwota	Lokalizacja	Inwestor
Z/IN/1/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja zespołu parkowego w Tyczynie	2018 – 2020	3 000 000,00	Dz. ewid. 1193/9, 1193/6, 1193/7 obręb 0001Tyczyn	Gmina Tyczyn, Starostwo Powiatowe w Rzeszowie
Z/IN/2/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie	2018 – 2020	2 800 000,00	Dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb 0001 Tyczyn	Gmina Tyczyn
Z/IN/3/2022	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja obszaru rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami	2018 - 2022	4 000 000,00	Dz. ewid. nr 601/7, 1701, 1702/1, 1702/2, 1148/4, 1121, 3686/1, 3686/4, 3686/5, 3686/6, 3686/7, 3686/8, 1714/1, 1714/2, 1126/3, 1113, 1721, 1722/3, 1724, 1725/5, 1726/1, 1100/2, obręb 0001 Tyczyn	Gmina Tyczyn
Z/IN/4/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - remont budynku dawnego Sądu Grodzkiego w Tyczynie	2018 – 2020	1 500 000,00	Tyczyn, ul. Św. Krzyża 13, dz. ewid. 1034, obręb 0001 Tyczyn	Gmina Tyczyn
Z/IN/5/2019	Przebudowa oficyny zespołu pałacowo-parkowego w Tyczynie i rozbudowa o salę gimnastyczną dla Zespołu Szkół w Tyczynie	2017-2019	10 000 000,00	Tyczyn, ul. Grunwaldzka 25a	Starostwo Powiatowe w Rzeszowie
Z/IN/6/2019	Rewitalizacja budynku starej plebanii w Tyczynie	2018 - 2019	610 000,00	Tyczyn, ul. Mickiewicza 10, dz. ewid. nr 1671/16	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej i p.w. Trójcy Przenajświętszej

4.3.2.1. Karty szczegółowe zadań - ZAŁĄCZNIK NR 1

4.3.3. Powiązanie zaplanowanych zadań z celami i kierunkami rewitalizacji

Numer zadania	Tytuł zadania	POWIĄZANIE Z CELAMI REWITALIZACYNYMI	Kierunki DZIAŁAŃ
Z/SP/1/2018	Dać Dzieciom Szansę	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1. Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej. Cel operacyjny 1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia	▪ Powstanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. ▪ Propagowanie zdrowego stylu życia i wspieranie oferty ogólnorozwojowych zajęć pozalekcyjnych.
Z/SP/2/2020	Utworzenie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1. Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej.	▪ Powstanie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera. ▪ Poprawa dostępu do specjalistycznych usług społecznych.
Z/SP/3/2020	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie ROF – Gmina Tyczyn	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1. Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej Cel strategiczny 2. Cel operacyjny 2.1. Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców	▪ Doradztwo zawodowe (indywidualne, w tym stworzenie dla uczestników Indywidualnego Planu Działania oraz grupowe). ▪ Grupowe szkolenia z podstaw przedsiębiorczości, prowadzenia firmy, rozliczeń księgowych. ▪ Dotacje na otwarcie działalności. ▪ Wsparcie pomostowe. ▪ Wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób, które otworzą działalność gospodarczą.
Z/SP/4/2020	Reintegracja osób zagrożonych marginalizacją społeczną	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1. Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej. Cel operacyjny 1.2. Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców Cel operacyjny 1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia	▪ Prowadzenie działań w zakresie promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia np. w ramach prac społecznie użytecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia.
Z/SP/5/2020	Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie ROF – Gmina Tyczyn Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.2. Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców Cel operacyjny 1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia	▪ Poprawa dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych. ▪ Szkolenia, wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych. ▪ Finansowanie wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022

Z/SP/6/2020	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej Wsparcie dla rodzin z terenu Gminy Tyczyn	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.2. Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców Cel operacyjny 1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia	- Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. - Prowadzenie działań dotyczących walki z patologiami społecznymi oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. - Propagowanie zdrowego stylu życia i wspieranie oferty ogólnorozwojowych zajęć pozalekcyjnych. - Poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań.
-------------	--	--	--

Numer zadania	Tytuł zadania	POWIĄZANIE Z CELAMI REWITALIZACYNYMI	Kierunki DZIAŁAŃ
Z/IN/1/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – rewitalizacja zespołu parkowego w Tyczynie	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1. Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej Cel operacyjny 1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia	- Stworzenie bezpiecznych przestrzeni rekreacyjno - wypoczynkowych dla mieszkańców. - Poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności. - Propagowanie zdrowego stylu życia i wspieranie oferty ogólnorozwojowych zajęć pozalekcyjnych.
Z/IN/2/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1. Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej Cel operacyjny 1.2. Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców Cel operacyjny 1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia Cel strategiczny 2. Cel operacyjny 2.1. Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców Cel strategiczny 2. Cel operacyjny 2.2. Integracja środowisk gospodarczych dla przeciwdziałania marginalizacji obszaru objętego kryzysem	- Utworzenie siedziby Klubu Integracji Społecznej. - Tworzenie narzędzi i instrumentów wsparcia przedsiębiorczości. - Powstanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. - Prowadzenie działań dotyczących walki z patologiami społecznymi oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. - Propagowanie zdrowego stylu życia i wspieranie oferty ogólnorozwojowych zajęć pozalekcyjnych.
Z/IN/3/2022	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Rewitalizacja obszaru rynku w Tyczynie wraz	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.2. Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców	- Prowadzenie działań dotyczących walki z patologiami społecznymi oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. - Stworzenie bezpiecznych przestrzeni rekreacyjno -

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022

	z przyległymi uliczkami		wypoczynkowych dla mieszkańców.
Z/IN/4/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – Remont budynku dawnego Sądu Grodzkiego w Tyczynie	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1.Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej. Cel operacyjny 1.2. Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców Cel operacyjny 1.3.Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia	▪ Powstanie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera. ▪ Poprawa dostępu do specjalistycznych usług społecznych.
Z/IN/5/2019	Przebudowa oficyny zespołu pałacowo-parkowego w Tyczynie i rozbudowa o salę gimnastyczną dla Zespołu Szkół w Tyczynie	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1.Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej. Cel operacyjny 1.3.Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia	▪ Propagowanie zdrowego stylu życia i wspieranie oferty ogólnorozwojowych zajęć pozalekcyjnych. ▪ Poprawa estetyki i uporządkowanie przestrzeni publicznych.
Z/IN/6/2019	Rewitalizacja budynku starej plebanii w Tyczynie	Cel strategiczny 1. Cel operacyjny 1.1.Wprowadzenie na obszary zdegradowane nowych funkcji dedykowanych społeczności lokalnej.	▪ Poprawa dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych. ▪ Szkolenia, wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych. ▪ Finansowanie wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego.

4.4. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Dla realizacji kierunków działań służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych wcześniej negatywnych zjawisk, ściśle odpowiadających przyjętemu celom rewitalizacji, o których mowa w rozdziale 4.2., niniejszy Program charakteryzuje poniższe typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Celem realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w ramach poniższych typów jest niwelowanie i rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych realizowanych przez różnych interesariuszy. Skala oraz zakres działań mogą być bardzo różne w zależności od specyfiki danego przedsięwzięcia. Zakłada się, że znacząca liczba przedsięwzięć będzie dotyczyć lokalnych inicjatyw oddziałujących na sytuacje kryzysowe m.in. niską aktywność społeczną, niedostateczną ofertę spędzania wolnego czasu, ubóstwo, niedostateczny stan techniczny obiektów i infrastruktury etc.

Pozostałe przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie zjawisk powodujących sytuację kryzysową planowane do realizacji na terenie Gminy Tyczyn

Lp.	Tytuł zadania	Opis
1	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Tyczyn	Projekt zakłada termomodernizację siedmiu budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Tyczyn, w tym trzech obiektów znajdujących się w strefie zabytkowej na obszarze rewitalizacji, tj. budynku Urzędu Miejskiego w Tyczynie, budynku administracyjno-przedszkolnego (dawniej porodówki) w Tyczynie oraz budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Tyczynie. Celem projektu jest poprawa jakości powietrza, co wpisuje się w działania na rzecz ochrony środowiska, które wpływają na poprawę warunków życia mieszkańców. Ponadto realizacja projektu pozwoli na poprawę estetyki budynków strefy zabytkowej na obszarze rewitalizacji. Projekt realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, oś priorytetowa III. Czysta Energia, działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków. Wartość projektu: 2 587 351,00 zł
2	Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie instytucji kultury na terenie ROF – przebudowa zabytkowej kamienicy ul. Rynek 24 w Tyczynie	Głównym celem projektu utworzenie sieci Centrów Promocji Dziedzictwa Kulturowego propagujących Etnokrajinę Franciszka Kotuli na terenie ROF. Cele szczegółowe to m.in. podniesienie atrakcyjności oferty kulturalnej, zwiększenie dostępności do lepszej jakości oferty kulturalnej na terenach gmin należących do ROF, wprowadzenie nowych ofert kulturalnych wspólnych i uzupełniających się dla wszystkich gmin ROF, rozwijanie własnych zainteresowań poprzez udział w kółkach zainteresowań. Na terenie Gminy Tyczyn projekt zakłada przebudowę zabytkowej kamienicy znajdującej się przy ul. Rynek 24 w Tyczynie. Realizacja zadania pozwoli na poprawę estetyki budynków zabytkowych w obszarze rewitalizacji, a także przyczyni się do integracji mieszkańców oraz

		poprawę oferty spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz całej Gminy Tyczyn. Projekt realizowany będzie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020, oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, działanie 4.6 Kultura – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Wartość projektu: 36 162 498,29 zł Wartość zadania Gminy Tyczyn: 777 007,32 zł
3	Przebudowa drogi ul. Parkowa w Tyczynie	Celem projektu jest podniesienie standardu życia mieszkańców oraz wsparcie rozwoju przedsiębiorczości poprzez przebudowę drogi. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy warunków dojazdu do posesji mieszkańców oraz przedsiębiorców, którzy na tym obszarze lokują swoje firmy. Projekt planowany jest do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Szacunkowa wartość zadania: 300 000,00 zł
4	Asystent rodziny	Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na jednostkach samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Dlatego Gmina Tyczyn od 2012 r. pozyskuje środki finansowe z budżetu Wojewody Podkarpackiego na realizację zadania publicznego realizowanego w zakresie określonym w "Programie asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej". Środki pozyskane na ten cel służą m.in. zatrudnieniu asystenta rodziny, który prowadzi pracę z rodziną.

Należy także mieć na uwadze, że na chwilę obecną trudno jest zidentyfikować jednoznacznie wszystkie potrzeby mieszkańców. Mogą się one bowiem zmieniać, na przestrzeni funkcjonowania Programu. Aby *Program Rewitalizacji* był elastyczny i mógł reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców, poniżej zaprezentowano zakres tematyczny projektów, które będą mogły być podejmowane w ramach *Programu Rewitalizacji*:

- wyrównywanie szans społecznych i zawodowych osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym działania z zakresu aktywnej integracji społecznej);
- działania włączające osoby narażone na utrwalone wykluczenie społeczne, w szczególności programy resocjalizacyjne i terapeutyczno-resocjalizacyjne, działania profilaktyczne, diagnostyczne, leczniczo-rehabilitacyjne i terapeutyczno-edukacyjne;
- integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie ich udziału w życiu publicznym;
- aktywizacja i integracja społeczna seniorów;
- rozwijanie usług opiekuńczych oraz interwencja kryzysowa;
- poprawa jakości i dostępności do infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia;
- rozwijanie kształcenia ogólnego z zakresu wychowania przedszkolnego, w szkołach prowadzących kształcenie ogólne, z zakresu wspierania uczniów uzdolnionych;
- rozwijanie kształcenia zawodowego uczniów i osób dorosłych;
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców;
- rozwijania infrastruktury edukacyjnej;
- mikro-inicjatywy samopomocowe, współdziałanie sąsiedzkie, projekty wymiany usług i współużytkowania dóbr, budowanie trwałej sieci wzajemnego wsparcia;

- przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców;
- promowanie przedsiębiorczości, podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym podejmowanie działań sprzyjających tworzeniu nowych firm i rozwoju kompetencji przedsiębiorczości mieszkańców;
- wsparcie przedsiębiorczości społecznej;
- poprawa stanu zagospodarowania oraz jakości przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- rozwój nowych przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu różnych potrzeb społecznych;
- kształtowanie z udziałem mieszkańców przestrzeni publicznych, takich jak: place, skwery, trakty piesze, parki, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań;
- poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
- zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie na cele społeczne i gospodarcze;
- ochrona środowiska przyrodniczego;
- poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej oraz zasobów mieszkaniowych.

4.5. Planowane efekty rewitalizacji

Realizacja planowanych projektów rewitalizacyjnych na obszarze Gminy Tyczyn w efekcie przyczyni się do wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, nadania mu nowej jakości funkcjonalnej i poprawy warunków życia mieszkańców, a co za tym idzie dalszego rozwoju społeczno gospodarczego Gminy.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne przyczynią się do:

1. Zmniejszenia liczby osób bezrobotnych oraz wzrostu liczby podmiotów gospodarczych.
2. Poprawy warunków spędzania czasu wolnego i rekreacji.
3. Wzrost bezpieczeństwa.
4. Rozwoju aktywności mieszkańców oraz polepszenie dostępności do oferowanych usług przy jednoczesnym poszanowaniu zasady równości szans.
5. Ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego oraz jego szerszego udostępniania na cele społeczne,
6. Poprawy istniejącego stanu zagospodarowania oraz jakości (w tym estetyki) przestrzeni publicznej,
7. Poprawy dostępności i jakości oferty usług społecznych (w tym edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjno-wypoczynkowych, ochrony zdrowia i pomocy społecznej),
8. Zachowania i promocji niematerialnego dziedzictwa kulturowego Gminy,
9. Poprawy istniejącego stanu technicznego budynków użyteczności publicznej
10. Zwiększenia dostępności i jakości miejskich przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych,

11. Wykreowania przyjaznych miejsca spędzania czasu wolnego dla mieszkańców (w tym osób starszych),
12. Szerszej aktywizacji mieszkańców (w tym również aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych procesami wykluczenia i marginalizacji społecznej) w różnych dziedzinach życia społecznego,

4.6. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Przedsięwzięcia interwencyjne (projekty) przewidziane do realizacji w ramach LPR, są odpowiedzią na zdiagnozowaną sytuację problemową i wpisują się w cel nadrzędny, jakim jest: **„Poprawa jakości życia mieszkańców zdegradowanych obszarów Gminy Tyczyn poprzez ograniczenie wysokiej koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych oraz kulturowych”**.

Rewitalizacja jako proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów zakłada optymalne wykorzystanie endogenicznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów. Jest procesem długotrwałym, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz.

Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji z wykorzystaniem środków UE, prowadzone są w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) i zewnętrznie (celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych). W związku z różnorodnością zjawisk degradacji i podejść do ich przezwyciężenia podstawową wskazówką prowadzenia działań rewitalizacji powinno być dążenie do programowania i prowadzenia działań jak najbardziej dopasowanych do lokalnych uwarunkowań.

Dlatego wybór projektów przewidzianych do realizacji w ramach LPR jest nieprzypadkowy. Łączą one konieczność podjęcia wszechstronnych działań o charakterze rewitalizacyjnym skoncentrowanych na osiągnięciu wyznaczonych celów szczegółowych, a zatem zachowują wymogi wzajemnej komplementarności (przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania).

4.6.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna – projekty przewidziane dla wyznaczonych w Gminie Tyczyn obszarów zdegradowanych, mają na celu oddziaływanie na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), wzajemnie się dopełniają co implikuje efekt synergii pomiędzy nimi. Komplementarność przestrzennej interwencji poszczególnych projektów ujawnia się również w tym, że planowane działania nie będą skutkować przesuwaniem problemów na inne obszary ani prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

4.6.2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa– projekty dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar zdegradowany we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym). Jednocześnie planowane projekty unikają fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, określają pożądany stan, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela 36. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Numer zadania	Tytuł zadania	KOMPLEMENTARNOŚĆ
Z/SP/1/2018	Dać Dzieciom Szansę	Projekt pn. „Dać dzieciom szansę” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie”. Utworzona w ramach świetlica dla dzieci i młodzieży będzie mieścić się w budynku łącznika.
Z/SP/2/2020	Utworzenie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera	Projekt pn. „Utworzenie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób w chorobie Alzheimera” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - remont budynku dawnego Sądu Grodzkiego w Tyczynie”. W w/w budynku mieścić się będzie utworzona w ramach projektu placówka.
Z/SP/3/2020	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie ROF – Gmina Tyczyn	Projekt „Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie ROF - Gmina Tyczyn” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie”. Sale w budynku łącznika wykorzystywane będą do prowadzenia szkoleń w ramach projektu, m.in. z podstaw przedsiębiorczości, prowadzenia formy, rozliczeń księgowych.
Z/SP/4/2020	Reintegracja osób zagrożonych marginalizacją społeczną	Projekt „Reintegracja osób zagrożonych marginalizacją społeczną” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie”. W w/w obiekcie znajdować się będzie siedziba Klubu Integracji Społecznej.
Z/SP/5/2020	Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie ROF – Gmina Tyczyn Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych	Projekt „Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie ROF – Gmina Tyczyn; Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Rewitalizacja budynku starej plebanii w Tyczynie”. Budynek obecnie wykorzystywany jest przez CARITAS Diecezji Rzeszowskiej, który prowadzi tam centrum

		pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego, głównie z zakresu działań rehabilitacyjnych. W ramach realizacji projektu prowadzone będą tam specjalistyczne rehabilitacyjne usługi opiekuńcze, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego. Pomieszczenia na piętrze budynku wykorzystywane będą do prowadzenia szkoleń dla opiekunów nieformalnych.
Z/SP/6/2020	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej Wsparcie dla rodzin z terenu Gminy Tyczyn	Projekt „Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej; Wsparcie dla rodzin z terenu Gminy Tyczyn” finansowany z EFS komplementarny jest z projektami inwestycyjnymi finansowanymi z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja obszaru rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami”, „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja zespołu parkowego w Tyczynie” oraz „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie”. W ramach pracy podwórkowej zajęcia dla rodziców i dzieci realizowane będą na terenie zrewitalizowanego parku oraz rynku w Tyczynie. Ponadto zajęcia prowadzone będą także w sali budynku łącznika.

4.6.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

System zarządzania programem rewitalizacji został wpisany w struktury Urzędu Miejskiego w Tyczynie, a także bardzo mocno angażuje czynnik społeczny, co pozwoli na efektywne współdziałanie na rzecz rewitalizacji różnych środowisk oraz ich wzajemne uzupełnianie się. W systemie zarządzania *Programem Rewitalizacji* zdefiniowano czytelne procedury oraz przypisano zakres odpowiedzialności.

4.6.4. Komplementarność międzyokresowa

Dokonując wyboru projektów ważnym kryterium była ciągłość programowa. Zdefiniowane projekty są naturalną kontynuacją i rozwinięciem działań oraz przedsięwzięć realizowanych przez samorząd Gminy Tyczyn.

Gmina Tyczyn posiadała w poprzednim okresie programowania program rewitalizacji („Zintegrowany Lokalny Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Tyczyn na lata 2007 – 2015 przyjęty uchwałą Nr XI/64/2207 Rady Miejskiej w Tyczynie z dnia 22 sierpnia 2007 r.) i w latach 2007-2015 zrealizowano na obszarze rewitalizacji (całej Gminy Tyczyn) szereg działań o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym. Budowano chodniki, sieci wodociągowe i kanalizacyjne, remontowano drogi, budowano place zabaw i boiska sportowe, porządkowano przestrzeń, realizowano projekty społeczne.

Wybrane zadania infrastrukturalne:

- 1) „Budowa sieci kanalizacyjnej w Kielnarowej i Borku Starym II etap oraz budowa wodociągu w Matysówce” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata

- 2007-2013 - działanie 321 „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, wartość projektu 6 414 932,82 zł;
- 2) „Budowa boisk szkolnych przy Szkole Podstawowej w Borku Starym” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie 313, 322,323 „Odnowa i rozwój wsi”, wartość projektu - 497 779,91 zł;
 - 3) „Przebudowa drogi gminnej Hermanowa - Czerwonki w km 0+000 do 3+393 w gminie Tyczyn” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013 – Oś priorytetowa 2, działanie 2.1 Infrastruktura komunikacyjna, wartość projektu - 2 125 816,23 zł;
 - 4) „Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013 - Oś priorytetowa 6 Turystyka i kultura, wartość projektu - 1 376 463,04 zł;
 - 5) „Zagospodarowanie Centrum Rekreacyjno-Kulturalnego w Kielnarowej” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013- działanie 313, 322,323 „Odnowa i rozwój wsi”, wartość projektu - 563 980,58 zł;
 - 6) „Przebudowa chodnika w ciągu ul. Kazimierza Wielkiego i ul. Ogrodowej w Tyczynie” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 - działanie 413 – „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju” dla operacji, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”, wartość projektu 118 080,31 zł.

Tabela 37. Zrealizowane projekty społeczne.

Lp.	Tytuł projektu	Opis
1	Czas na aktywność w Gminie Tyczyn	Projekt systemowy realizowany przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII <i>Promocja integracji społecznej</i>, Działanie 7.1 <i>Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji</i>, Poddziałanie 7.1.1 <i>Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej</i> - współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Czas realizacji projektu: 01.01.2015 r. - 30.06.2015 r. Osoby zakwalifikowane do uczestnictwa w projekcie zostały objęte wsparciem finansowym, pracą socjalną oraz 3 instrumentami aktywnej integracji: aktywizacją edukacyjną, zawodową i zdrowotną. W ramach aktywizacji edukacyjnej uczestnicy/uczestniczki projektu ukończyli kursy wynikające z ustaleń i oceny dokonanej przez doradcę zawodowego wraz z UP w trakcie trwania projektu. Celem kursów było podniesienie kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobycie nowych kompetencji i umiejętności zawodowych.
2	MOŻEMY CI POMÓC II – PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY TYCZYN	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Komisariat Policji w Tyczynie w okresie od 13.04.2011 r. do 31.12.2011 r. zrealizowali projekt: „MOŻEMY CI POMÓC II – program przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Tyczyn”, organizowany w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”. Adresatami projektu byli mieszkańcy gminy Tyczyn, uczniowie klas piątych i szóstych szkół podstawowych z terenu gminy Tyczyn, rodzice w/w uczniów, nauczyciele ze szkół podstawowych, stowarzyszenia działające na rzecz dziecka i rodziny, personel medyczny podstawowej opieki zdrowotnej oraz wszyscy zainteresowani tematyką przemocy

		w rodzinie. Projekt zakładał podniesienie świadomości społecznej i wiedzy o przejawach przemocy w rodzinie. Powyższy cel został osiągnięty dzięki zrealizowaniu wszystkich, założonych w projekcie działań. W ramach projektu przeprowadzono kampanię społeczno-informacyjną na temat zjawiska przemocy w rodzinie, przeprowadzono szkolenia dla rodziców z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy, procedur prawnych dot. przemocy oraz cykl zajęć dla uczniów mających na celu m.in. zapoznanie z różnymi formami przemocy, przedstawienie negatywnych skutków tego zjawiska, przygotowanie dzieci do radzenia sobie z przemocą domową. Ponadto na zakończenie ww. projektu, przeprowadzono konferencję poruszającą problematykę przemocy w rodzinach. Ważnym elementem działań podejmowanych w projekcie było promowanie odpowiednich wzorców życia rodzinnego. W zorganizowanych zajęciach szkolnych wzięło udział 221 uczniów, a w szkoleniach adresowanych do rodziców uczestniczyło 130 osób.
3	Poradnik dobrego rodzica	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie zrealizował w 2013 r. projekt „PORADNIK DOBREGO RODZICA”, współfinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Ośłonowego „WSPIERANIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W TWORZENIU SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE”. Celem projektu było zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie i poszerzenie wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie oraz propagowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich. W ramach realizacji projektu zrealizowano m.in. następujące działania: - rozpowszechnienie ulotek i plakatów o tematyce przemocy oraz instytucjach świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – dystrybucja w szkołach, ośrodkach zdrowia, na policji, w ośrodku pomocy społecznej i innych instytucjach na terenie gminy, - opracowanie i dystrybucja PORADNIKA DOBREGO RODZICA mającego na celu promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, - opracowanie i realizacja szkolenia dla 60 rodziców z rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą przez 2 pedagogów, służącego działaniom profilaktycznym. - organizacja 3 – godzinnej konferencji podsumowującej realizację projektu, adresowanej do mieszkańców gminy, osób zainteresowanych i radnych o tematyce m.in. przemocy w rodzinach, w szczególności przedstawienie jej przyczyn, form i skutków, a także na temat instytucji w których można uzyskać pomoc. Adresatami projektu byli mieszkańcy gminy Tyczyn, w szczególności rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy, a także osoby dotknięte przemocą w rodzinie oraz osoby stosujące przemoc w rodzinie i świadkowie przemocy w rodzinie, rodzice z rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą, a także wszystkie osoby zainteresowane problematyką przemocy w rodzinie.

4.6.5. Komplementarność źródeł finansowania

Planowane projekty rewitalizacyjne, opierają się na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia ze środków EFRR, EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Ponadto łączą prywatne i publiczne źródła finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian na obszarach zdegradowanych.

Współfunkcjonowanie zaplanowanych projektów w ramach LPR, które są względem siebie komplementarne, zakłada skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszarów zdegradowanych, co jest ważnym warunkiem sukcesu całego procesu.

ROZDZIAŁ V

PLAN FINANSOWY LPR

5.1. Plan finansowy LPR

Plan finansowy Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmuje zadania przewidziane do realizacji w latach 2016-2022. Został opracowany na podstawie kosztów poszczególnych projektów, zgłoszonych i zakwalifikowanych do Programu.

Określając poziom wsparcia oraz rodzaj kosztów kwalifikowanych kierowano się zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach RPO WP 2014-2020.

Plan finansowy, źródła finansowania i poziom zapotrzebowania na środki UE przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Zadania społeczne.

LP.	Tytuł projektu	Okres realizacji [plan]	Szacunkowe nakłady [PLN]	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
				Fundusz	Budżet Gminy	Środki unijne
Z/SP/1/2018	Dać Dzieciom Szansę	2017 – 2018	300 000,00	EFS	TAK	RPO WP 2014-2020
Z/SP/2/2020	Utworzenie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera	2017 – 2020	1 570 000	EFS	TAK	RPO WP 2014-2020
Z/SP/3/2020	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie ROF – Gmina Tyczyn	2017 – 2020	790 000,00	EFS	TAK	RPO WP 2014-2020
Z/SP/4/2020	Reintegracja osób zagrożonych marginalizacją społeczną	2017 – 2020	300 000,00	EFS	TAK	RPO WP 2014-2020
Z/SP/5/2020	Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie ROF – Gmina Tyczyn	2017 – 2020	850 000,00	EFS	TAK	RPO WP 2014-2020

	Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych					
Z/SP/6/2020	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej Wsparcie dla rodzin z terenu Gminy Tyczyn	2017 – 2020	300 000,00	EFS	TAK	RPO WP 2014-2020
	SUMA [EFS]	100%	4 110 000,00			

Tabela 26. Zadania inwestycyjne.

LP.	Tytuł projektu	Okres realizacji [plan]	Szacunkowe nakłady [PLN]	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA		
				Fundusz	Budżet Gminy	Środki unijne
Z/IN/1/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja zespołu parkowego w Tyczynie	2018 – 2020	3 000 000,00	EFRR	TAK	RPO WP 2014-2020
Z/IN/2/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie	2018 – 2020	2 800 000,00	EFRR	TAK	RPO WP 2014-2020
Z/IN/3/2022	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja obszaru rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami	2018 - 2022	4 000 000,00	EFRR	TAK	RPO WP 2014-2020
Z/IN/4/2020	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - remont budynku dawnego Sądu Grodzkiego w Tyczynie	2018 – 2020	1 500 000,00	EFRR	TAK	RPO WP 2014-2020
Z/IN/5/2019	Przebudowa oficyny zespołu pałacowo-parkowego w Tyczynie i rozbudowa o salę gimnastyczną dla Zespołu Szkół w Tyczynie	2017-2019	10 000 000,00	EFRR	NIE	RPO WP 2014-2020
Z/IN/6/2019	Rewitalizacja budynku starej plebanii w Tyczynie	2018 - 2019	610 000,00	EFRR	NIE	RPO WP 2014-2020
	SUMA		21 910 000,00			
	POZIOM DOFINANSOWANIA [PLAN]	95%	20 814 500,00			
	WKŁAD WŁASNY [2016-2022]	5%	1 095 500,00			

Tabela 27. Harmonogram rzeczowy planowanych zadań.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Realizacja zadań						
Z/SP/1/2018	X	X				
Z/SP/2/2020	X	X	X	X		
Z/SP/3/2020	X	X	X	X		
Z/SP/4/2020	X	X	X	X		
Z/SP/5/2020	X	X	X	X		
Z/SP/6/2020	X	X	X	X		
Z/IN/1/2020		X	X	X		
Z/IN/2/2020		X	X	X		
Z/IN/3/2022		X	X	X	X	X
Z/IN/4/2020		X	X	X		
Z/IN/6/2019	X	X	X			
Z/IN/5/2019		X	X			

5.1.1. Źródła finansowania

Prowadzenie oraz realizacja zadań ujętych w LPR wymaga doboru odpowiednich źródeł finansowania, które będą odpowiadać zaplanowanym rezultatom i samym celom inwestycji.

Najważniejszym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w okresie programowania 2014-2020 są środki europejskie, wydatkowane przede wszystkim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego.

Równocześnie komplementarnymi względem nich źródłami finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych są środki jednostki samorządu terytorialnego (Gminy Tyczyn) oraz prywatne źródła finansowe (np. środki prywatne). Poniżej zamieszczono szczegółowy opis potencjalnych źródeł finansowania projektów przewidzianych do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Tyczyn do roku 2022.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (RPO)

Podstawowym źródłem finansowania projektów (zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych) przewidzianych do realizacji w LPR będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Za pośrednictwem tego programu kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne wspierane będą przede wszystkim w ramach działania 6.5. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ze środków EFRR) i finansowanych z EFS działań: 7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, 8.7 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne i 8.9 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Są to działania dedykowane wyłącznie dla podmiotów z terenu Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (jednocześnie podmioty te nie zostały wykluczone z możliwości aplikowania w ramach działań 7.3, 8.1, 8.3 i 8.4 RPO skierowanych do wszystkich beneficjentów z terenu województwa).

Głównym celem tych działań jest ograniczenie problemów społecznych na terenach zdegradowanych. W ich ramach wspierane będą projekty ukierunkowane na ograniczenie istotnych problemów społecznych zidentyfikowanych w Lokalnych (Gminnych) Programach Rewitalizacji.

W szczególności o dofinansowanie mogą ubiegać się przedsięwzięcia, których zakres rzeczowy obejmuje:

- przebudowę, rozbudowę, nadbudowę lub remont w celu przywrócenia bądź nadania nowych funkcji (społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych) budynkom użyteczności publicznej i zdegradowanym (tj. przemysłowym, powojkowym, popegeerowskim, pokolejowym) wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, funkcjonalnie związanego z tymi budynkami, a także nadanie nowych funkcji obszarom przestrzeni publicznej,
- roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków oraz położonych w strefie ochrony konserwatorskiej, wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z tymi budynkami.

W ramach działania 6.5 o dofinansowanie, w szczególności mogą ubiegać się przedsięwzięcia, których zakres rzeczowy obejmuje:

- przebudowę, rozbudowę, nadbudowę lub remont w celu przywrócenia bądź nadania nowych funkcji (społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych) budynkom użyteczności publicznej i zdegradowanym (tj. przemysłowym, powojkowym, popegeerowskim, pokolejowym) wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, funkcjonalnie związanego z tymi budynkami, a także nadanie nowych funkcji obszarom przestrzeni publicznej,
- roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków oraz położonych w strefie ochrony konserwatorskiej, wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z tymi budynkami.

Dodatkowo do wskazanych działań komplementarne mogą być działania podjęte w ramach Europejskiego Funduszu Spójności, w tym:

Działanie 7.7- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczość- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne:

- Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej: wsparcie doradczo – szkoleniowe dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej uwzględniające indywidualne potrzeby uczestników, bezzwrotne dotacje - przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, , wsparcie pomostowe – wsparcie finansowe może być uzupełnione o wsparcie w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) oraz pomoc finansową wypłacaną miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Działanie 7.3- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości:

- Typy projektów jak w przypadku działania 7.7
- Zwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w formie pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej w wysokości do 60 000 PLN na osobę przyznawane na warunkach preferencyjnych.

Działanie 8.1- Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz działanie 8.7 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne:

- Zintegrowane oraz zindywidualizowane programy realizowane w oparciu o ścieżkę reintegracji, obejmujące usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym, zdrowotnym, zawodowym, zawierające instrumenty odpowiadające na indywidualne potrzeby
- Włączanie osób z niepełnosprawnościami w zajęcia na rzecz aktywizacji zawodowej, realizowane w warsztatach terapii zajęciowej poprzez finansowanie zajęć związanych z uczestnictwem w WTZ oraz działań na rzecz aktywnej integracji dotychczas nie oferowanych przez WTZ

Działanie 8.4 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

- Wspieranie rodziny w postaci działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego, pomoc w opiece i wychowaniu dzieci w placówkach wsparcia dziennego poprzez tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego jak również wspieranie istniejących placówek,
- Wspieranie rodziny w postaci działań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego,

- Wspieranie pieczy zastępczej,
- Wsparcie procesu de instytucjonalizacji pieczy zastępczej

Działanie 8.8- Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych: zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych- Zintegrowanych Inwestycji Terytorialne: usługi społeczne w szczególności usługi środowiskowe, opiekuńcze, w tym: rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, działania wspierające opiekunów nieformalnych w opiece domowej, tworzenie miejsc opieki dla osób niesamodzielnych w nowo tworzonych lub istniejących ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową oraz wsparcie dla usług mieszkalnictwa o charakterze wspomagającym.

Środki prywatne (ŚP)

Środki prywatne w różnym stopniu oraz czasie będą angażowane na obszarze wsparcia. Zależy to będzie od możliwości samych inwestorów jak i uwarunkowań zewnętrznych, np. preferencji w określonych instrumentach finansowych i programach społeczno-gospodarczych na poziomie lokalnym i krajowym.

Środki prywatne będą zaangażowane w realizację projektów pn.

- *Utworzenie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera– inwestor Caritas Diecezji Rzeszowskiej.*
- *Dać Dzieciom Szansę: realizator Podkarpackie Stowarzyszenie Pracowników Pomocy Społecznej w Tyczynie.*
- *Rewitalizacja budynku starej plebanii w Tyczynie: inwestor Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej i p.w. Trójcy Przenajświętszej w Tyczynie.*

5.2. Analiza ryzyka wraz ze środkami zaradczymi

Przeprowadzona analiza dla obszarów zdegradowanych stanowi w pewnym sensie analizę ryzyka w kontekście przyjętego w Lokalnym Programie Rewitalizacji (na poziomie celów rewitalizacji) zakresu niezbędnych interwencji samorządu Gminy-Tyczyn.

Wskazano tam czynniki, które występują (lub mogą potencjalnie wystąpić) niezależnie od aktywności samorządu lokalnego, lecz stanowią jednocześnie konkretne uwarunkowania, w obrębie których samorząd będzie realizował swoje założenia rewitalizacji.

Jako że Program realizowany będzie na przestrzeni wielu lat i w tym czasie zmianie ulegały będą lokalne i zewnętrzne uwarunkowania, przewidziano ścieżki postępowania na wypadek wystąpienia potencjalnych trudności dla realizacji LPR.

Na poziomie indywidualnych projektów do najpoważniejszego ryzyka należy:

- ➔ nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych produktów – do barier, które składają się na to ryzyko można zaliczyć np. niezrealizowanie robót w przewidzianym zakresie ze względu na problemy techniczne, prawne czy społeczne. Z tego powodu prowadzony będzie monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów. W razie konieczności ich aktualizacji, Rada Miejska w Tyczynie będzie władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w Programie, tak aby LPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Każdorazowo wybierany będzie taki wykonawca, który swoim doświadczeniem i potencjałem technicznym gwarantować będzie terminową i zgodną z zakresem rzeczowym implementację zaplanowanych działań;
- ➔ nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych rezultatów – w razie zidentyfikowania takiego problemu we wdrażaniu LPR dla pojedynczego projektu, po jego merytorycznym uzasadnieniu, Rada Miejska będzie mogła podjąć stosowną uchwałę w sprawie zmian w Programie dla konkretnego projektu. Zasadniczo jednak UM dołoży wszelkich starań, aby wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w zakładanym wymiarze (odpowiednia promocja działań itd.);
- ➔ niezyskanie środków finansowych na realizację projektów – dla każdego projektu wskazano jego potencjalne źródła finansowania, co minimalizuje ryzyko niezyskania dofinansowania zewnętrznego. Głównym założeniem dla realizacji danego projektu jest uzyskanie współfinansowania (m.in. ze środków UE, budżetu Państwa). Brak dofinansowania może wpłynąć na przesunięcie w czasie kolejnych etapów projektów do momentu zapewnienia wystarczających środków w budżecie lub też Gmina zapewni dodatkowe, brakujące środki finansowe. Zostaną podjęte wszelkie środki, aby dokumentacja aplikacyjna została przygotowana rzetelnie, a w trakcie realizacji projektu nie wystąpiły nieprawidłowości, które mogłyby skutkować cofnięciem całości lub części przyznanych środków. Każdorazowo zostanie przeprowadzona staranna ocena wystąpienia pomocy publicznej w projekcie;
- ➔ w przypadku niepowodzenia w realizacji pojedynczych projektów, w tym takich, które stanowią fundament dla kolejnych działań, UM powoła odpowiedni zespół zadaniowy, złożony z pracowników merytorycznych właściwych wydziałów UM i jednostek organizacyjnych, a w miarę potrzeb również ekspertów zewnętrznych. Zespół ten wspólnie znajdzie najbardziej optymalne rozwiązanie problemu, np. wdrożenie alternatywnego projektu, zaspokajającego daną potrzebę społeczności lokalnej.

Na poziomie **realizacji LPR jako** całości można wyróżnić następujące potencjalne sytuacje Problemowe:

- ➔ zmiana polityczna we władzach gmin – mogłaby ona skutkować odmienną wizją rewitalizacji. Wybrane do realizacji projekty nie zostały jednak wytypowane w oparciu o sympatie polityczne, a o niezależne badania ekspertów zewnętrznych i opinie mieszkańców. LPR może podlegać aktualizacji, polegającej na opracowaniu i wpisaniu nowych projektów do katalogu zadań, jednakże czynniki polityczne nie będą miały wpływu na wybór projektów. Będzie on każdorazowo opiniowany przez Radę Miejską po szczegółowym przeanalizowaniu ich zasadności przez specjalistów z Urzędu Miejskiego;
- ➔ nie osiągnięcie porozumienia z interesariuszami LPR na etapie wdrażania Programu – brak akceptacji ze strony zainteresowanych podmiotów mogłoby przekreślić zasadność Programu, jednakże dla jego akceptacji społecznej odbyły się otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i badania ankietowe, a w Programie uwzględniono zgłoszone postulaty i propozycje wysuniętych przez nich konkretnych zadań. Zagwarantowano również możliwość zgłaszania uwag już w trakcie realizacji Programu, które będą przedyskutowane wraz z osobami je zgłaszającymi w celu uzyskania porozumienia;
- ➔ ryzyko opóźnień w związku z procedurami administracyjnymi – harmonogram realizacji poszczególnych zadań i projektów w ramach LPR przewiduje możliwe wystąpienie opóźnień, dlatego wskazane w nim terminy zostały określone z marginesem czasu potrzebnym do przeprowadzenia odpowiednich procedur urzędowych.

ROZDZIAŁ VI

INSTRUMENTY WDRAŻANIA PROGRAMU, MONITORING I KOMUNIKACJA

6.1. Organizacja procesu wdrażania

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022 jest dokumentem ponad kadencyjnym, określającym cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania. Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji.

Program Rewitalizacji ma charakter operacyjny i jako taki winien identyfikować organizacyjne struktury wdrażające planowane cele, działania, zadania oraz ustalenia. Wśród struktur organizacyjnych wymienić należy dwa typy podmiotów:

- podmioty wykonawcze, czyli jednostki sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego realizujące poszczególne zadania/projekty;
- podmioty zarządzające, czyli jednostka koordynująca wdrożenie Programu, jako całości, a przy tym prowadzące jego aktualizację, monitoring i ocenę.

STRUKTURA ZARZĄDZANIA

- **Rada Miejska w Tyczynie** – odpowiada za uchwalanie Programu i jego głównych kierunków oraz opiniowanie zmian i aktualizację Programu.
- **Burmistrz Tyczyna** – podmiotem zarządzającym dokumentem Gminy Tyczyn będzie Burmistrz, który odpowiada za bieżący nadzór nad realizacją Programu, w tym dbałość o zagwarantowanie (w budżecie i WPF) środków na jego skuteczną realizację oraz pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, a także podejmowanie decyzji o potrzebie dokonania korekt w Programie;
- **Zespół ds. Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022**

Zespół ds. Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022 powołany Zarządzeniem Burmistrza Tyczyna z dnia 19 października 2016 r. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele lokalnych stowarzyszeń i organizacji, przedsiębiorcy, partnerzy społeczni i mieszkańcy. Łącznie 8 osób.

W/w Zespół stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza. Uczestnictwo w zespole ma charakter społeczny.

System wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* będzie realizowany w oparciu o schemat wdrażania pomocy Unii Europejskiej. Konkretnie projekty będą implementowane zgodnie z zasadami wydatkowania środków, według źródeł ich pochodzenia, co w niektórych sytuacjach może oznaczać konieczność sprostania wielu wymaganiom formalnym przez podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania (dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystywania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych).

Główną rolę w przygotowaniu odpowiednich wniosków aplikacyjnych na realizację projektów odegrają podmioty będące bezpośrednio ich beneficjentami, ale **główną rolę o charakterze wykonawczym będzie pełnił Urząd Miejski w Tyczynie.**

Zadania Urzędu Miejskiego :

- aktualizacja i kontynuacja procesu planowania, także w odniesieniu do poszerzenia Ramowego Programu o działania realizowane w ramach mikroprogramów społecznych lub uwzględniające inne kategorie projektów;
- planowanie dalszych procesów rozwojowych, wykraczających poza okres realizacji niniejszego Programu (tj. rok 2022);
- realizacja Programu, w rozumieniu koordynowania i animowania działań administracji i beneficjentów, w kierunku przestrzegania zasad wdrożenia, wymagań wewnętrznych i zewnętrznych (np. RPO WP), a także spójności Programu;
- organizacja procesu upowszechnienia Programu i komunikacji społecznej (organizacje pożytku publicznego, przedsiębiorcy, partnerzy prywatni);
- monitorowanie realizacji Programu;
- opracowywanie sprawozdań i dokonywanie wewnętrznej oceny efektów Programu.

W przypadku przedsięwzięć, w których bezpośrednim beneficjentem będzie Gmina, przygotowanie wniosków oraz odpowiedzialność za pełen nadzór nad realizacją zadań leżała **będzie w gestii pracowników Urzędu Miejskiego w Tyczynie.**

Zgodnie z przyjętą praktyką w przypadku projektów własnych, realizowanych przez UM i podległe mu jednostki, pracownicy merytoryczni Urzędu odpowiedzialni będą za:

- ➔ przygotowanie dokumentacji technicznej (nadzór nad pracami projektantów i innych zewnętrznych ekspertów), studiów wykonalności zgodnych z wytycznymi oraz wszystkich innych załączników niezbędnych do realizacji projektu,
- ➔ nadzór techniczny i merytoryczny nad inżynierami projektów,
- ➔ przygotowanie wniosków według obowiązujących wytycznych oraz złożenie ich w odpowiednim terminie w instytucji finansującej,

- ➔ współpracę z jednostkami podległymi realizującymi projekty finansowane z budżetu Gminy (pomoc tym jednostkom w przygotowaniu dokumentacji),
- ➔ współpracę z samorządem powiatowym i wojewódzkim,
- ➔ współpracę z instytucjami finansującymi w zakresie wdrażania projektów,
- ➔ przygotowanie odpowiedniej dokumentacji niezbędnej w razie przeprowadzenia kontroli realizacji projektów przez instytucje uprawnione (m.in.: Urzędy Kontroli Skarbowej, uprawnione organy Komisji Europejskiej),
- ➔ nadzór nad właściwym wdrażaniem programu rewitalizacji (monitoring),
- ➔ przygotowanie i wykonanie przetargów,
- ➔ zgodną z wymogami funduszy UE archiwizację dokumentacji,
- ➔ opracowywanie zgodne z zapisami umów o finansowanie projektów okresowych, rocznych i końcowych raportów monitoringowych z realizacji projektów,
- ➔ zapewnienie odpowiedniej promocji projektów, zgodnej z wytycznymi.

Pracownicy odpowiedzialni za finanse będą dodatkowo odpowiedzialni za opracowywanie harmonogramów płatności, obsługę kont i właściwe opisywanie faktur, przygotowywanie/zatwierdzanie wniosków o płatność (refundację poniesionych wydatków) z różnych źródeł, dokonywanie płatności na rzecz wykonawców robót i innych jednostek zaangażowanych w realizację projektów.

Urząd Miejski będzie mógł również w zakresie opracowywania niezbędnej dokumentacji aplikacyjnej i technicznej korzystać z usług ekspertów zewnętrznych.

Dla sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi, wymagającymi współpracy i wiedzy fachowej, Burmistrz będzie mógł powoływać Zespoły Zadaniowe. W ich skład będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za cząstkowe funkcje zarządzania projektem. Złożoność problemów wymagających kompleksowych i całościowych rozwiązań to podstawowe przyczyny wzrostu znaczenia oraz coraz częstszego wykorzystywania zespołów zadaniowych w administracji.

Celem powołania Zespołów jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne nim zarządzanie począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzanie przepływem dotacji, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanego wsparcia.

6.1.1. Promocja i informacja

W fazie realizacyjnej Programu, zarówno jego Operator, jak i konkretni beneficjenci podejmowanych działań, dołożą wszelkich starań, aby we właściwy sposób rozpowszechnić informacje o jego celach, zamierzeniach, jak i konkretnych efektach, które przyniesie jego realizacja. Działania te będą także cały czas otwarte na dalszy proces konsultacji i możliwą aktualizację Programu w sytuacji zmiany jakichkolwiek czynników, które determinowały obecny jego kształt.

Za podejmowanie konkretnych działań promocyjnych odpowiadać będzie Operator Programu, który określi:

- cele działań informacyjnych i promocyjnych;
- potencjalne grupy docelowe działań informacyjnych i promocyjnych;
- strategię informowania i promocji.

Podstawowymi celami działań informacyjnych i promocyjnych, realizowane w ramach Programu Rewitalizacji winno podniesienie świadomości opinii publicznej o przebiegu realizacji i rezultatach Programu.

Ze względu na zintegrowany charakter Programu, zasięg terytorialny i rangę realizacji jego celów, do grup docelowych działań PR zaliczyć należy:

- społeczeństwo, z uwzględnieniem specyficznych narzędzi kierowanych do mieszkańców obszarów rewitalizowanych oraz kierowanych do mieszkańców obszarów gminy nieobjętych Programem;
- beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu;
- partnerów społeczno-gospodarczych;
- organizacje pozarządowe,
- samorządy gospodarcze, instytucje otoczenia biznesu;
- właściwe władze publiczne (władze regionalne województwa podkarpackiego , administracja rządowa szczebla wojewódzkiego, władze publiczne gmin i powiatów sąsiedzkich, władze publiczne miast i gmin partnerskich);
- media (prasa, radio, telewizja o zasięgu lokalnym, media elektroniczne).

Proces informowania o Programie Rewitalizacji powinien mieć charakter dwukierunkowy, to znaczy pozwalać odbiorcom przekazów na formułowanie informacji zwrotnych i własnych opinii.

Plan promocji powinien zatem realizować zarówno bierne, jak i czynne prawo obywateli do informacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami. I tak, wśród instrumentów realizacji działań PR w tych sferach wymienić należy:

- wykorzystanie oficjalnych stron internetowych gminy i jednostek podległych do publikacji informacji o rewitalizacji;
- prowadzenie serwisu internetowego Programu Rewitalizacji, w którego skład wejść powinny:
 - ✓ opis problematyki związanej z rewitalizacją obszarów wiejskich,
 - ✓ publikacja *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Tyczyn na lata 2016-2022*,
 - ✓ informacje o bieżącym stanie wdrażania, finansowania, ewaluacji Programu,
 - ✓ inne informacje i materiały o charakterze informacyjnym (komunikaty o przetargach, konkursach ofert i ich wynikach),
 - ✓ baza przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

- ✓ informacje o możliwości pozyskania środków na projekty, związane z przyjętymi celami rewitalizacji,
- ✓ baza umożliwiająca znalezienie partnera do projektu (zgłoszonego lub planowanego do zgłoszenia do Programu Rewitalizacji),
- ✓ statystyki i raporty związane z realizacją Programu,
- ✓ galeria fotografii (np. przed realizacją – po realizacji);
- broszury informacyjne, publikacje związane z realizacją poszczególnych projektów, wydawane przez Urząd Miejski oraz podmioty zaangażowane w realizację Programu Rewitalizacji.

6.2. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Okres realizacji procesu rewitalizacji objętego niniejszym LPR wynosi 6 lat (lata 2016 – 2022). Przewiduje się podział tego okresu na trzy podokresy dwuletnie pełnej funkcjonalności LPR, poprzedzone okresem uruchamiania Programu.

Tabela 38. Ramowy program realizacji procesu rewitalizacji w latach 2016-2022.

Etap realizacji LPR	rok	działania
Przygotowanie LPR	2016/2017	1) Diagnoza i wyznaczenie obszaru rewitalizacji. 2) Opracowanie i przyjęcie LPR. 3) Powołanie struktury zarządzania LPR. 4) Opracowanie szczegółowego harmonogramu na rok 2017.
Okres uruchamiania LPR	2017	1) Opracowanie szczegółowego harmonogramu na rok 2017. 2) Realizacja harmonogramu działań na rok 2017. 3) Uruchamianie, zgodnie z planem, kolejnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i testowanie systemu zarządzania i monitorowania. 4) Uruchomienie systemu monitorowania i oceny realizacji. 5) Opracowanie harmonogramu 2018 – 2020.
I etap	2018-2020	1) Ewaluacja realizacji LPR w roku 2021, wnioski i poprawki. 2) Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2018 - 2021 ze szczególnym uwzględnieniem bieżącego dbania o synergię pomiędzy przedsięwzięciami (korygowanie harmonogramów w taki sposób, aby przedsięwzięcia potencjalnie synergiczne były uruchamiane w sposób skoordynowany). 3) Opracowanie harmonogramu na lata 2021 – 2022 (2020 roku).
II etap	2021-2022	1) Ewaluacja realizacji LPR 2020-2021, wnioski i poprawki. 2) Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2021 – 2022. 3) 2022 – opracowanie GPR na kolejny okres (min. 6-letni).

6.3. Zasady współpracy pomiędzy sektorem publicznym i społecznym

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na wyznaczonych zdegradowanych obszarach nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy pomiędzy sektorem społecznym i publicznym.

W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także jest podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

1. **MERYTORYCZNYM** – poprzez wspólne podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów, realizowane przede wszystkim na poziomie Zespołu ds. Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022.
2. **ORGANIZACYJNYM** – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów.
3. **FINANSOWYM** – opierającym się na współudziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa publiczno-prywatnego.

Partnerstwo oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej, ma określone podstawowe zasady, stanowiące fundament wspólnych działań:

- 1) respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu,
- 2) przejrzystość podejmowanych działań,
- 3) otwarty dialog z mieszkańcami gminy.

Współpraca pomiędzy Partnerami *Lokalnego Programu Rewitalizacji* ma na celu:

- ⇒ wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- ⇒ optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- ⇒ wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

6.4. Monitoring i oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności działań oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu. Aby móc zmierzyć efekt przyszłych działań rewitalizacyjnych realizowanych w gminie i trafnie reagować na niepożądane tendencje, niezbędne jest wdrożenie profesjonalnego systemu monitoringu i ewaluacji opierającego się na konkretnych wskaźnikach.

Bieżący monitoring, polega na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i realizacji całego programu, mając na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami Programu.

W monitorowaniu brać winny udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu Rewitalizacji.

Do instytucji i podmiotów biorących udział w monitoringu Programu Rewitalizacji zaliczyć należy w szczególności:

- Radę Miejską w Tyczynie;
- Burmistrza Tyczyna;
- Operatora Programu Rewitalizacji - Urząd Miejski w Tyczynie;
- Zespół ds. Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022;
- Beneficjentów Programu Rewitalizacji.

Na poziomie monitorowania *Programu Rewitalizacji* głównym podmiotem, monitorującym oraz dokonującym oceny osiągania założonych wskaźników, stać się powinien Operator Programu czyli Urząd Miejski w Tyczynie.

Za wdrożenie założeń Programu odpowiedzialny będzie Burmistrz, zaś do pomocy we właściwym wdrożeniu projektów będzie dysponował aparatem wykonawczym, w postaci merytorycznych pracowników Gminy Tyczyn, jednostek organizacyjnych Gminy i jednostek zależnych, zgodnie z ich zakresem odpowiedzialności oraz powołanym Zespołem ds. Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022, którego głównym zadaniem jest bieżący monitoring realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022*.

Dla osiągania wskaźników Programu Rewitalizacji, szczególna rola w procesie monitoringu przypada także beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych, ujętych w nim projektów.

Jednym z celów monitoringu jest dostarczanie informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy – na poziomie pojedynczego projektu i całego Programu. Zgodnie z zasadami, w zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na rzeczowy i finansowy.

6.4.1. Oczekiwane wskaźniki realizacji w zakresie realizacji zadań na obszarach rewitalizacyjnych

Monitoring rzeczowy dostarcza danych obrazujących postęp we wdrażaniu zadań przewidzianych do realizacji w *Lokalnym Programie Rewitalizacji* oraz umożliwiających ocenę ich wykonania w odniesieniu do ustalonych celów. Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i obrazować postęp we wdrażaniu oraz rezultaty działań w podziale na trzy kategorie wskaźników:

- wskaźniki produktu, które odnoszą się do rzeczowych efektów działalności i są liczone w jednostkach materialnych;
- wskaźniki rezultatu, odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia Programu, które mogą mieć formę wskaźników materialnych lub finansowych;

Wskaźniki, z wyjątkiem oddziaływań, formułowane są już w trakcie opracowywania wniosków o finansowanie poszczególnych projektów. Studia wykonalności projektów stanowią zatem podstawę do monitorowania efektów rzeczowych przez odpowiednie podmioty.

Zgodnie obowiązującymi zasadami wdrażania programów finansowanych ze środków UE poziom wymaganej kwantyfikacji celów zależy od rodzaju interwencji. W przypadku tych celów, które nie mogą być skwantyfikowane ex-ante, wskaźniki będą musiały być dopracowane już we wcześniejszej fazie wdrażania.

Ze względu na stan przygotowania zadań, które wymagają doprecyzowania, wskaźniki określone niżej mają wartość szacunkową i mogą ulec wahaniom. Część wskaźników (szczególnie rezultatu) zostanie osiągnięta w długim okresie czasu dlatego też zostaną one określone szczegółowo przy opracowaniu poszczególnych projektów. Zrealizowane projekty inwestycyjne będą analizowane między innymi pod kątem osiągniętych n/w wskaźników. Zgodnie z wymogami EFRR, każdy projekt musi mieć zgodnie z zasadą trwałości określone wskaźniki monitorowania, czyli wskaźniki produktu i rezultatu. Wskaźniki te służą do oceny każdego projektu w trzech fazach:

- I faza – realizacji,
- II faza – zamknięcia inwestycji,
- III faza – 2022 rok

Wskaźniki produktu – projekty inwestycyjne									
WSKAŹNIK PRODUKTU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	2016	2017	2018	2019	2020	2021	STAN NA ROK 2022 – wskaźnik docelowy
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Monitoring własny	szt.	0	0	0	0	4	0	4
Obszar poddany rewitalizacji	Monitoring własny	ha	0	0	0	1,5	12,9861	0	15,3565 ¹⁷
Powierzchnia zmodernizowanych i zrewaloryzowanych obiektów /przestrzeni użyteczności publicznej	Monitoring własny	m ²	0	0	0	2379	1696 ¹⁸	0	4075 ¹⁹
Liczba obiektów przebudowanych i zmodernizowanych dla potrzeb społecznych	Monitoring własny	szt.	0	0	0	0	4	0	4

Źródło: opracowanie własne

Wskaźniki produktu – projekty nieinwestycyjne									
WSKAŹNIK PRODUKTU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	2016	2017	2018	2019	2020	2021	STAN NA ROK 2022 – wskaźnik docelowy
Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej	Monitoring własny	Osoba	0	0	0	0	10	0	10

¹⁷ Do sumy wartości z lat 2019 i 2020 dodano wartość 0,8704 ha - zadanie pn. **Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja obszaru rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami**

¹⁸ Wartość szacunkowa (uszczegółowienie na etapie projektowania)

¹⁹ Wartość szacunkowa (uszczegółowienie na etapie projektowania)

w programie									
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Monitoring własny	Osoba	0	0	0	0	30	0	30
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	Monitoring własny	Osoba	0	0	30	0	70	0	100

Wskaźniki rezultatu – projekty inwestycyjne									
WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	2016	2017	2018	2019	2020	2021	STAN NA ROK 2022 – wskaźnik docelowy
Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	Monitoring własny	Szt.	0	0	0	3	0	0	3
Wskaźniki rezultatu – projekty nieinwestycyjne									
WSKAŹNIK REZULTATU	ŹRÓDŁO DANYCH	JEDN. MIARY	2016	2017	2018	2019	2020	2021	STAN NA ROK 2022 – wskaźnik docelowy
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	Monitoring własny	Osoba	0	0	1	0	3	0	4
Liczba utworzonych miejsc pracy	Monitoring własny	Osoba	0	0	0	0	15	0	15

w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej									
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w programie	Monitoring własny	Osoba	0	0	0	0	50	0	50
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Monitoring własny	Osoba	0	0	0	0	30	0	30
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu	Monitoring własny	Osoba	0	0	0	0	30	0	30

Źródło: opracowanie własne

6.4.2. Oczekiwane wskaźniki realizacji w zakresie oddziaływania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn 2016-2022 na obszar rewitalizacji.

Główne oddziaływania (w całym okresie realizacji Programu)		
	Wartość bazowa - 2014 rok	Wartość docelowa - 2022 rok
Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	-26	Spadek co najmniej o 20%

Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	- 0,05	Wzrost o co najmniej 15%
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania z tytułu niepełnosprawności	14	Spadek co najmniej o 10%
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania	79	Spadek co najmniej o 20%
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	4	Wzrost o co najmniej 30%
Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	3,40	Spadek co najmniej o 30%

Źródło: opracowanie własne

6.4.3. Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizowanego z jednoczesnym uwzględnieniem celu strategicznego podejmowanych działań.

Ocena wszystkich projektów i zadań rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współudziale wszystkich interesariuszy rewitalizacji oraz w oparciu o opracowanie ewaluacji ex-post, czyli na zakończenie obowiązywania dokumentu, i będzie brała pod uwagę następujących 5 kryteriów ewaluacyjnych:

1. **SKUTECZNOŚĆ** (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania.
2. **EFEKTYWNOŚĆ** (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.
3. **UŻYTECZNOŚĆ** (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia oddziaływanie programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej.
4. **TRAFNOŚĆ** (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić do jakiego stopnia cele programu odpowiadają potrzebom i priorytetom wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizowanego.
5. **TRWAŁOŚĆ** (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

6.4.4. Aktualizacja

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co wymusza konieczność założenia okresowej aktualizacji LPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności.

Aktualizacja, o ile zaistnieją ku niej odpowiednie przesłanki, dokonywana będzie co najmniej raz w roku wraz z przedłożeniem Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu.

Procedura okresowej aktualizacji LPR obejmuje następujące kroki:

- ➔ zainteresowane podmioty, działające na obszarach wskazanych do rewitalizacji w ramach Programu lub zainteresowane podjęciem takiej działalności, w zakresie przyczyniającym się do realizacji celów rewitalizacji, zgłaszają swoje propozycje w formie pisemnej do Urzędu Miejskiego w Tyczynie ,
- ➔ Burmistrz po konsultacjach z właściwymi wydziałami Urzędu Miejskiego, oraz po zapoznaniu się z opinią Zespołu ds. Rewitalizacji dokonuje weryfikacji zgłoszonych propozycji i wydaje opinię odnośnie włączenia lub odmowy włączenia zgłoszonego działania bądź innej proponowanej zmiany do Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- ➔ odpowiedni Wydział raz do roku przygotowuje dla Burmistrza propozycje zmian lub aktualizacji Programu,
- ➔ jeżeli planowane zmiany wymagają: włączenia do LPR nowych projektów, modyfikacji założonych celów bądź też wyznaczonych kierunków działań warunkujących powodzenie rewitalizacji – Burmistrz podejmuje decyzję o przystąpieniu do aktualizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Tyczyn na lata 2016-2022*.

6.4.4.1. Aktualizacja – wzór wniosku zadanie inwestycyjne

Tabela 28. Wzór wniosku do LPR - zadanie inwestycyjne.

WNIOSEK O UMIESZCZENIE PROJEKTU		
W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI DLA GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022		
Data wpływu wniosku		
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, p. 28	
A. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
1. Tytuł projektu		
1.1. Lokalizacja projektu PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	OBSZAR RWITALIZACJI:	ADRES:
1.2. Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia

prac					
1.3. Stopień zaawansowania prac (analizy, zezwolenia, dok. techniczna)					
2. Opis projektu (max. 4000 znaków) - cel projektu, realizacja działań					
Cel projektu:					
Stan aktualny:					
Stan projektowany:					
Najważniejsze zadania rzeczowo-techniczne do wykonania:					
3. Typ projektu:					
A. przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, remont budynków użyteczności publicznej		B. przebudowę, remont obszaru przestrzeni publicznej		C. roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej	
D. budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej		E. budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej		F. przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych	
G. przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego		H. realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełniona przez budynek/ przestrzeń publiczną			
G.INNE:					
4. Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu					
▪ Powierzchnia odnowionych budynków [m²]:		▪ Liczba utworzonych miejsc pracy [szt.]:			
▪ Powierzchnia zagospodarowanego obszaru [ha]:		▪ Liczba założonych firm [szt.]:			

B. FINANSOWANIE PROJEKTU			
5. Budżet projektu (w zł):			
Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu : 500 000 PLN			
6. Maksymalny % poziom dofinansowania: 95%			
6. Udział środków własnych:	Kapitał własny	Kredyt	Inny (jaki)

--	--	--	--

C. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
7. Nazwa wnioskodawcy			
7.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ulica, nr lokalu)		7.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	
7.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	(imię, nazwisko, telefon, e-mail)		
8. Typ beneficjenta	• jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia		
	• jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	• jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	• Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	• partnerzy społeczni i gospodarczy		
	• jednostki naukowe		
	• szkoły wyższe		
	• instytucje kultury		
	• kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		
	• spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	• przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	• porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		

6.4.4.2. Aktualizacja – wzór wniosku zadanie społeczne

Tabela 29. Wzór wniosku do LPR - zadanie społeczne.

	WNIOSEK O <u>UMIESZCZENIE ZADANIA SPOŁECZNEGO</u> W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022		
Data wpływu wniosku			
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, POK. 28		

A. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
1. Nazwa wnioskodawcy			
1.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ul, nr lokalu)		1.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	
1.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu			
2. Typ beneficjenta		jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	
jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną			
jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną			
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne			
partnerzy społeczni i gospodarczy			
jednostki naukowe			
szkoły wyższe			
instytucje kultury			
kościół i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych			
spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS			
przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa			
porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera			
2.1. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)			

B. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
3. Tytuł projektu		
3.1. Lokalizacja projektu (adres) PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	OBSZAR REWITALIZACJI	DOKŁADNY ADRES
3.2. Przewidywany termin realizacji	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
4. Opis projektu:		
5. Typ projektu (odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych):		
	działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia	
	działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	
	działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	
	działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	

	działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,
	INNE -Jakie?:

C. FINANSOWANIE PROJEKTU			
6. Szacunkowa wartość całego projektu w zł			
7. Podział źródeł finansowania /prognoza/	Kapitał własny	Dotacja (jakie źródło)	Inny (jaki)

ROZDZIAŁ VII

SZCZEGÓŁOWE KARTY ZGŁOSZONYCH PROJEKTÓW DO REWITALIZACJI

7.1. Karty zgłoszonych projektów do rewitalizacji – zadania społeczne

Z/SP/1/2018	WNIOSEK O UMIESZCZENIE ZADANIA SPOŁECZNEGO W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022
Data wpływu wniosku	10.08.2016
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, Rynek 18, 36-020 Tyczyn, POK. 28

A. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
1. Nazwa wnioskodawcy	PODKARPACKIE STOWARZYSZENIE PRACOWNIKÓW POMOCY SPOŁECZNEJ		
1.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ul, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	1.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-246
1.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	Barbara Lew		
2. Typ beneficjenta	jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia		
• jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną			
• jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną			
• Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne			
• partnerzy społeczni i gospodarczy			X
• jednostki naukowe			
• szkoły wyższe			
• instytucje kultury			
• kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych			
• spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS			
• przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa			
• porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera			

2.1. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)	Tak, przewiduje się udział partnerów.
--	---------------------------------------

B. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
3. Tytuł projektu	DAĆ DZIECIOM SZANSĘ	
3.1. Lokalizacja projektu (adres)	OBSZAR REWITALIZACJI	DOKŁADNY ADRES
PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Tyczyn (centrum Tyczyna i tereny przylegające).	Budynek łącznika między Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową, dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn.
3.2. Przewidywany termin realizacji	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
	2017	2018
4. Opis projektu:		
W ramach projektu zostanie utworzona placówka wsparcia dziennego dla 30 osób zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zostanie zatrudniony kierownik i wychowawcy odpowiednio do wskaźników zatrudnienia wynikającego z art. 28 w/w ustawy. Placówka będzie mieścić się w budynku łącznika pomiędzy Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie. Placówka wsparcia dziennego zostanie utworzona w celu rozwiązywania problemów wyznaczonych dla obszaru rewitalizacji i obszarów zdegradowanych związanych np. z wystarczającej oferty zagospodarowania czasu dzieci i młodzieży, ubóstwem, patologiami społecznymi, przestępczością (również wśród młodzieży), chuligaństwem. Z zajęć świetlicy będą korzystać w pierwszej kolejności dzieci i młodzież z wyznaczonego obszaru rewitalizacji, w następnej kolejności z terenu Gminy Tyczyn. Projekt realizowany będzie w ramach działania 8.9 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 dla działania 8.9 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, tj.: 1) Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 [szt.] Projekt będzie w dużym stopniu oddziaływał na obszar rewitalizacji oraz mieszkańców tego obszaru ze względu na to, że będzie przyczyniał się do rozwiązania wskazywanych w LPR przez mieszkańców problemów związanych m.in. z brakiem wystarczającej oferty zagospodarowania czasu dzieci i młodzieży, ubóstwem, patologiami społecznymi, przestępczością (również wśród młodzieży), chuligaństwem. Projekt przyczyni się do osiągnięcia celów określonych dla obszaru rewitalizacji – celu strategicznego 1. Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi, cel operacyjny 1.2 Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców.		
5. Typ projektu (odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych):		
	działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia	
	działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	
X	działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	
X	działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	

	działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,		
	INNE -Jakie?:		
C. FINANSOWANIE PROJEKTU			
6. Szacunkowa wartość całego projektu w zł	300 000,00		
7. Podział źródeł finansowania /prognoza/	Kapitał własny	Dotacja (jakie źródło)	Inny (jaki)
	75 000,00	225 000,00	
D. KOMPLEMENTARNOŚĆ			
8. Powiązanie z projektami rewitalizacyjnymi	Projekt pn. „Dać dzieciom szansę” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie”. Utworzona w ramach świetlica dla dzieci i młodzieży będzie mieścić się w budynku łącznika.		

Z/SP/2/2020	WNIOSEK O UMIESZCZENIE ZADANIA SPOŁECZNEGO W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022		
Data wpływu wniosku	09.08.2017		
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, Rynek 18, 36-020 Tyczyn, POK. 28		

A. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
1. Nazwa wnioskodawcy	Caritas Diecezji Rzeszowskiej		
1.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ul, nr lokalu)	ul. Jana Styki 21 35-006 Rzeszów	1.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	Tel. 17 85 21 658 Fax 17 85 28 660
1.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	Anna Kaczor, tel. 17 23 02 126, kom. 692108895		
2. Typ beneficjenta	jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia		
	jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	partnerzy społeczni i gospodarczy		
	jednostki naukowe		
	szkoły wyższe		
	instytucje kultury		
	kościół i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		
	spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		
2.1. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)	Caritas Diecezji Rzeszowskiej Gmina Tyczyn		

B. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
3. Tytuł projektu	Utworzenie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera	
3.1. Lokalizacja projektu	OBSZAR REWITALIZACJI	DOKŁADNY ADRES

(adres) PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Tyczyn (centrum Tyczyna i tereny przylegające).	Budynek Dawnego Sądu Grodzkiego, ul. Św. Krzyża 13 36-020 Tyczyn, dz. nr 1034, obręb 0001 Tyczyn
3.2. Przewidywany termin realizacji	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
	2017	2020
4. Opis projektu:		
Celem projektu jest powołanie do istnienia placówki dziennego pobytu zapobiegającej wykluczeniu społecznemu dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera. W ramach projektu zostanie przystosowana i wyposażona do standardów ŚDS (zgodnie z Rozporządzeniem MPIPS z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy) część obiektu Sądu Grodzkiego w Tyczynie. Ponadto w ramach projektu zostanie zatrudniona wyspecjalizowana kadra w celu sprawowania opieki nad grupą 10 osób z otępieniem w chorobie Alzheimera oraz zapewniony jeden gorący posiłek w ciągu dnia oraz transport. W/ w placówka zostanie utworzona w celu rozwiązywania problemów wyznaczonych dla obszaru rewitalizacji i obszarów zdegradowanych związanych m.in. dużej liczby osób starszych, niewystarczającej oferty usług dedykowanych seniorom, osobom chorym i niepełnosprawnym. Z usług placówki będą korzystać w pierwszej kolejności osoby z wyznaczonego obszaru rewitalizacji, w następnej kolejności z terenu Gminy Tyczyn. Projekt realizowany będzie w ramach działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.		
Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 dla działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, tj.: 1) Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 [szt.] Dodatkowo: 1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w programie – 10 osób Projekt będzie w dużym stopniu oddziaływał na obszar rewitalizacji oraz mieszkańców tego obszaru ze względu na to, że będzie przyczyniał się do rozwiązywania wskazywanych w LPR przez mieszkańców problemów związanych m.in. z dostępem do infrastruktury społecznej, złe warunki życia osób niepełnosprawnych, proces starzenia się społeczeństwa. Projekt przyczyni się do realizacji celów określonych dla obszaru rewitalizacji – celu strategicznego 1. Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi, cel operacyjny 1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia.		
5. Typ projektu (odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych):		
	działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia	
	działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	
	działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	
X	działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	
	działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,	
	INNE -Jakie?:	
C. FINANSOWANIE PROJEKTU		

6. Szacunkowa wartość całego projektu w zł	1 570 000 zł		
7. Podział źródeł finansowania /prognoza/	Kapitał własny	Dotacja (jakie źródło)	Inny (jaki)
	165 500,00	1 334 500,00	0,00
D. KOMPLEMENTARNOŚĆ			
8. Powiązanie z projektami rewitalizacyjnymi	Projekt pn. „Utworzenie filii Środowiskowego Domu Samopomocy z przeznaczeniem dla osób w chorobie Alzheimera” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - remont budynku dawnego Sądu Grodzkiego w Tyczynie”. W w/w budynku mieścić się będzie utworzona w ramach projektu placówka.		

Z/SP/3/2020	WNIOSEK O UMIESZCZENIE ZADANIA SPOŁECZNEGO W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022		
Data wpływu wniosku	08.08.2016		
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, Rynek 18, 36-020 Tyczyn, POK. 28		

A. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Tyczyn		
1.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ul, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	1.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-310 fax. 17 22-19-217 e-mail: tyczyn@tyczyn.pl
1.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	Edyta Ciura, tel. 17 23-04-928, e-mail: app@tyczyn.pl		
2. Typ beneficjenta	jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia		X
	jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	partnerzy społeczni i gospodarczy		
	jednostki naukowe		
	szkoły wyższe		
	instytucje kultury		
	kościół i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		
	spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		
2.1. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)	Tak, partnerzy z obszaru ROF.		

B. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
3. Tytuł projektu	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie ROF – Gmina Tyczyn	
3.1. Lokalizacja projektu (adres)	OBSZAR REWITALIZACJI	DOKŁADNY ADRES

PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	Obszar Gminy Tyczyn, w tym obszar rewitalizacji (centrum Tyczyna i tereny przylegające).		Budynek łącznika między Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową, dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn.	
3.2. Przewidywany termin realizacji	Termin rozpoczęcia		Termin zakończenia	
	2017		2020	
4. Opis projektu:				
Celem głównym projektu jest rozwój przedsiębiorczości rozumianej jako wspieranie samozatrudnienia przez doprowadzenie do powstania min. 10 nowych mikroprzedsiębiorstw i zapewnienie ich trwałości dzięki wykorzystaniu dostępnych instrumentów wsparcia do 2020 r. Zakres projektu zakładać będzie podejmowanie działań które bezpośrednio przyczynią się do rozwoju przedsiębiorczości: · doradztwo zawodowe (indywidualne, w tym stworzenie dla uczestników Indywidualnego Planu Działania oraz grupowe), · grupowe szkolenia z podstaw przedsiębiorczości, prowadzenia firmy, rozliczeń księgowych, · dotacje na otwarcie działalności, · wsparcie pomostowe, · wsparcie szkoleniowo-doradcze dla osób, które otworzą działalność gospodarczą. Do prowadzenia szkoleń wykorzystywana będzie infrastruktura powstała w ramach działań inwestycyjnych, tj. sale w budynku łącznika pomiędzy Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie. Projekt realizowany będzie w ramach działania 7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 dla działania 7.7 Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, tj.: 1) Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej – 15 [szt.]				
5. Typ projektu (odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych):				
X	działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia			
	działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa			
	działania dotyczące walki z patologiami społecznymi			
X	działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu			
X	działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,			
	INNE -Jakie?:			
C. FINANSOWANIE PROJEKTU				
6. Szacunkowa wartość całego projektu w zł		790 000,00		
7. Podział źródeł finansowania /prognoza/		Kapitał własny	Dotacja (jakie źródło)	Inny (jaki)
		39 500,00	750 500,00	-
D. KOMPLEMENTARNOŚĆ				

8. Powiązanie z projektami rewitalizacyjnymi	Projekt „Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie ROF-Gmina Tyczyn” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie”. Sale w budynku łącznika wykorzystywane będą do prowadzenia szkoleń w ramach projektu, m.in. z podstaw przedsiębiorczości, prowadzenia formy, rozliczeń księgowych.
---	--

Z/SP/4/2020	WNIOSEK O UMIESZCZENIE ZADANIA SPOŁECZNEGO		
	W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022		
Data wpływu wniosku	08.08.2016		
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, Rynek 18, 36-020 Tyczyn, POK. 28		

A. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Tyczyn/ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie		
1.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ul, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	1.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-310 fax. 17 22-19-217 e-mail: tyczyn@tyczyn.pl
1.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	Edyta Ciura, tel. 17 23-04-928, e-mail: app@tyczyn.pl		
2. Typ beneficjenta	jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia		X
	jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	partnerzy społeczni i gospodarczy		
	jednostki naukowe		
	szkoły wyższe		
	instytucje kultury		
	kościół i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		
	spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		
2.1. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)			

B. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
3. Tytuł projektu	Reintegracja osób zagrożonych marginalizacją społeczną	
3.1. Lokalizacja projektu (adres)	OBSZAR REWITALIZACJI	DOKŁADNY ADRES

PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Tyczyn (centrum Tyczyna i tereny przylegające).		Budynek łącznika między Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową , dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn.	
3.2. Przewidywany termin realizacji	Termin rozpoczęcia		Termin zakończenia	
	2017		2020	
4. Opis projektu:				
W ramach realizacji projektu planuje się utworzenie Klubu Integracji Społecznej. Głównym celem KIS będzie promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia np. w ramach prac społecznie użytecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia. Placówka będzie mieścić się w budynku przewiązki pomiędzy Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie. Głównym celem projektu jest przeciwdziałanie problemom marginalizacji i wykluczenia społecznego poprzez zwiększenie uczestnictwa w życiu zawodowym, społecznym i integrację lokalną osób z terenu objętego Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022. Projekt realizowany będzie w ramach działania 8.7 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 dla działania 8.7 Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, tj.: 1) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 30 [os.]. 2) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 30 [os.].				
5. Typ projektu (odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych):				
	działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia			
	działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa			
	działania dotyczące walki z patologiami społecznymi			
X	działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu			
X	działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,			
	INNE -Jakie?:			
C. FINANSOWANIE PROJEKTU				
6. Szacunkowa wartość całego projektu w zł		300 000,00		
7. Podział źródeł finansowania /prognoza/		Kapitał własny	Dotacja (jakie źródło)	Inny (jaki)
		15 000,00	285 000,00	-
D. KOMPLEMENTARNOŚĆ				

8. Powiązanie z projektami rewitalizacyjnymi	Projekt „Reintegracja osób zagrożonych marginalizacją społeczną finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie”. W w/w obiekcie znajdować się będzie siedziba Klubu Integracji Społecznej.
---	---

Z/SP/5/2020	WNIOSEK O UMIESZCZENIE ZADANIA SPOŁECZNEGO W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022		
Data wpływu wniosku	08.08.2016		
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, Rynek 18, 36-020 Tyczyn, POK. 28		

A. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Tyczyn		
1.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ul, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	1.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-310 fax. 17 22-19-217 e-mail: tyczyn@tyczyn.pl
1.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	Edyta Ciura, tel. 17 23-04-928, e-mail: app@tyczyn.pl		
2. Typ beneficjenta	jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia		X
	jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	partnerzy społeczni i gospodarczy		
	jednostki naukowe		
	szkoły wyższe		
	instytucje kultury		
	kościół i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		
	spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		
2.1. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)	Caritas Diecezji Rzeszowskiej Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie		

B. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
3. Tytuł projektu	Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie ROF – Gmina Tyczyn Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych	
3.1. Lokalizacja projektu (adres)	OBSZAR REWITALIZACJI	DOKŁADNY ADRES

PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Tyczyn (centrum Tyczyna i tereny przylegające).	Budynek starej plebanii w Tyczynie ul. Mickiewicza 10 36-020 Tyczyn dz. ewid. nr 1671/16, obręb 0001 Tyczyn
3.2. Przewidywany termin realizacji	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
	2017	2020
4. Opis projektu:		
Celem głównym projektu jest rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z tytułu niepełnosprawności, stanu zdrowia, wieku. Zadania realizowane w ramach projektu: 1) Świadczenie usług rehabilitacyjnych Świadczenie usług rehabilitacyjnych odbywać się będzie w ramach świadczenia usług o charakterze specjalistycznym przez osoby posiadające kwalifikacje w zakresie rehabilitacji medycznej i fizjoterapii (pracowników centrum pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego w Tyczynie prowadzonego przez Caritas Diecezji Rzeszowskiej). Pomoc w rehabilitacji fizycznej i usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu będzie świadczona zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej i fizjoterapii. Przewiduje się objęcie wsparciem 40 osób do 31.12.2020 r. 2) Finansowanie wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego W ramach realizacji zadania utworzona zostanie wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, w ramach której finansowane będzie wypożyczenie sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego w celu aktywizacji społecznej osób, a także sprzętu zwiększającego samodzielność osób starszych. 3) Kształcenie, w tym szkolenia, praktyki i wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych, potrzebnych do opieki nad osobami niesamodzielnymi. W ramach realizacji projektu pracownicy centrum pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego w Tyczynie prowadzonego przez Caritas Diecezji Rzeszowskiej we współpracy z pracownikami Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tyczynie przeprowadzą cykl szkoleń i warsztatów dla opiekunów nieformalnych zajmujących się na co dzień osobami niesamodzielnymi mające na celu m.in. poradnictwo oraz wymianę doświadczeń. Projekt realizowany będzie w ramach działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 dla działania 8.8 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, tj.: 1) Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 [szt.]		
Dodatkowo: 2) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w programie – 40 osób Projekt będzie w dużym stopniu oddziaływał na obszar rewitalizacji oraz mieszkańców tego obszaru ze względu na to, że będzie przyczyniał się do rozwiązania wskazywanych w LPR przez mieszkańców problemów związanych m.in. z dostępem do infrastruktury społecznej, złe warunki życia osób niepełnosprawnych, proces starzenia się społeczeństwa. Projekt przyczyni się do realizacji celów określonych dla obszaru rewitalizacji – celu strategicznego 1. Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi, cel operacyjny 1.3. Zapewnienie dostępu do podstawowych usług warunkujących dobrą jakość życia.		
5. Typ projektu (odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych):		
	działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia	
	działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	
	działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	
x	działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu	

X	działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,		
	INNE -Jakie?:		
C. FINANSOWANIE PROJEKTU			
6. Szacunkowa wartość całego projektu w zł	850 000,00		
7. Podział źródeł finansowania /prognoza/	Kapitał własny	Dotacja (jakie źródło)	Inny (jaki)
	42 500,00	807 500,00	-
D. KOMPLEMENTARNOŚĆ			
8. Powiązanie z projektami rewitalizacyjnymi	Projekt „Zwiększenie dostępu do usług społecznych na terenie ROF – Gmina Tyczyn; Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych” finansowany z EFS komplementarny jest z projektem inwestycyjnym finansowanym z EFRR pn. „Rewitalizacja budynku starej plebanii w Tyczynie”. Budynek obecnie wykorzystywany jest przez CARITAS Diecezji Rzeszowskiej, który prowadzi tam centrum pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego, głównie z zakresu działań rehabilitacyjnych. W ramach realizacji projektu prowadzone będą tam specjalistyczne rehabilitacyjne usługi opiekuńcze, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego. Pomieszczenia na piętrze budynku wykorzystywane będą do prowadzenia szkoleń dla opiekunów nieformalnych.		

Z/SP/6/2020	WNIOSEK O UMIESZCZENIE ZADANIA SPOŁECZNEGO W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022		
Data wpływu wniosku	08.08.2016		
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, Rynek 18, 36-020 Tyczyn, POK. 28		

A. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
1. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Tyczyn/ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie		
1.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ul, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	1.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-310 fax. 17 22-19-217 e-mail: tyczyn@tyczyn.pl
1.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	Edyta Ciura, tel. 17 23-04-928, e-mail: app@tyczyn.pl		
2. Typ beneficjenta	jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia		X
	jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	partnerzy społeczni i gospodarczy		
	jednostki naukowe		
	szkoły wyższe		
	instytucje kultury		
	kościół i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		
	spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		
2.1. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)	Podkarpackie Stowarzyszenie Pracowników Pomocy Społecznej		

B. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
3. Tytuł projektu	Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej Wsparcie dla rodzin z terenu Gminy Tyczyn	
3.1. Lokalizacja projektu (adres)	OBSZAR REWITALIZACJI	DOKŁADNY ADRES

PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Tyczyn (centrum Tyczyna i tereny przylegające).	- Zespół parkowy w Tyczynie ul. Grunwaldzka 25, dz. ewid. 1193/9, 1193/6, obręb Tyczyn, - Rynek w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami, dz. ewid. nr 601/7, 1701, 1702/1, 1702/2, 1148/4, 1121, 3686/1, 3686/4, 3686/5, 3686/6, 3686/7, 3686/8, 1714/1, 1714/2, 1126/3, 1113, 1721, 1722/3, 1724, 1725/5, 1726/1, 1100/2, obręb Tyczyn, - Budynek łącznika między Gimnazjum Publicznym im. św. Jana Pawła II i halą sportową, dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn.
3.2. Przewidywany termin realizacji	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
	2017	2020
4. Opis projektu:		
Celem głównym projektu jest poprawa zaradności i zdolności w przewyżnianiu różnego rodzaju trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin. Planuje się objąć wsparciem 20 rodzin. W oparciu o utworzoną infrastrukturę i przestrzeń rekreacyjno-wypoczynkową prowadzone będą zajęcia wspierające rodziny, głównie w formie pracy podwórkowej, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Zadania realizowane w ramach projektu: Wsparcie dla rodziców: 1) warsztaty umiejętności wychowawczych, 2) indywidualne konsultacje dla rodziców oraz zajęcia grupowe, 3) warsztaty edukacyjno-profilaktyczne w zakresie problemu alkoholowego, 4) Samopomocowa Grupy Wsparcia. Wsparcie dla dzieci: 1) zajęcia psychokorekcyjne z dziećmi agresywnymi, m.in. z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, przemocą, ubóstwem, 2) warsztaty tematyczne, 3) zajęcia terapeutyczne (pedagogiczne, psychologiczne, socjoterapia). Projekt realizowany będzie w ramach działania 8.9 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Rezultaty projektu określone będą za pomocą wskaźnika rezultatu określonego w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 dla działania 8.9 Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, tj.: 1) Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 [szt.] Projekt będzie w dużym stopniu oddziaływał na obszar rewitalizacji oraz mieszkańców tego obszaru ze względu na to, że będzie przyczyniał się do rozwiązania wskazywanych w LPR przez mieszkańców problemów związanych m.in. z brakiem wystarczającej oferty zagospodarowania czasu dzieci i młodzieży, ubóstwem, patologiami społecznymi, przestępczością (również wśród młodzieży), chuligaństwem. Projekt przyczyni się do osiągnięcia celów określonych dla obszaru rewitalizacji – celu strategicznego 1. Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi, cel operacyjny 1.2 Tworzenie oferty usług społecznych odpowiadającej na potrzeby mieszkańców.		
5. Typ projektu (odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych):		
	działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia	
	działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa	
x	działania dotyczące walki z patologiami społecznymi	

X	działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu		
X	działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,		
	INNE -Jakie?:		
C. FINANSOWANIE PROJEKTU			
6. Szacunkowa wartość całego projektu w zł	300 000,00		
7. Podział źródeł finansowania /prognoza/	Kapitał własny	Dotacja (jakie źródło)	Inny (jaki)
	15 000,00	285 000,00	-
D. KOMPLEMENTARNOŚĆ			
8. Powiązanie z projektami rewitalizacyjnymi	Projekt „Poprawa dostępu do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej; Wsparcie dla rodzin z terenu Gminy Tyczyn” finansowany z EFS komplementarny jest z projektami inwestycyjnymi finansowanymi z EFRR pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja obszaru rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami”, „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rewitalizacja zespołu parkowego w Tyczynie”, „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie” oraz „Przebudowa oficyny zespołu pałacowo-parkowego w Tyczynie i rozbudowa o salę gimnastyczną dla Zespołu Szkół w Tyczynie”. W ramach pracy podwórkowej zajęcia dla rodziców i dzieci realizowane będą na terenie zrewitalizowanego parku oraz Rynku w Tyczynie. Ponadto zajęcia prowadzone będą także w budynku łącznika i sali.		

7.2. Karty zgłoszonych projektów do rewitalizacji – zadania inwestycyjne

Z/IN/1/2020	WNIOSEK O UMIESZCZENIE PROJEKTU W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022
--------------------	--

Data wpływu wniosku	08.08.2016
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, p. 28

A. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
1. Tytuł projektu	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – rewitalizacja zespołu parkowego w Tyczynie	
1.1. Lokalizacja projektu PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	OBSZAR RWITALIZACJI: dz. ewid. 1193/9, 1193/6, 1193/7 obręb Tyczyn	ADRES: ul. Grunwaldzka ul. Parkowa 36-020 Tyczyn
1.2. Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia prac	Termin rozpoczęcia 2018	Termin zakończenia 2020
1.3. Stopień zaawansowania prac (analizy, zezwolenia, dok. techniczna)	Dokumentacja do opracowania.	
2. Opis projektu (max. 4000 znaków) - cel projektu, realizacja działań		
Cel projektu:	Cele projektu: - poprawa stanu infrastruktury publicznej, - poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności, - wykorzystanie lokalnego potencjału dla rozwoju turystyki oraz poprawy wizerunku gminy jako całości.	
Stan aktualny:	Zespół pałacowo-parkowy położony jest przy wjeździe do miasta Tyczyna od strony Rzeszowa u zbiegu ulic Grunwaldzkiej i Parkowej. Obiekt wpisany jest do rejestru zabytków i objęty ochroną konserwatorską (decyzja A-1138 z dnia 23.09.1983r.) Stanowi jeden z najcenniejszych obiektów w województwie podkarpackim. W obecnym stanie nie stanowi atrakcyjnego miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego ze względu na zniszczone elementy infrastruktury budowlanej (fontanny, studnie, bramy wjazdowej i muru ogrodzeniowego), nieuporządkowany układ komunikacyjny, nieuporządkowaną zieleni, niedostateczne oświetlenie, zniszczone elementy małej architektury.	

Stan projektowany:	Funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń dla mieszkańców oraz turystów – odnowione elementy infrastruktury budowlanej, uporządkowany układ komunikacyjny z atrakcyjnymi alejkami, uporządkowany układ zieleni, mała architektura. Oprócz przeznaczenia terenu do wypoczynku, rekreacji, spacerów oraz imprez plenerowych, miejsce planuje się wykorzystać m.in. do prowadzenia zajęć podwórkowych dla rodzin (dzieci i młodzieży, rodziców) na wolnej przestrzeni w ramach działania finansowanego z EFS. Ponadto rewitalizacja przyczyni się do wzmożonego ruchu osób i rozwoju np. usług. Dzięki temu w otoczeniu rewitalizowanych obszarów na terenie Gminy Tyczyn będzie rozwijać się działalność gospodarcza.				
Najważniejsze zadania rzeczowo-techniczne do wykonania :	Planowana jest rewitalizacja zgodnie z zaleceniami konserwatorskimi: • funkcjonalne dopasowanie do potrzeb obecnych użytkowników z zachowaniem substancji historycznej, • odtworzenie w miarę możliwości głównych osi i powiązań widokowych z uwidocznieniem dominant widokowych – obecnie zatartych, utrzymanie obecnych granic w kształcie wieloboku, • maksymalne wykorzystanie istniejącego drzewostanu z podkreśleniem i odśłonięciem elementów najcenniejszych, • usunięcie przypadkowych nasadzeń zacierających widoki, • konserwacja i remont zachowanej zabytkowej infrastruktury budowlanej, tj. fontanny, studni, bramy wjazdowej i muru ogrodzeniowego, • w celu nadania parkowi charakteru rekreacyjno-wypoczynkowego dopuszcza się możliwość wprowadzenia elementów tzw. małej architektury w formie podporządkowanej i stylistycznie dopasowanej do charakteru zabytkowego założenia obiektu.				
3. Typ projektu:					
A. przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, remont budynków użyteczności publicznej		B. przebudowę, remont obszaru przestrzeni publicznej	X	C. roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej	X
D. budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej		E. budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej		F. przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych	
G. INNE:					
Projekt realizowany będzie w ramach działania 6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.					
4. Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu					
▪ Powierzchnia odnowionych budynków [m ²]:	353	▪ Liczba utworzonych miejsc pracy [szt.]:			
▪ Powierzchnia zagospodarowanego obszaru [ha]:	12,7161	▪ Liczba założonych firm [szt.]:			

B. FINANSOWANIE PROJEKTU			
5. Budżet projektu (w zł): Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu : 500 000 PLN		3 000 000,00	
6. Maksymalny % poziom dofinansowania: 85%		2 550 000,00	
6. Udział środków własnych:	Kapitał własny	Kredyt	Inny (jaki)
	450 000,00	-	-

C. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
7. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Tyczyn		
7.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ulica, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	7.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-310 fax. 17 22-19-217 e-mail: tyczyn@tyczyn.pl
7.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	(imię, nazwisko, telefon, e-mail) Edyta Ciura, tel. 17 22-19-310 w.28, e-mail: app@tyczyn.pl		
8. Typ beneficjenta	• jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	X	
	• jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	• jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	• Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	• partnerzy społeczni i gospodarczy		
	• jednostki naukowe		
	• szkoły wyższe		
	• instytucje kultury		
	• kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		
	• spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	• przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	• porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		

Z/IN/2/2020	WNIOSEK O UMIESZCZENIE PROJEKTU W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022	
Data wpływu wniosku	08.08.2016	
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, p. 28	

A. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
1. Tytuł projektu	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – rozbudowa i adaptacja budynku łącznika między Gimnazjum Publicznym im. Św. Jana Pawła II i halą sportową w Tyczynie	
1.1. Lokalizacja projektu PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	OBSZAR RWITALIZACJI: dz. ewid. 1190, 1192/3, 1192/5, obręb Tyczyn	ADRES: ul. Grunwaldzka 31 36-020 Tyczyn
1.2. Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia prac	Termin rozpoczęcia 2018	Termin zakończenia 2020
1.3. Stopień zaawansowania prac (analizy, zezwolenia, dok. techniczna)	Adaptacja istniejącej dokumentacji projektowej (projekt BPBP w Rzeszowie nr 8718.PB.005 z sierpnia 2012 – pracownia p. Wojciecha Bandelaka, zespół projektowy p. Wiesława Gorczaka) do nowej funkcji i zmiana pozwolenia na budowę AB 6740.6166.2012 z 14.11.2012, wydanego przez Starostwo Powiatowe w Rzeszowie.	
2. Opis projektu (max. 4000 znaków) - cel projektu, realizacja działań		
Cel projektu:	Głównym celem projektu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców poprzez wprowadzenie działań zmierzających do poprawy warunków życia i rozwoju mieszkańców. Cel główny zostanie zrealizowany przez następujące cele szczegółowe: • poprawa stanu i rozwój istniejącej infrastruktury, • aktywizacja społeczno-zawodowa osób napotyających szczególne trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie i na rynku pracy.	
Stan aktualny:	Obecnie teren zabudowany jest budynkiem gimnazjum od strony wschodniej oraz budynkiem hali sportowej od strony zachodniej. Teren pomiędzy tymi budynkami przeznaczony jest pod przewiązkę. Obecnie znajdują się tam fundamenty.	

Stan projektowany:	W budynku planuje się utworzenie siedziby Klubu Integracji Społecznej. Głównym celem KIS będzie promowanie aktywności i przedsiębiorczości społecznej, przygotowanie do podjęcia zatrudnienia np. w ramach prac społecznie użytecznych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia. W budynku będzie mieścić się również stołówka dla uczniów oraz stołówka ogólnodostępna. Ponadto w budynku planuje się utworzenie sal szkoleniowych dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, a także powstanie placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, która będzie zapewniać opiekę, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę oraz rozwój zainteresowań. Realizowane będą co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. Ponadto wyremontowany obiekt będzie służył MGOPS w Tyczynie do prowadzenia działań z zakresu reintegracji społecznej.				
Najważniejsze zadania rzeczowo-techniczne do wykonania :	Zakres rzeczowy obejmuje niezbędne prace budowlane, adaptację pomieszczeń, zakup potrzebnego wyposażenia, przystosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zagospodarowanie przyległego terenu (wykonanie nasadzeń, montaż systemu monitoringu i systemu oświetlenia, mała architektura – ławki, kosze, donice na kwiaty).				
3. Typ projektu:					
A. przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, remont budynków użyteczności publicznej	X	B. przebudowę, remont obszaru przestrzeni publicznej		C. roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej	
G. przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego		H. realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełniona przez budynek/ przestrzeń publiczną	X		
G.INNE:					
Projekt realizowany będzie w ramach działania 6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.					
4. Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu					
▪ Powierzchnia odnowionych budynków [m ²]:	809	▪ Liczba utworzonych miejsc pracy [szt.]:			
▪ Powierzchnia zagospodarowanego obszaru [ha]:		▪ Liczba założonych firm [szt.]:			

B. FINANSOWANIE PROJEKTU	
5. Budżet projektu (w zł): Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu : 500 000 PLN	2 800 000,00
6. Maksymalny % poziom dofinansowania: 85%	2 380 000,00

6. Udział środków własnych:	Kapitał własny	Kredyt	Inny (jaki)
	420 000,00	-	-

C. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
7. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Tyczyn		
7.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ulica, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	7.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-310 fax. 17 22-19-217 e-mail: tyczyn@tyczyn.pl
7.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	(imię, nazwisko, telefon, e-mail) Edyta Ciura, tel. 17 22-19-310 w.28, e-mail: app@tyczyn.pl		
8. Typ beneficjenta	• jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	☒	
	• jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną	☐	
	• jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną	☐	
	• Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne	☐	
	• partnerzy społeczni i gospodarczy	☐	
	• jednostki naukowe	☐	
	• szkoły wyższe	☐	

Z/IN/3/2022	WNIOSEK O UMIESZCZENIE PROJEKTU W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022
Data wpływu wniosku	08.08.2016
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, p. 28

A. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
1. Tytuł projektu	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF – rewitalizacja obszaru rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami	
1.1. Lokalizacja projektu PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	OBSZAR RWITALIZACJI: dz. ewid. nr 601/7, 1701, 1702/1, 1702/2, 1148/4, 1121, 3686/1, 3686/4, 3686/5, 3686/6, 3686/7, 3686/8, 1714/1, 1714/2, 1126/3, 1113, 1721, 1722/3, 1724, 1725/5, 1726/1, 1100/2, obręb Tyczyn	ADRES: Rynek wraz z okolicznymi uliczkami w Tyczynie
1.2. Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia prac	Termin rozpoczęcia 2018	Termin zakończenia 2022
1.3. Stopień zaawansowania prac (analizy, zezwolenia, dok. techniczna)	Zadanie jest gotowe do realizacji. Gmina Tyczyn posiada: 1) projekt budowlany pn. „Rewitalizacja płyty Rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami” opracowany przez VERTICAL STUDIO ul. Wodna 20, 34-300 Żywiec 2) decyzję Burmistrza Tyczyna o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego znak RGB.6733.7.2011 z dnia 7 października 2011 r. (decyzja ostateczna z dnia 14.11.2011r.) 3) decyzję Burmistrza Tyczyna o umorzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, znak RGO.6220.2.2011 z dnia 4 lipca 2011 r. 4) postanowienie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Przemyślu Delegatura w Rzeszowie z dnia 20.12.2011 r. w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego pn. „Rewitalizacja płyty Rynku w Tyczynie wraz z przyległymi uliczkami” 5) pozwolenie na budowę – decyzja nr 58/6/2012 (AB.6740.6.18.2012) z 14 maja 2012 r.; decyzja ostateczna z dnia 20 czerwca 2012 r.	
2. Opis projektu (max. 4000 znaków) - cel projektu, realizacja działań		
Cel projektu:	Cele projektu: • poprawa stanu infrastruktury publicznej, • poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności, • wykorzystanie lokalnego potencjału dla rozwoju turystyki oraz poprawy wizerunku gminy jako całości.	

Stan aktualny:	Plac istniejący posiada wymiary: ok. 68 na 128 m (środek placu stanowią tereny zielone). Na pozostałych terenach zlokalizowane są drogi, chodniki i inne tereny utwardzone, mała architektura. Długość dróg poddanych przebudowie to ok. 950 mb. Na obszarze występują nawierzchnie z płyt betonowych, płyt kamiennych, kostki betonowej, jezdnie asfaltowe, tereny zielone. W chwili obecnej rynek to miejsce niezbyt atrakcyjne, niedostatecznie oświetlone. Obecnie zbyt wysoka, nieuporządkowana zieleń zamyka widoki na poszczególne, ważne elementy przestrzeni rynku.				
Stan projektowany:	Otwarta przestrzeń publiczna, a jednocześnie funkcjonalna i atrakcyjna przestrzeń dla mieszkańców oraz turystów - uporządkowany układ komunikacyjny poprzez wymianę nawierzchni rynku, chodników i alejek z wyodrębnieniem wewnętrznego placu reprezentacyjnego, uporządkowany układ zieleni, mała architektura: stylizowane ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci, stoliki szachowe. Oprócz przeznaczenia terenu do wypoczynku, rekreacji, spacerów oraz imprez plenerowych, miejsce planuje się wykorzystać m.in. do prowadzenia zajęć podwórkowych dla rodzin (dzieci i młodzieży, rodziców) na wolnej przestrzeni w ramach działania finansowanego z EFS.				
Najważniejsze zadania rzeczowo-techniczne do wykonania :	Zakres rzeczowy zadania obejmuje: wykonanie nawierzchni z kostki granitowej (granit gabra – czarna perła), wykonanie nawierzchni z kostki granitowej (granit szary), ułożenie płyt granitowych rozdzielających, wykonanie schodów o nawierzchni z płyt granitowych, wykonanie 2 murów ozdobnych, wykonanie nowych nasadzeń, montaż słupków wydzielających plac od jezdni, wyposażenie w ławki żeliwno-drewniane, wyposażenie w stojaki na rowery, wyposażenie w kosze na śmieci, wyposażenie w stoliki szachowe kamienne, wykonanie muru oporowego – zarys fundamentu starego ratusza, wykonanie siedzisk o konstrukcji kamiennie-stalowej zakotwionych w murze oporowym, wykonanie 4 murów ozdobnych wraz z okrągłymi ławkami, konserwacja pomnika Grunwaldu, wykonanie miejsc parkingowych, oświetlenie posadzkowe drzew, montaż latarni parkowych o wysokości 5 m.				
3. Typ projektu:					
A. przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, remont budynków użyteczności publicznej		B. przebudowę, remont obszaru przestrzeni publicznej	X	C. roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej	
D. budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej	X	E. budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej		F. przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych	
G. przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego		H. realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełniona przez budynek/ przestrzeń publiczną			
G.INNE:					
Projekt realizowany będzie w ramach działania 6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.					
4. Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu					

▪ Powierzchnia odnowionych budynków [m ²]:		▪ Liczba utworzonych miejsc pracy [szt.]:	
▪ Powierzchnia zagospodarowanego obszaru [ha]:	0,8704	▪ Liczba założonych firm [szt.]:	

▪

B. FINANSOWANIE PROJEKTU			
5. Budżet projektu (w zł):		4 000 000,00	
Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu : 500 000 PLN			
6. Maksymalny % poziom dofinansowania: 85%		3 400 000,00	
6. Udział środków własnych:	Kapitał własny	Kredyt	Inny (jaki)
	600 000,00	-	-

C. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
7. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Tyczyn		
7.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ulica, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	7.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-310 fax. 17 22-19-217 e-mail: tyczyn@tyczyn.pl
7.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	(imię, nazwisko, telefon, e-mail) Edyta Ciura, tel. 17 22-19-310 w.28, e-mail: app@tyczyn.pl		
8. Typ beneficjenta	• jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	X	
	• jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	• jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	• Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	• partnerzy społeczni i gospodarczy		
	• jednostki naukowe		
	• szkoły wyższe		
	• instytucje kultury		
	• kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		
	• spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	• przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	• porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		

Z/IN/4/2020	WNIOSEK O UMIESZCZENIE PROJEKTU W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022
--------------------	--

Data wpływu wniosku	08.08.2016
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, p. 28

A. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
1. Tytuł projektu	Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF - remont budynku dawnego Sądu Grodzkiego w Tyczynie	
1.1. Lokalizacja projektu PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	OBSZAR RWITALIZACJI: dz. ewid. 1034, obręb Tyczyn	ADRES: ul. Św. Krzyża 13 36-020 Tyczyn
1.2. Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia prac	Termin rozpoczęcia 2018	Termin zakończenia 2020
1.3. Stopień zaawansowania prac (analizy, zezwolenia, dok. techniczna)	Dokumentacja do opracowania.	
2. Opis projektu (max. 4000 znaków) - cel projektu, realizacja działań		
Cel projektu:	Głównym celem projektu jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców poprzez wprowadzenie działań zmierzających do poprawy warunków życia i rozwoju mieszkańców. Cel główny zostanie zrealizowany przez następujące cele szczegółowe: • poprawa stanu i rozwój istniejącej infrastruktury, • zapewnienie osobom niesamodzielnym, wśród których przeważają ludzie starzy, należytej, kompleksowej opieki i pielęgnacji, • poprawa dostępu do usług opiekuńczo-leczniczych, w tym rehabilitacyjnych, • poprawa dostępu do usług wsparcia rodzin, • aktywizacja społeczno-zawodowa osób napotyających szczególne trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie i na rynku pracy.	
Stan aktualny:	Zabytkowy budynek dawnego Sądu Grodzkiego jest elementem charakterystycznym dla krajobrazu Tyczyna oraz cennym obiektem dziedzictwa kulturowego ze względu na posiadaną wartość historyczną i kulturową. Obecny stan zachowania budynku wymaga przeprowadzenia pilnych prac remontowo-konserwatorskich. W najgorszym stanie jest więźba dachowa wraz z pokryciem. Przyczynia się to do niszczenia budynku, które spowodowane jest zamakaniem stropu i ścian kondygnacji nadziemnych. Natomiast usytuowanie budynku na skarpie, brak izolacji poziomych i pionowych ścian fundamentowych, powoduje zawilgocenie pomieszczeń piwnic i wnikanie wilgoci w strukturę murów. Wywołuje to postępujący proces degradacji spowodowany działaniem wilgoci. Z procesem tym wiążą się trudności związane z utrzymaniem właściwości termoizolacyjnych budynku oraz pojawianie się pleśni.	
Stan projektowany:	W budynku planuje się powołanie do istnienia placówkę dziennego pobytu zapobiegającej wykluczeniu społecznemu dla osób z otępieniem w chorobie Alzheimera.	

Najważniejsze zadania rzeczowo-techniczne do wykonania:	Kompleksowy remont budynku (powierzchnia zabudowy – 534 m ²), adaptacja pomieszczeń, przystosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych, zagospodarowanie najbliższego otoczenia (działka o powierzchni 0,27 ha) poprzez wykonanie parkingu, nasadzenia zieleni.				
3. Typ projektu:					
A. przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, remont budynków użyteczności publicznej	X	B. przebudowę, remont obszaru przestrzeni publicznej		C. roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej	X
	D. budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej	E. budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej		F. przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych	
	G. przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego			H. realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełniona przez budynek/ przestrzeń publiczną	
G.INNE:					
Projekt realizowany będzie w ramach działania 6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.					
4. Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu					
▪ Powierzchnia odnowionych budynków [m ²]:	534	▪ Liczba utworzonych miejsc pracy [szt.]:			
▪ Powierzchnia zagospodarowanego obszaru [ha]:	0,27	▪ Liczba założonych firm [szt.]:			

B. FINANSOWANIE PROJEKTU			
5. Budżet projektu (w zł):	1 500 000,00		
Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu : 500 000 PLN			
6. Maksymalny % poziom dofinansowania: 85%	1 275 000,00		
6. Udział środków własnych:	Kapitał własny	Kredyt	Inny (jaki)
	75 000,00	-	-

C. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
7. Nazwa wnioskodawcy	Gmina Tyczyn		
7.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ulica, nr lokalu)	ul. Rynek 18 36-020 Tyczyn	7.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-19-310 fax. 17 22-19-217 e-mail: tyczyn@tyczyn.pl
7.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	(imię, nazwisko, telefon, e-mail) Edyta Ciura, tel. 17 22-19-310 w.28, e-mail: app@tyczyn.pl		
8. Typ beneficjenta	• jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	X	
	• jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	• jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	• Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	• partnerzy społeczni i gospodarczy		
	• jednostki naukowe		
	• szkoły wyższe		
	• instytucje kultury		
	• spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS		
	• przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa		
	• porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera		

Z/IN/5/2019	WNIOSEK O UMIESZCZENIE PROJEKTU W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022	
Data wpływu wniosku	26.09.2016	
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, Rynek 18, 36-020 Tyczyn, p. 28	

A. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
1. Tytuł projektu	Przebudowa oficyny Zespołu Pałacowo – Parkowego w Tyczynie i rozbudowa o salę gimnastyczną dla Zespołu Szkół w Tyczynie	
1.1. Lokalizacja projektu PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLNOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	OBSZAR REWITALIZACJI: Zespół Pałacowo – Parkowy w Tyczynie	ADRES: ul. Grunwaldzka 25a 36 – 020 Tyczyn
1.2. Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia prac	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
	Czerwiec 2017	Wrzesień 2019
1.3. Stopień zaawansowania prac (analizy, zezwolenia, dok. techniczna)	W 2014 r. wykonano badania geologiczne i opracowano ekspertyzę geologiczną dla obiektu oficyny oraz opracowano ekspertyzę konstrukcyjno–mykologiczną obiektu wraz z wnioskami. Zgodnie z zawartymi w ekspertyzie wnioskami wykonano zabezpieczenie oficyny tj. ukształtowano spadki wokół budynku celem odprowadzenia wód opadowych od budynku, zabezpieczono przed wpływami atmosferycznymi otwory okienne i drzwiowe z ubytkami stolarki, zabezpieczono plandeką strop nad pierwszym piętrzem budynku w miejscach gdzie było to możliwe bez narażania na zagrożenie osób wykonujących zabezpieczenie, wykonano ogrodzenie obiektu. Na obiekcie oficyny wyznaczono geodezyjne repery pomiarowe celem monitorowania ewentualnego przemieszczania się budynku. Pierwszego pomiaru dokonano w 2014r., pomiaru kontrolnego dokonano w 2015 r. Obecnie w trakcie opracowywania jest projekt przebudowy oficyny Zespołu Pałacowo – Parkowego w Tyczynie i koncepcji rozbudowy o salę gimnastyczną dla Zespołu Szkół w Tyczynie wraz z zagospodarowaniem terenu i infrastrukturą. Projekt na bieżącą jest uzgadniany z wojewódzkim urzędem ochrony zabytków – delegatura w Rzeszowie.	
2. Opis projektu (max. 4000 znaków) - cel projektu, realizacja działań		
Cel projektu:	Celem projektu jest odtworzenie, renowacja, konserwacja i adaptacja budynku oficyny Zespołu Pałacowo – Parkowego w Tyczynie na internat Zespołu Szkół w Tyczynie oraz rozbudowa oficyny o łącznik i salę gimnastyczną. W ramach zadania wykonane zostanie zagospodarowanie terenu oraz niezbędna infrastruktura. W ramach zagospodarowania terenu przewiduje się wykonanie miejsca dla spotkań szkolnych i powiatowych.	

Stan aktualny:	Zespół Pałacowy w Tyczynie składa się z trzech budynków: budynku głównego, dobudowanego do niego pawilonu (obecnie pełni rolę budynku dydaktycznego) oraz budynku oficyny skomunikowanego z pawilonem przewiązką w poziomie piętra (oficyna pełniła rolę internatu, obecnie wraz z przewiązką jest wyłączona z użytkowania ze względu na zły stan techniczny). Budynek oficyny powstał równocześnie z pałacem w latach 1862 – 1869, został wpisany do rejestru zabytków 30.12.2010r. pod numerem A-465. Obecnie stoi nieużytkowany ok. 25-30 lat. Budynek podlegał silnemu działaniu degradacji biologicznej na przestrzeni wielu lat popadając w stan ruiny grożący katastrofą budowlaną niektórych elementów konstrukcyjnych. Oficyna jest budynkiem piętrowym z poddaszem nieużytkowym, częściowo podpiwniczonym, przykryta dachem trójsпадowym zwieńczonym attyką poprzeczną od strony północnej. W rzucie budynek o kształcie wydłużonego prostokąta z dwoma znacznie wysuniętymi ryzalitami narożnymi od południa i niedużym dziedzińcem między nimi.
Stan projektowany:	Budynek oficyny został przeznaczony do remontu i adaptacji z dostosowaniem obiektu do współczesnych wymogów dla określonej funkcji użytkowej - internat Zespołu Szkół w Tyczynie. Internat planowany jest dla 30–35 osób. Ze względu na ograniczoną powierzchnię oficyny pomieszczenia przynależne funkcją do internatu umieszczone będą w projektowanym łączniku. Rozbudowę oficyny o łącznik i salę gimnastyczną zaplanowano jako rozczłonowany zespół budynków o zróżnicowanej kubaturze, wysokości i ilości kondygnacji. Ze względu na ukształtowanie terenu o spadku około 10% w kierunku zachodnim projektowane obiekty i zagospodarowanie dopasowano do topografii terenu. Łącznik stanowić będzie budynek dwukondygnacyjnych niepodpiwniczony, przykryty dachem trójsпадowym. Projektowana sala gimnastyczna wraz z zapleczem szatniowo – socjalnym i siłownią stanowić będzie budynek jednokondygnacyjny, niepodpiwniczony o zróżnicowanej wysokości. Sala gimnastyczna o powierzchni boiska około 12m x 24m wraz z antresolą stanowiącą widownię, na krótszym boku sali. Projektowany układ komunikacyjny przewiduje wewnętrzne połączenie budynku pałacu z oficyną i salą gimnastyczną, ale z możliwością oddzielenia i zamknięcia komunikacyjnego drzwiami poszczególnych stref funkcjonalnych.
Najważniejsze zadania rzeczowo-techniczne do wykonania:	W zakresie remontu, przebudowy, prac restauratorskich i konserwatorskich budynku oficyny planowane są: remont i odtworzenie elewacji (detalu architektonicznego według zachowanych wzorów oraz kolorystyki) od strony wschodniej, północnej i południowej - elewacja zachodnia wyraźnie odcina się od pozostałej części budynku, jest pozbawiona dekoracji, rozmieszczenie i kształt otworów okiennych nie kontynuują charakteru pozostałych elewacji, odtworzenie kształtu istniejącej więźby dachowej, sposobu pokrycia dachowego, odtworzenie stolarki okiennej i drzwiowej na elewacjach wschodniej, południowej i zachodniej, wzmocnienie istniejących ścian fundamentowych, wzmocnienie lub wymiana zniszczonych fragmentów ścian zewnętrznych, likwidacja istniejących obróbek blacharskich, rynien, rur spustowych i ich wymiana na nowe, likwidacja istniejących stropów nad poziomem parteru i piętra, wewnętrznych ścian konstrukcyjnych i działowych oraz zastąpienie ich nowymi elementami, likwidacja istniejących schodów wewnętrznych oraz zastąpienie ich nową konstrukcją, zasypanie częściowe istniejących piwnic, jedna z komór przeznaczono do zachowania, likwidacja istniejącej posadzki na poziomie parteru i zastąpienie jej nową.
3. Typ projektu:	

A. przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, remont budynków użyteczności publicznej	X	B. przebudowę, remont obszaru przestrzeni publicznej	X	C. roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej	X
D. budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej		E. budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej		F. przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych	
G. przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego				H. realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełniona przez budynek/ przestrzeń publiczną	
G. INNE:					
Projekt realizowany będzie w ramach działania 6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.					
4. Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu					
▪ Powierzchnia odnowionych budynków [m ²]:	ok. 720 m ² (powierzchnia oficyny) Ok. 1400 m ² (łącznie wraz z salą)		▪ Liczba utworzonych miejsc pracy [szt.]:	3	
▪ Powierzchnia zagospodarowanego obszaru [ha]:	ok. 1,5		▪ Liczba założonych firm [szt.]:	0	

B. FINANSOWANIE PROJEKTU			
5. Budżet projektu (w zł): Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu : 500 000 PLN	10 000 000		
6. Maksymalny % poziom dofinansowania: 95%	9 500 000		
6. Udział środków własnych:	Kapitał własny	Kredyt	Inny (jaki)
	500 000		

C. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
7. Nazwa wnioskodawcy	Powiat Rzeszowski		
7.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ulica, nr lokalu)	35 – 959 Rzeszów ul. Grunwaldzka 15	7.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 867 14 63 fax 17 867 19 80 starostwo@powiat.rzeszow.pl

7.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	(imię, nazwisko, telefon, e-mail) Józefa Kuc, tel. 17 867 14 66, e-mail: w.rozwoju@powiat.rzeszow.pl Agnieszka Biega, tel. 17 867 14 66, e-mail: agnieszka.biega@powiat.rzeszow.pl	
8. Typ beneficjenta	• jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	X
	• jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną	
	• jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną	
	• Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne	
	• partnerzy społeczni i gospodarczy	
	• przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa	
	• porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera	

Z/IN/6/2019	WNIOSEK O UMIESZCZENIE PROJEKTU W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI GMINY TYCZYN NA LATA 2016-2022
--------------------	--

Data wpływu wniosku	10.08.2016
Miejsce składania	Urząd Miejski w Tyczynie, ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn, p. 28

A. DANE DOTYCZĄCE PROJEKTU		
1. Tytuł projektu	Rewitalizacja budynku starej plebanii w Tyczynie	
1.1. Lokalizacja projektu PROSZĘ WSKAZAĆ OBSZAR REWITALIZACJI NA KTÓRYM ZAPLANOWANO REALIZACJĘ ZADANIA	OBSZAR RWITALIZACJI: dz. ewid. nr 1671/16	ADRES: ul. Mickiewicza 10 36-020 Tyczyn
1.2. Przewidywany termin rozpoczęcia i zakończenia prac	Termin rozpoczęcia	Termin zakończenia
	2018	2019
1.3. Stopień zaawansowania prac(analizy, zezwolenia, dok. techniczna)	Projekt jest gotowy do realizacji. Parafia w Tyczynie posiada: 1) projekt budowlany wykonania kompleksowych prac renowacyjnych i konserwatorskich obiektów: budynku starej plebanii pochodzącej z XVIII wieku, budynku byłej wikarówki oraz dzwonnice wykonany przez mgr inż. arch. Ewę Kopycińską Nr upr A 133/91 PK-0053, 2) decyzję Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znak UOZ-Rz-1-4155/42/07 z dnia 15.02.2007 r zezwalającą na wykonanie prac remontowo-konserwatorskich, 3) pozwolenie na budowę znak AB.7351.6.54.07 z dnia 22.02.2007 r.	
2. Opis projektu (max. 4000 znaków) - cel projektu, realizacja działań		
Cel projektu:	Głównym celem projektu jest poprawa stanu technicznego obiektu budowlanego, szczególnie infrastruktury wykorzystywanej na cele społeczne.	
Stan aktualny:	Budynek byłej plebanii to obiekt murowany, dwukondygnacyjny o sklepieniu kolebkowym i krzyżowym. Fasada czteroosiowa, oś wejściowa przesunięta w prawo. Powierzchnia – 259 m ² , kubatura 2072 m ³ . Stan zachowania plebanii jest zły. Budynek jest zawilgocony i wymaga przeprowadzenia remontu kapitalnego oraz szeregu specjalistycznych prac w trybie pilnym. Budynek podlega ścisłej ochronie konserwatorskiej na podstawie decyzji WKZ o wpisie do rejestru zabytków A-930 z dnia 04.11.1975 r. Budynek obecnie wykorzystywany jest przez CARITAS Diecezji Rzeszowskiej, który prowadzi tam centrum pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego, głównie z zakresu działań rehabilitacyjnych.	
Stan projektowany:	Zakres i charakter remontu nie spowodują zmian funkcjonalnych i użytkowych w obiekcie. Odnowiony budynek służyć będzie CARITAS Diecezji Rzeszowskiej do prowadzenia rozszerzonych działań – specjalistycznych usług rehabilitacyjnych. Po remoncie możliwe będzie rozszerzenie działalności poprzez przeznaczenie na ten cel większej ilości pomieszczeń. Możliwe będzie też wykorzystanie dotychczas nieużytkowanego w pełni piętra budynku, m.in. do prowadzenia szkoleń i warsztatów dla opiekunów nieformalnych.	

Najważniejsze zadania rzeczowo-techniczne do wykonania:	Roboty budowlane polegać będą przede wszystkim na: zlikwidowaniu zawilgocenia, ogrzybienia ścian oraz ich osuszenia, rekonstrukcji tynków zewnętrznych i wewnętrznych, osuszeniu murów, wymianie stolarki drzwiowej oraz renowacja istniejącej i zabytkowej, uzupełnienie tynków na suficie, konserwacja kominka (na II kondygnacji budynku), konserwacja dekoracji malarskiej w salonie II kondygnacji, rekonstrukcja barokowych pieców kaflowych, renowacja podłóg i parkietu, rekonstrukcja drewnianej bramy wjazdowej, wykonanie instalacji c.o., wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej oraz zabezpieczenie obiektu systemem przeciwpożarowym i przeciwwłamaniowym.				
3. Typ projektu:					
A. przebudowa, rozbudowa, nadbudowa, remont budynków użyteczności publicznej		B. przebudowę, remont obszaru przestrzeni publicznej		C. roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej	X
D. budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej		E. budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej		F. przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych	
G. przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego		H. realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełniona przez budynek/ przestrzeń publiczną			
G.INNE:					
Projekt realizowany będzie w ramach działania 6.5 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.					
4. Wskaźniki osiągnięte w wyniku realizacji projektu					
▪ Powierzchnia odnowionych budynków [m²]:	259	▪ Liczba utworzonych miejsc pracy [szt.]:			
▪ Powierzchnia zagospodarowanego obszaru [ha]:		▪ Liczba założonych firm [szt.]:			

B. FINANSOWANIE PROJEKTU	
5. Budżet projektu (w zł): Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu : 500 000 PLN	610 000,00
6. Maksymalny % poziom dofinansowania: 85%	518 500,00

6. Udział środków własnych:	Kapitał własny	Kredyt	Inny (jaki)
	91 500,00		

C. DANE DOTYCZĄCE WNIOSKODAWCY			
7. Nazwa wnioskodawcy	Parafia Rzymsko - Katolicka p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej i p.w. Trójcy Przenajświętszej		
7.1. Adres wnioskodawcy: (kod, miejscowość, ulica, nr lokalu)	ul. Mickiewicza 10 36-020 Tyczyn	7.2. Dane telefoniczne, fax, adres e-mail	tel. 17 22-91-737
7.3. Dane osoby upoważnionej do kontaktu	(imię, nazwisko, telefon, e-mail) ks. Marian Czenczek, tel. 694 012 144, e-mail: czenczekm@wp.pl		
8. Typ beneficjenta	• jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia		
	• jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną		
	• jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną		
	• Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne		
	• partnerzy społeczni i gospodarczy		
	• jednostki naukowe		
	• szkoły wyższe		
	• instytucje kultury		
	• kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych		X

7.3. Partycypacja społeczna

Zgodnie z intencją Ustawodawcy w proces tworzenia polityki lokalnego rozwoju niezbędne jest włączenie interesariuszy. Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji podkreśla znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i realizacji/wdrażania programu rewitalizacji. Program rewitalizacji jest wypracowywany pod nadzorem samorząd gminny przez szerokie grupy społeczne.

Istotnym elementem jest partycypacja społeczna i poddawanie dyskusji założenia Planu w oparciu o diagnozę lokalnych problemów:

- ↗ społecznych,
- ↗ gospodarczych,
- ↗ przestrzenno-funkcjonalnych,
- ↗ technicznych
- ↗ środowiskowych.

Prace nad przygotowaniem Planu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Metodą włączenia szerokich grup w tworzenie podstaw rozwoju lokalnego jest partycypacja społeczna obejmująca:

- ↗ przygotowanie,
- ↗ prowadzenie,
- ↗ ocenę rewitalizacji.

Prace projektowe przebiegały przy maksymalnym włączeniu grup interesów. Działania skierowane zostały na następujące obszary:

- ↗ poznanie i zarządzanie oczekiwaniami interesariuszy w zakresie rozwoju lokalnego gminy ,
- ↗ poinformowanie interesariuszy o metodyce tworzenia planów rewitalizacji,
- ↗ aktywizacja grup interesu celem wytworzenia efektów synergii ,
- ↗ wyposażenie interesariuszy w narzędzia i wiedzę w zakresie celów i przebiegu procesów rewitalizacji ,
- ↗ inicjowanie, umożliwianie i wspieranie działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- ↗ zapewnienie aktywnego udziału i poczucia współautorstwa programu rewitalizacji ,

- ↪ wzmacnianie postaw proaktywnych oraz międzyśrodowiskowych inicjatyw na rzecz wspólnego dobra ,
- ↪ inicjowanie warunków do powstawania oddolnych projektów, które rozwiną społeczne aspekty rewitalizacji ,
- ↪ wprowadzenie grup interesu w ocenę procesu rewitalizacji .

W procesie rewitalizacji wykorzystywane zostaną bierne i czynne formy konsultacji społecznych. Formy bierne, a więc takie, w których prowadzona komunikacja jest jednokierunkowa to m.in. artykuły w informatorach samorządowych oraz krótkie informacje na stronach internetowych Gminy.

Podczas całego procesu tworzenia planu użytkowane były następujące kanały komunikacji z otoczeniem. Kanały komunikacji z grupami interesu:

- ↪ Informacje na podstronie dot. rewitalizacji na stronie www gminy,
- ↪ Ogłoszenia w prasie gminnej,
- ↪ Bezpośrednie rozmowy osobami, które wyraziły chęć uczestnictwa w grupie roboczej,
- ↪ Zaproszenia bezpośrednie.

7.4. Procedura włączenia interesariuszy w prace projektowe

W ramach procesu tworzenia programu przeprowadzone zostały następujące formy współuczestniczenia procesu powstawania LPR-u.

7.4.1. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Pierwszym krokiem w diagnozowaniu obszaru zdegradowanego i sytuacji na obszarze Gminy Tyczyn były :

- badania sondażowe²⁰ (losowa próba mieszkańców w dniach 11,12 maja 2016 r.) - badania przeprowadzane z mieszkańcami Gminy, których celem było poznanie oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności w odniesieniu do planowanej rewitalizacji na terenie Gminy Tyczyn oraz **wskazanie na obszarze zdegradowanym miejsc**, które zdaniem mieszkańców powinny być poddane rewitalizacji, które cechują się występowaniem **zjawisk negatywnych oraz mają w sobie potencjał rozwojowy**. Badanie realizowane było w centralnych punktach Gminy Tyczyn, w okolicach instytucji publicznych (ośrodek zdrowia, Urząd Miejski) oraz obiektów generujących ruch mieszkańców (sklepy, przystanki). Ilość zebranych **opinii 54**.

²⁰ Szczegółowe wyniki badań oraz wzór ankiety do badań sondażowych rozdział 10.1.

Wyniki badań sondażowych nałożone na to eksperckie analizy ilościowe w układzie jednostek urbanistycznych, pozwoliły wskazać te tereny, w których suma negatywnych zjawisk społecznych oraz towarzyszących im zjawisk gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych wskazuje, iż **obszar można uznać za zdegradowany**.

Następnie przeprowadzono badania jakościowe z wykorzystaniem techniki zogniskowanych wywiadów grupowych. Na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono wywiad grupowy, w którym uczestniczyło łącznie 10 osób – przedstawiciele MGOPS, urzędnicy, radni. Omawiano problemy sfery społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Istotą prowadzonego badania było osadzenie omawianych problemów w bardzo konkretnym miejscu, w którym ich koncentracja jest **największa, co pozwoliło wyznaczyć obszar rewitalizacji**.

Wyznaczone obszary zdegradowane i rewitalizacji poddano konsultacjom społecznym.

I KONSULTACJE SPOŁECZNE - dotyczyły konsultacji wyznaczonych obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji.

Konsultacje były przeprowadzone w terminie **od 15 czerwca 2016 r. do 14 lipca 2016 r.**

Do udziału w konsultacjach zostali zaproszeni:

- *mieszkańcy Gminy,*
- *mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;*
- *podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność gospodarczą;*
- *podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;*
- *jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;*
- *organy władzy publicznej;*
- *inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.*

Informacja o prowadzonych konsultacjach społecznych zamieszczona została na stronie podmiotowej Gminy: <http://www.tyczyn.pl/>

Konsultacje prowadzone były w następujących formach:

1) WYRAŻENIE PISEMNEJ OPINII – ZBIERANIE UWAG W POSTACI PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ:

Wpłynęły następujące propozycje:

w dniu 13.07.2016 r.

- **Od ks. Mariana Czenczek**
 - poszerzenie zakresu działań rewitalizacyjnych o działkę nr 1671/16 w miejscowości Tyczyn. Na wskazanej działce znajduje się budynek plebani. Budynek wykorzystywany jest przez Caritas do prowadzenia działań rehabilitacyjnych. Przy udziale współfinansowania ze środków UE możliwe byłoby rozszerzenie działalności oraz wykorzystanie piętra budynku na działania z zakresu reintegracji społecznej.

2) **WARSZTATY:**

Warsztaty zorganizowano w dniu 29 czerwca 2016r. w siedzibie Urzędu Miejskiego w Tyczynie. W spotkaniu wzięło udział 49 osób. Podczas warsztatów omówiono wyniki diagnozy oraz zaprezentowano obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Prezentacji towarzyszyła ożywiona dyskusja uczestników. Relacja z warsztatów zamieszczona została na stronie Gminy.

3) **BADANIA ANKIETOWE:**

Wpłynęło 49 ankiet od uczestników warsztatów.

Badanie przeprowadzono metodą ankiety audytoryjnej. W badaniu wzięło udział 49 respondentów: 26 kobiety i 23 mężczyzn. Zdecydowana większość respondentów posiadała wyższe wykształcenie i była w przedziale wieku 46-55. Ankieta składała się z pytań o natężenie występowania problemów w sferach społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Celem badania było określenie występowania problemów na terenie wskazanym do rewitalizacji oraz ocenienie potrzeb realizacji określonych działań w ramach rewitalizacji.

4) **WYNIKI KONSULTACJI:**

Konsultacje pozwoliły na analizę relacji między skalą opisywanych zjawisk na obszarze rewitalizacji, a odczuciami mieszkańców. Analiza została dokonana w dwóch zasadniczych obszarach: społecznym i gospodarczym. Wynika to z faktu, że obecne pojmowanie procesów rewitalizacji zasadnicze cele interwencji *Programu* kieruje głównie na sferę społeczną i gospodarczą, zaś działania techniczne i przestrzenne są uzupełniające (narzędziowe) wobec celów społeczno-gospodarczych. Szczegółowa analiza potwierdziła trafność wytyczenia obszaru rewitalizacji. Respondenci zgodzili się, iż zdiagnozowany obszar kryzysowy i obszar rewitalizacji ma istotne **znaczenie dla Tyczyna**, a równocześnie jest obszarem, który koncentruje w sobie negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze.

Ankieta i szczegółowe wyniki – rozdział 10.2.

7.4.2. Tworzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Także w tym przypadku zdecydowano się na szeroki proces uspołecznienia oraz włączenia i zaangażowania mieszkańców Gminy Tyczyn w tworzenie *Programu*. Przeprowadzono konsultacje społeczne w zakresie zaproponowanej wizji dla obszarów rewitalizacji oraz celów, kierunków działań i zadań rewitalizacyjnych.

II KONSULTACJE SPOŁECZNE

Konsultacje były przeprowadzone w terminie od 4 stycznia 2017 do 6 lutego 2017 r.

Forma konsultacji:

- wyrażenie pisemnej opinii na przygotowanym formularzu i skierowane do Urzędu Miejskiego w Tyczynie ul. Rynek 18 (sekretariat I piętro p. 21) lub przesłanie na adres

e-mail: app@tyczyn.pl w w/w terminie,

- udział w warsztatach, które odbyły się w dniu **31 stycznia 2017 o godz. 16.00** w sali narad Urzędu Miejskiego w Tyczynie,
- przeprowadzenie badań ankietowych wśród uczestników warsztatów.

Do udziału w konsultacjach zostali zaproszeni:

- mieszkańcy Gminy,
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej;
- inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Informacja o prowadzonych konsultacjach społecznych zamieszczona została na stronie podmiotowej Gminy: <http://www.tyczyn.pl>

Konsultacje prowadzone były w następujących formach:

5) WYRAŻENIE PISEMNEJ OPINII – ZBIERANIE UWAG W POSTACI PAPIEROWEJ I ELEKTRONICZNEJ:

Wpłynęły następujące uwagi:

w dniu 30.01.2017 r.

• Powiat Rzeszowski :

- 1) uzupełnienie działki 1193/7 należącej do gminy Tyczyn na której będzie realizowany projekt pn. *„Rewitalizacja zespołu parkowego w Tyczynie – zadanie realizowane przez Gminę Tyczyn oraz Powiat Rzeszowski”* w tabeli na str. 67 oraz w karcie opisu projektu str.88.- **uwagę uwzględniono;**
- 2) poprawienie tyt. projektu nr Z/IN/5/2019 w całym dokumencie na : *„Przebudowa oficyny zespołu pałacowo-parkowego w Tyczynie i rozbudowa o salę gimnastyczną dla Zespołu Szkół w Tyczynie wraz z zagospodarowaniem terenu”* - **uwagę uwzględniono;**
- 3) skorygowanie wskaźnika dot. liczby miejsc pracy z 3 na 1- **uwagę uwzględniono;**
- 4) skorygowanie wskaźników w zakresie Powierzchnia zmodernizowanych i zrewaloryzowanych obiektów /przestrzeni użyteczności publicznej oraz powierzchni terenów obszar poddany rewitalizacji - **uwagę uwzględniono;**
- 5) dopisanie oficyny Zespołu Pałacowo Parkowego w Tyczynie do pkt. IX wśród problemów, które powinny działania rewitalizacyjne rozwiązać w pierwszej kolejności - **uwagę uwzględniono;**
- 6) skorygowanie omyłki pisarskiej w zakresie adresu oficyny zespołu pałacowo-parkowego - **uwagę uwzględniono.**

6) WARSZTATY:

Warsztaty zorganizowano w dniu 31 stycznia 2017 r. o godz.16.00 w siedzibie Urzędu Miejskiego w Tyczynie. W spotkaniu wzięło udział 23 osoby. Podczas warsztatów omówiono projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji, w tym szczegółowo: określone cele rewitalizacji, wizje obszarów po rewitalizacji oraz zaprezentowano zgłoszone zadania do Programu oraz plan finansowy LPR-u. Prezentacji towarzyszyła ożywiona dyskusja uczestników. Prezentacja z warsztatów zamieszczona została na stronie internetowej Gminy Tyczyn.

7) WYNIKI KONSULTACJI:

Uczestnicy konsultacji zapoznali się szczegółowo z głównymi założeniami *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022* oraz zadaniami /projektami przewidzianymi do realizacji, które mają za zadanie zmianę zdiagnozowanych stanów kryzysowych w obszarze rewitalizacji.

W wyniku dyskusji przeprowadzonej podczas konsultacji uzupełniono projekt programu o rozdział w zakresie oddziaływania na środowisko zadań zgłoszonych do rewitalizacji.

Uwagi pisemne zgłoszone zostały przez Powiat Rzeszowski – wszystkie zostały uwzględnione.

ROZDZIAŁ VIII

ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022 jest dokumentem kierunkowym, opracowanym w celu ożywienia zdiagnozowanych jako zdegradowane obszarów objętych rewitalizacją na terenie Gminy. Strefa rewitalizacji leży w granicach obszaru miasta Tyczyn.

Działania przewidziane do podejmowania, a zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji mają na względzie specyfikę miejscowości, a w tym przypadku także występowanie na obszarze gminy Tyczyn miejsc atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo.

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Programu Rewitalizacji oraz oceny ich natężenia, a także określenia, czy w programie w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego rozpatrywano wpływ realizacji Programu Rewitalizacji na poszczególne komponenty środowiska:

- różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny,
- ludzi,
- wodę,
- powietrze i środowisko akustyczne,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz i zabytki,
- klimat, zasoby naturalne.

W przypadku powierzchni ziemi, klimatu i zasobów naturalnych, stwierdzono neutralny wpływ realizacji *Programu Rewitalizacji*, natomiast na wszystkie pozostałe komponenty środowiska realizacja projektów będzie miała wpływ pozytywny. W przypadku realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych niekorzystne oddziaływanie może nastąpić jedynie w fazie ich wykonywania i może być związane bezpośrednio z uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Wówczas oddziaływania mają charakter odwracalny, chwilowy oraz występują w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Program poddano opiniowaniu przez Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny, który odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – opinia z dnia 20.02.2017r. znak SNZ.9020.1.47.2017.BW.

Opinię swoją uzasadnił tym iż określone priorytety i cele ekologiczne oraz działania wpisują się w cele ochrony środowiska, określone na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Realizacja zadań zaproponowanych w niniejszym dokumencie jest zgodna z priorytetami środowiskowymi określonymi w dokumencie strategicznym, jakim jest Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020 oraz wpływa na zrównoważony rozwój województwa. Spójna

jest z priorytetem 4 Środowisko i energetyka. Zadania zawarte w *Gminnym Programie Rewitalizacji* wpisują się w cele priorytetu ²¹:

Zabezpieczenie mieszkańców województwa podkarpackiego przed negatywnymi skutkami zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wynikającymi z działalności człowieka

oraz

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa.

Realizacja wyszczególnionych w Programie zadań wpływa na poprawę bezpieczeństwa ekologicznego i jakości środowiska, a także przyczyni się do zachowania różnorodności biologicznej i dziedzictwa kulturowego oraz wpłynie na ograniczenie zużycia zasobów środowiskowych, a zaniechanie realizacji działań określonych w programie prowadzić będzie do pogorszenia stanu środowiska i pogorszenia jakości życia mieszkańców gminy.

Program poddano także opiniowaniu przez RDOS w Rzeszowie, który w dniu 06 marca 2017r. znak W00Ś.410.1.31.2017.AP.2 odstąpił od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016-2022*,

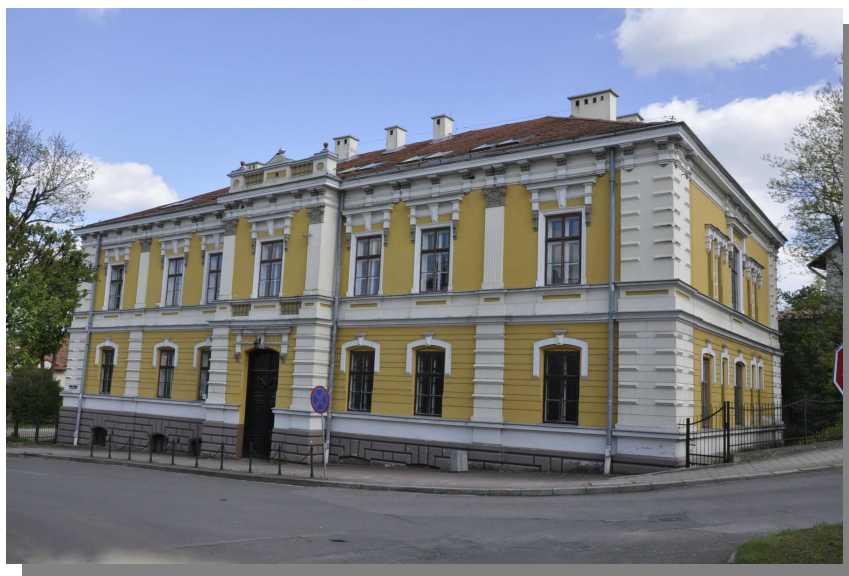
W perspektywie długoterminowej działania, które będą realizowane, korzystnie wpłyną nie tylko na znaczącą poprawę warunków korzystania ze środowiska naturalnego, ale też na komfort życia mieszkańców gminy Tyczyn.

Można stwierdzić, iż *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn na lata 2016 – 2022* pozwala na osiągnięcie w pełnym zakresie celów środowiskowych, szczególnie w wyniku realizowanych projektów infrastrukturalnych, których istotnym elementem są zadania związane z ochroną środowiska.

²¹Podkarpackie 2020, s.72, s.75

ROZDZIAŁ IX

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA OBSZARÓW DO REWITALIZACJI

Fotografia 1. Sąd Grodzki w Tyczynie

Fotografia 2. Stara Plebania w Tyczynie.

Fotografia 3. Gimnazjum w Tyczynie.

Fotografia 4. Oficyna przy Pałacu w Tyczynie.

Fotografia 5. Rynek w Tycznie

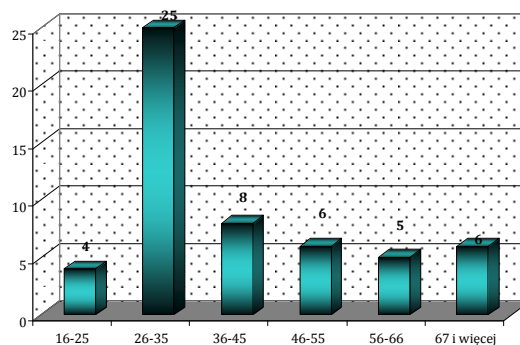
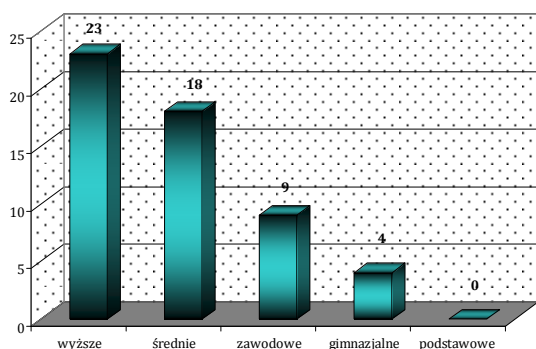
ROZDZIAŁ X

WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

10.1. Badania sondażowe

10.1.1. Charakterystyka badanych:

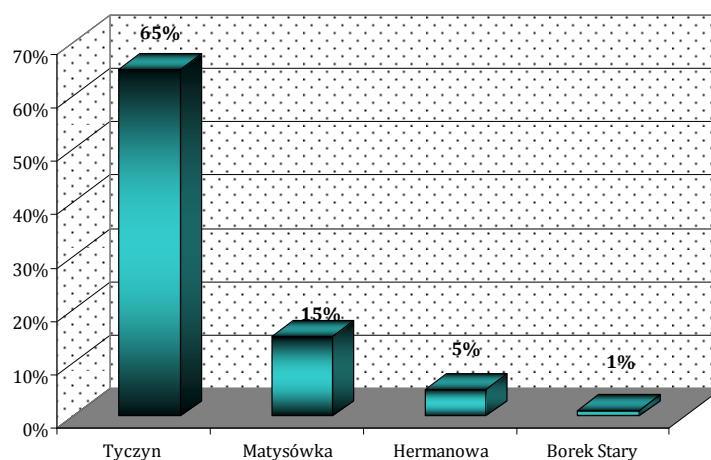
W badaniu wzięło udział 54 respondentów: 32 kobiety i 24 mężczyzn. Zdecydowana większość respondentów posiadała wyższe wykształcenie i była w przedziale wieku 26-35.

Większość badanych mieszkało w Tyczynie (61,11%).

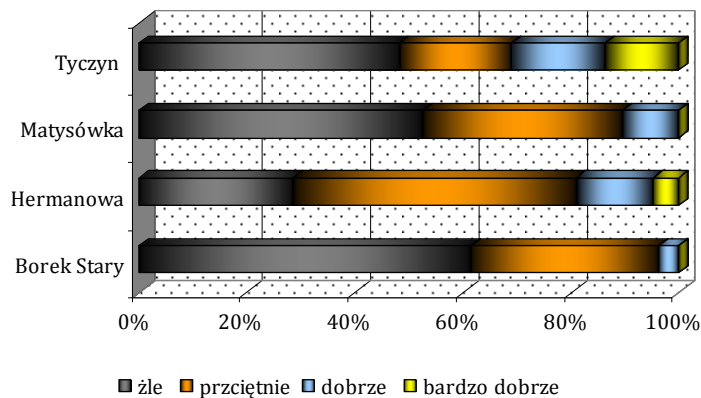
W odpowiedzi na pytania sondażowe respondenci wskazali:

- Obszar który powinien być poddany rewitalizacji: **65% - Tyczyn**, 15% - Matysówka, 5% - Hermanowa, 1% - Borek Stary.

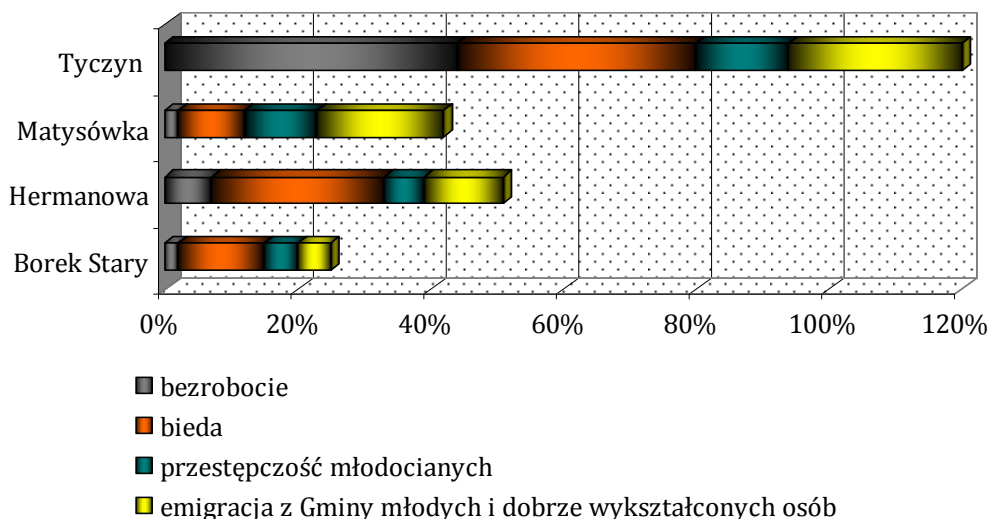

2. Jakość życia została oceniona :

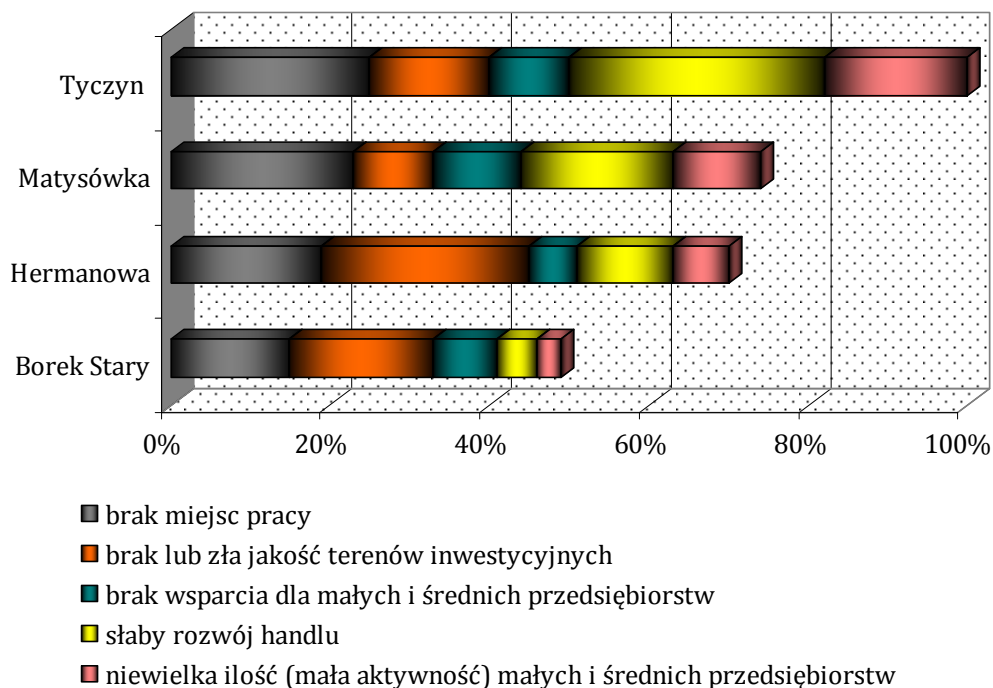
- w Borku Starym: 16% - źle, 9% - przeciętnie, 1% - dobrze,
- w Hermanowej: 6% - źle, 11% - przeciętnie, 3% - dobrze, 1% - bardzo dobrze,
- w Matysówce: 10% - źle, 7% -przeciętnie, 2% - dobrze,
- w Tyczynie: 14% - źle, 6% - przeciętnie, 5% - dobrze, 4% - bardzo dobrze.

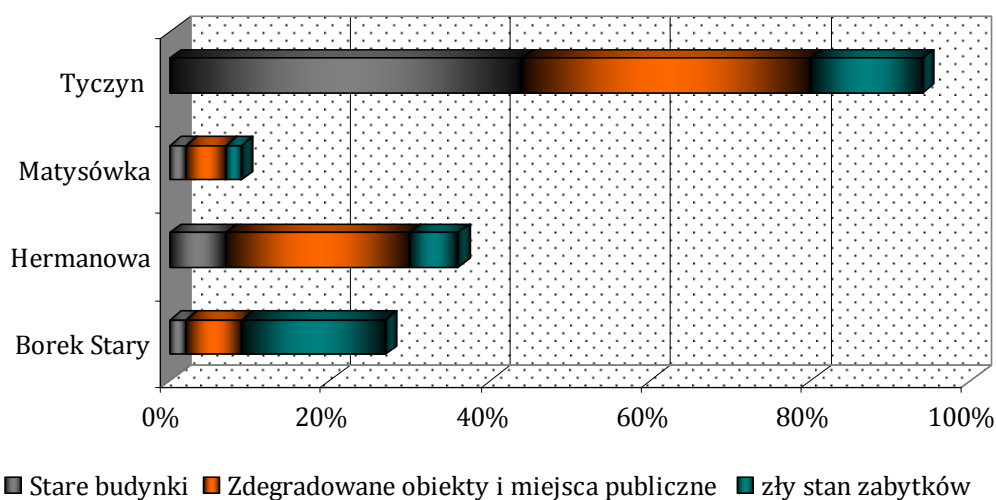
3. Problemy społeczne występujące na wskazanych obszarach to głównie bieda (85% wskazań), emigracja z gminy młodych i dobrze wykształconych osób (62% wskazań) bezrobocie (55% wskazań) oraz przestępczość młodocianych (36% wskazań). Przy czym najczęściej wskazań było na występowanie tych problemów w Tyczynie.

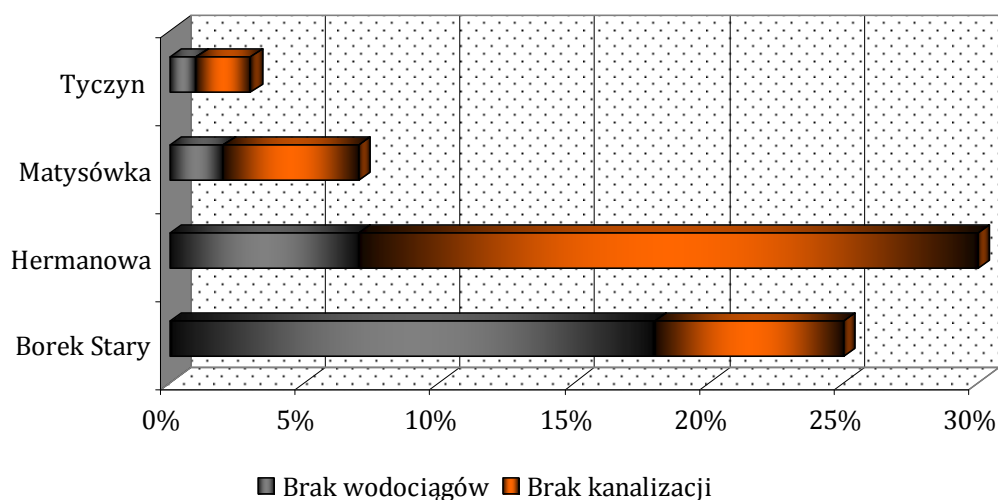
4. Problemy gospodarcze występujące na wskazanych obszarach to głównie brak miejsc pracy (82% wskazań), niewielka ilość (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw (69% wskazań) oraz słaby rozwój handlu (68%). Przy czym najczęściej wskazań było na występowanie tych problemów w Tyczynie.

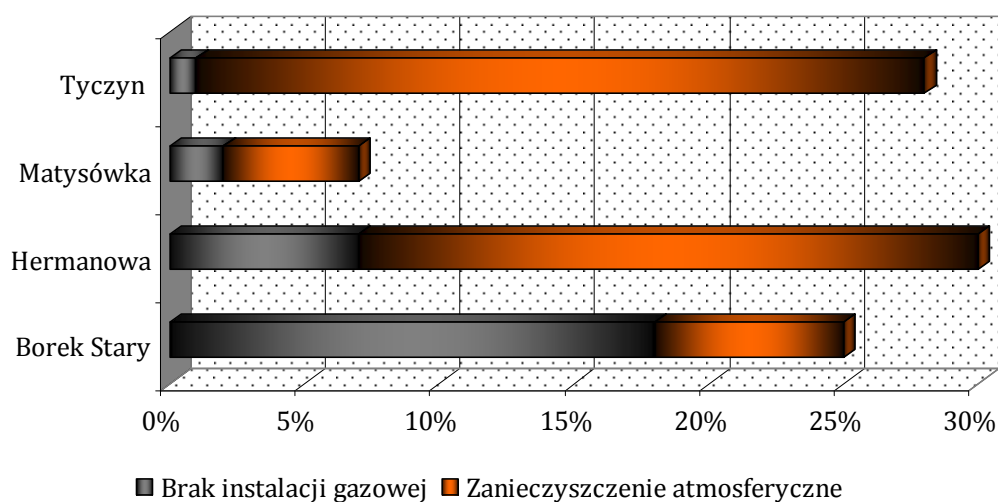
5. Problemy techniczne występujące na wskazanych obszarach to głównie zdegradowane budynki i miejsca publiczne (71% wskazań), zły stan zabytków (40%). Przy czym najczęściej wskazań było na występowanie tych problemów w Tyczynie.

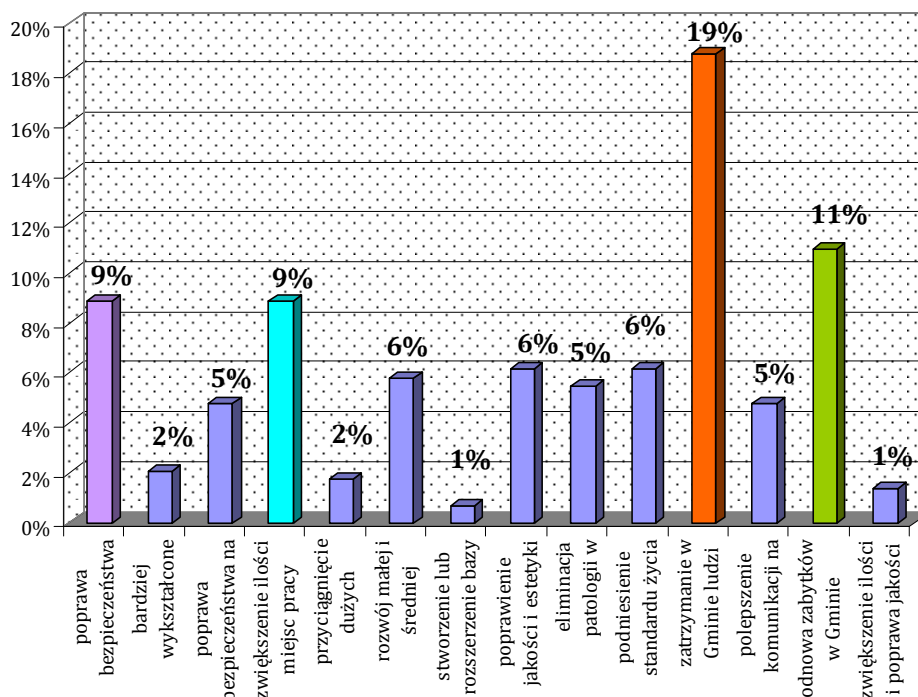
6. Problemy przestrzenno funkcjonalne występujące na wskazanych obszarach to głównie brak kanalizacji (37% wskazań).

7. Problemy środowiskowe występujące na wskazanych obszarach to głównie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego (62% wskazań).

Wśród oczekiwanych efektów rewitalizacji najczęściej wymieniano zatrzymanie w gminie ludzi młodych i wykształconych (58%), zwiększenie ilości miejsc pracy (47%), poprawa bezpieczeństwa życia mieszkańców (21%) oraz odnowa zabytków (18%).

10.1.1. WZÓR ANKIETY:

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Tyczyn

Ankieta badania sondażowe

Po przeprowadzonym postępowaniu badawczym wyznaczono obszar zdegradowany. Dotyczy on czterech sołectw: **Tyczyn, Borek Stary, Hermanowa, Matysówka.**

Celem badania jest poznanie oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności w odniesieniu do planowanej rewitalizacji na terenie Gminy Tyczyn oraz wskazanie na obszarze zdegradowanym miejsc, które zdaniem mieszkańców powinny być poddane rewitalizacji

Rewitalizacja, to działanie skupione na zdegradowanym obszarze, którego celem jest znalezienie dla niego nowego zastosowania i doprowadzenie do stanu, w którym obszar staje się wartościowy.

Rewitalizacja dotyczy nie tylko infrastruktury, ale przede wszystkim stworzenia odpowiednich warunków życia społeczności lokalnej, zamieszkującej rewitalizowany obszar.

1. Proszę wskazać, który obszar zdegradowany GMINY Pana(i) zdaniem powinien być poddany procesowi rewitalizacji

☐	Borek Stary
☐	Hermanowa
☐	Matysówka
☐	Tyczyn

2. Proszę ocenić jakość życia na terenie w skali 1 źle 2 przeciętnie 3 dobrze 4 bardzo dobrze

	Źle	Przeciętnie	Dobrze	Bardzo dobrze
Borek Stary				
Hermanowa				
Matysówka				
Tyczyn				

3. Jakie problemy społeczne, na wskazanym obszarze, chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

Proszę wstawić „X”

	Borek Stary	Hermanowa	Matysówka	Tyczyn
bezrobocie				
bieda				
przestępczość młodocianych				
emigracja z Gminy młodych i dobrze wykształconych osób				

4. Czy dostrzegasz problemy gospodarcze, na wskazanym obszarze, które chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

	Borek Stary	Hermanowa	Matysówka	Tyczyn
brak miejsc pracy				
brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych				

brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw				
słaby rozwój handlu				
niewielka ilość (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw				

5. Czy dostrzegasz problemy techniczne, na wskazanym obszarze, które chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

	Borek Stary	Hermanowa	Matysówka	Tyczyn
Stare budynki				
Zdegradowane obiekty i miejsca publiczne				
zły stan zabytków				

6. Czy dostrzegasz problemy przestrzenno-funkcjonalne, na wskazanym obszarze, które chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

	Borek Stary	Hermanowa	Matysówka	Tyczyn
Brak wodociągów				
Brak kanalizacji				

7. Czy dostrzegasz problemy środowiskowe, na wskazanym obszarze, które chciałby Pan(i) rozwiązać w procesie rewitalizacji?

	Borek Stary	Hermanowa	Matysówka	Tyczyn
Brak instalacji gazowej				
Zanieczyszczenie atmosferyczne				

8. Jakie są oczekiwania Pana(i), efektów rewitalizacji?

poprawa bezpieczeństwa życia mieszkańców	
bardziej wykształcone społeczeństwo	
poprawa bezpieczeństwa na drogach	

zwiększenie ilości miejsc pracy	
przyciągnięcie dużych inwestorów	
rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	
stworzenie lub rozszerzenie bazy turystycznej	
poprawienie jakości i estetyki środowiska naturalnego	
eliminacja patologii w społeczeństwie	
podniesienie standardu życia społeczeństwa	
zatrzymanie w Gminie ludzi młodych i wykształconych	
poprawienie komunikacji na terenie Gminy	
odnowa zabytków w Gminie	
zwiększenie ilości i poprawa jakości punktów handlowych, rzemieślniczych i usługowych	

9. Proszę podać Pana(i) związek z tym terenem (można wskazać kilka odpowiedzi).

Miejsce zamieszkania

Miejsce pracy

Miejsce prowadzenia działalności
gospodarczej

Miejsce rekreacji, wypoczynku

Inne (jakie):

Czy problem rewitalizacji jest dla Pana(i) ważny?

Tak

Nie

10. Metryczka – podstawowe dane respondenta

Płeć: Kobieta Mężczyzna

Wiek: 16-25 26-35 36-45 46-55 56-66 67 i więcej

Wykształcenie: ☐ Podstawowe ☐ Gimnazjalne ☐ Zawodowe ☐ Średnie ☐ Wyższe

Status: ☐ Pracujący ☐ Uczący się ☐ Bezrobotny ☐ Inne

Dziękujemy za udział w badaniu!

10.2. Badania pogłębione obszaru rewitalizacji

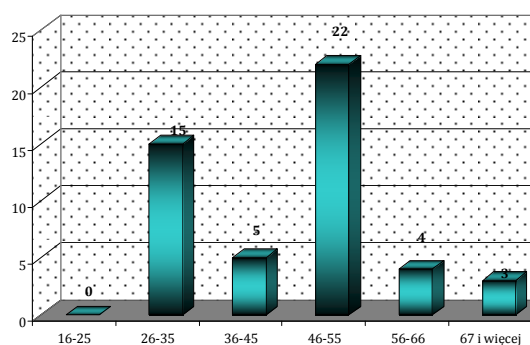
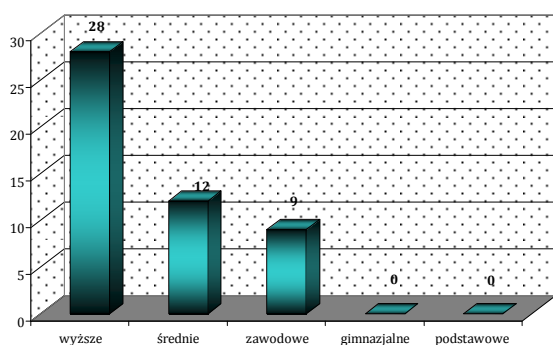
Celem badania ankietowego jest zdiagnozowanie PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH oraz problemów im towarzyszących:

- 1) gospodarczych (np. niski stopień przedsiębiorczości),
- 2) przestrzenno-funkcjonalnych (np. niewystarczający stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną, drogową i społeczną – usługi),
- 3) technicznych (np. degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych),
- 4) środowiskowych (np. obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi, bądź stanu środowiska) oraz zlokalizowanie ich w konkretnych obszarach Gminy Tyczyn

Centrum Tyczyna i tereny przylegające

10.2.1. Charakterystyka badanych

W badaniu wzięło udział 49 respondentów: 26 kobiety i 23 mężczyzn. Zdecydowana większość respondentów posiadała wyższe wykształcenie i była w przedziale wieku 46-55.

1. Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują na obszarze wskazanym do rewitalizacji

Sfera społeczna	Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Bezrobocie	0,00%	4,08%	30,61%	65,31%
Ubóstwo	0,00%	0,00%	34,69%	65,31%
Przestępczość	0,00%	4,08%	22,45%	73,47%
Bezdomność	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Alkoholizm	6,12%	42,86%	51,02%	0,00%
Przemoc domowa	55,10%	44,90%	0,00%	0,00%
Niski poziom edukacji	48,98%	51,02%	0,00%	0,00%
Niski poziom aktywności społecznej	0,00%	0,00%	91,84%	8,16%

Niski poziom integracji mieszkańców	0,00%	2,04%	85,71%	12,24%
Emigracja ludzi młodych i wykształconych	0,00%	4,08%	22,45%	73,47%

<i>Sfera gospodarcza</i>	<i>Brak problemu</i>	<i>Niskie natężenie</i>	<i>Średnie natężenie</i>	<i>Wysokie natężenie</i>
Niski poziom przedsiębiorczości	0,00%	8,16%	34,69%	57,14%
Niewystarczająca liczba miejsc pracy	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%

<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</i>	<i>Brak problemu</i>	<i>Niskie natężenie</i>	<i>Średnie natężenie</i>	<i>Wysokie natężenie</i>
Niska dostępność usług publicznych	44,90%	16,33%	34,69%	0,00%
Niska jakość usług publicznych	24,49%	34,69%	30,61%	10,20%
Niezadowalająca dostępność transportowa	57,14%	18,37%	24,49%	0,00%
Brak miejsc wypoczynku i rekreacji	10,20%	30,61%	24,49%	34,69%
Niska jakość przestrzeni publicznych	6,12%	42,86%	51,02%	0,00%
Niewielka powierzchnia terenów zieleni	55,10%	44,90%	0,00%	0,00%

<i>Sfera środowiskowa</i>	<i>Brak problemu</i>	<i>Niskie natężenie</i>	<i>Średnie natężenie</i>	<i>Wysokie natężenie</i>
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	22,45%	18,37%	59,18%	0,00%
Zły stan powietrza atmosferycznego	16,33%	34,69%	38,78%	10,20%
Zagrożenie hałasem	14,29%	57,14%	28,57%	0,00%

<i>Sfera techniczna</i>	<i>Brak problemu</i>	<i>Niskie natężenie</i>	<i>Średnie natężenie</i>	<i>Wysokie natężenie</i>
Zły stan infrastruktury technicznej	16,33%	22,45%	59,18%	0,00%

Zły stan infrastruktury społecznej	16,33%	30,61%	38,78%	14,29%
Zły stan budynków mieszkalnych	14,29%	57,14%	28,57%	0,00%
Niezadawalające warunki mieszkaniowe	10,20%	30,61%	24,49%	34,69%
Zły stan budynków użyteczności publicznej	6,12%	42,86%	51,02%	0,00%
Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	2,04%	16,33%	24,49%	57,14%

Spośród wymienionych poniżej kierunków działań, proszę wskazać 5 najważniejszych, które Pani/Pana zdaniem przyczynią się do wyprowadzenia wybranego obszaru ze stanu kryzysowego oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców. *Proszę wstawić X w odpowiednich polach.*

Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	8%
Realizacja programów aktywizacji społeczno-zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem	2%
Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego	5%
Rozwój kapitału ludzkiego (podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych mieszkańców)	9%
Realizacja działań edukacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych dla dzieci i młodzieży	2%
Realizacja działań edukacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych dla osób starszych	6%
Poprawa dostępność i jakości usług publicznych (np. edukacyjnych, kulturalnych, itp.)	15%
Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i poprawa warunków funkcjonowania lokalnych firm	2%
Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych)	0%
Poprawa jakości środowiska naturalnego (w tym zwłaszcza powietrza atmosferycznego)	8%
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (np. drogowej, komunalnej, itp.)	2%

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacji i wychowania (w tym żłobki i przedszkola)	1%
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury	2%
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej	14%
Poprawa poziomu jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych i półpublicznych	12%
Tworzenie i zagospodarowanie miejsc służących wypoczynkowi i rekreacji	9%
Tworzenie i zagospodarowanie miejsc służących integracji i aktywizacji mieszkańców	9%
Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych (w tym termomodernizacja)	1%
Likwidacja barier architektonicznych dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej	1%

10.2.2. Wzór ankiety

Celem badania ankietowego jest zdiagnozowanie PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH oraz problemów im towarzyszących:

- 1) gospodarczych (np. niski stopień przedsiębiorczości),
- 2) przestrzenno-funkcjonalnych (np. niewystarczający stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną, drogową i społeczną – usługi),
- 3) technicznych (np. degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych),
- 4) środowiskowych (np. obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi, bądź stanu środowiska) oraz zlokalizowanie ich w konkretnych obszarach Gminy Tyczyn

Centrum Tyczyna i tereny przylegające

1. Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują na obszarze wskazanym do rewitalizacji?

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala) problemu			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Bezrobocie				
	Ubóstwo				

	Przestępczość				
	Bezdomność				
	Alkoholizm				
	Przemoc domowa				
	Niski poziom edukacji				
	Niski poziom aktywności społecznej				
	Niski poziom integracji mieszkańców				
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych				
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości				
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy				
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niska dostępność usług publicznych				
	Niska jakość usług publicznych				
	Niezadowalająca dostępność transportowa				
	Brak miejsc wypoczynku i rekreacji				
	Niska jakość przestrzeni publicznych				
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni				
	Brak miejsc wypoczynku i rekreacji				
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego				
	Zły stan powietrza atmosferycznego				
	Zagrożenie hałasem				
Sfera techniczna	Zły stan infrastruktury technicznej				
	Zły stan infrastruktury społecznej				
	Zły stan budynków mieszkalnych				
	Niezadowalające warunki mieszkaniowe				
	Zły stan budynków użyteczności publicznej				
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych				

Spośród wymienionych poniżej kierunków działań, proszę wskazać 5 najważniejszych, które Pani/Pana zdaniem przyczynią się do wyprowadzenia wybranego obszaru ze stanu kryzysowego oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców. Proszę wstawić X w odpowiednich polach.

	Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych
	Realizacja programów aktywizacji społeczno-zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem
	Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
	Rozwój kapitału ludzkiego (podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych mieszkańców)
	Realizacja działań edukacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych dla dzieci i młodzieży
	Realizacja działań edukacyjnych, aktywizujących oraz integracyjnych dla osób starszych
	Poprawa dostępność i jakości usług publicznych (np. edukacyjnych, kulturalnych, itp.)
	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i poprawa warunków funkcjonowania lokalnych firm
	Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych)
	Poprawa jakości środowiska naturalnego (w tym zwłaszcza powietrza atmosferycznego)
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (np. drogowej, komunalnej, itp.)
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacji i wychowania (w tym żłobki i przedszkola)
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
	Poprawa poziomu jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych i półpublicznych
	Tworzenie i zagospodarowanie miejsc służących wypoczynkowi i rekreacji
	Tworzenie i zagospodarowanie miejsc służących integracji i aktywizacji mieszkańców
	Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych (w tym termomodernizacja)
	Likwidacja barier architektonicznych dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej

2. Proszę podać Pana(i) związek z tym terenem (można wskazać kilka odpowiedzi).

Miejsce zamieszkania

Miejsce pracy

Miejsce prowadzenia działalności gospodarczej

Miejsce rekreacji, wypoczynku

Inne (jakie):

3. Metryczka – podstawowe dane respondenta

Płeć: Kobieta

Mężczyzna

Wiek: 16-25

26-35

36-45

46-55

56-66

67 i więcej

Wykształcenie: Podstawowe

Gimnazjalne

Zawodowe

Średnie Wyższe

Status:

Pracujący

Uczący się

Bezrobotny

Inne

Dziękujemy za udział w badaniu!

Spis rysunków i tabel

<i>Rysunek 1. Gmina Tyczyn na tle województwa podkarpackiego i powiatu rzeszowskiego.</i>	<i>17</i>
<i>Rysunek 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego.</i>	<i>23</i>
<i>Rysunek 3. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych.</i>	<i>30</i>
<i>Rysunek 4. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół gimnazjalnych</i>	<i>31</i>
<i>Rysunek 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności</i>	<i>33</i>
<i>Rysunek 6. Udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych na jednego mieszkańca.</i>	<i>34</i>
<i>Rysunek 7. Gęstość sieci dróg gminnych i powiatowych w Gminie Tyczyn na tle gmin ROF, [km/100km²].</i>	<i>38</i>
<i>Rysunek 8. Gmina Tyczyn.....</i>	<i>45</i>
<i>Rysunek 9. Koncentracja negatywnych zjawisk na terenie Gminy Tyczyn.....</i>	<i>61</i>
<i>Rysunek 10. Wyznaczony obszar do rewitalizacji w miejscowości Tyczyn.</i>	<i>64</i>
<i>Tabela 1. Powierzchnia miejscowości w Gminie Tyczyn.....</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 2. Stan ludności w miejscowościach Gminy Tyczyn, 31.12.2014 r.</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Tyczyn w latach 2012 -2015/ wg miejscowości.....</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 4. Przyrost naturalny w Gminie Tyczyn w latach 2011-2014.....</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 5. Migracje ludności w Gminie Tyczyn w latach 2012 -2015, stan na 31 grudnia 2015 r.</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 6. Struktura wiekowa wg ekonomicznych kategorii wieku - Gmina Tyczyn (2011-2014).....</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 7. Stopa bezrobocia w Gminie Tyczyn w latach 2012-2015.</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 8. Wskaźniki bezrobocia w Gminie Tyczyn na tle powiatu rzeszowskiego (2012-2015).</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 9. Formy pomocy społecznej w Gminie Tyczyn w latach 2010 – 2015 – liczba korzystających.....</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 10. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Tyczyn</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 11. Liczba uczniów i nauczycieli w placówkach edukacyjnych w Gminie Tyczyn w roku szkolnym 2015/2016.....</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 12. Odsetek mieszkańców Gminy Tyczyn korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 13. Odsetek mieszkańców obsługiwanych przez oczyszczalnie ścieków w Gminie Tyczyn.</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 14. Infrastruktura drogowa w Gminie Tyczyn – 2014 r.....</i>	<i>38</i>

Tabela 15. Długość i struktura dróg gminnych wg miejscowości Gminy Tyczyn, na koniec 2015 r.....	39
Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Tyczyn w świetle wskaźników.....	41
Tabela 17. Warunki mieszkaniowe w Gminie Tyczyn.....	41
Tabela 18. Gminne zasoby mieszkaniowe – Gmina Tyczyn, 2015 r.....	42
Tabela 19. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych w Gminie Tyczyn.....	43
Tabela 20. Powierzchnia i ludność sołectw gminy Tyczyn.....	46
Tabela 21. Wykaz wybranych kryteriów oceny i wskaźników zjawisk społecznych do wyznaczania obszarów zdegradowanych.....	48
Tabela 22. Wykaz wybranych kryteriów oceny i wskaźników zjawisk gospodarczych, przestrzenno funkcjonalnych, środowiskowych, technicznych do wyznaczania obszarów zdegradowanych.....	50
Tabela 23. Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA – demografia.....	52
Tabela 24. Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA – rynek pracy, pomoc społeczna, edukacja.....	53
Tabela 25. Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA – bezpieczeństwo publiczne , integracja społeczna.....	54
Tabela 26. Podmioty gospodarcze – wskaźnik: liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2014 r..	55
Tabela 27. Podmioty gospodarcze – wskaźnik: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2014 r.....	55
Tabela 28. Wskaźnik: liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych, wybudowanych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych zamieszkałych, stan na 31.12.2011 r.....	56
Tabela 29. Wskaźnik: liczba zabytków stan na 31.12.2014 r.....	57
Tabela 30. Wskaźniki przestrzenno-funkcjonalne – wskaźniki: odsetek ludności korzystającej z sieci z sieci wodociągowej, odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, stan na 31.12.2014 r.....	58
Tabela 31. Uwarunkowania środowiskowe – wskaźniki: odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej, odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, stan na 31.12.2014 r.....	58
Tabela 32. Analiza wskaźników SFERA SPOŁECZNA.....	60
Tabela 33. Analiza wskaźników z poszczególnych sfer: GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ, TECHNICZNEJ ŚRODOWISKOWEJ.....	61
Tabela 34. Kluczowe wskaźniki obrazujące stan kryzysu obszaru rewitalizacji z powodu koncentracji problemów.....	67

<i>Tabela 35. Przestanki wyboru podobszaru rewitalizacji - centrum miejscowości Tyczyn.</i>	<i>64</i>
<i>Tabela 36. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych</i>	<i>89</i>
<i>Tabela 37. Zrealizowane projekty społeczne</i>	<i>91</i>
<i>Tabela 38. Ramowy program realizacji procesu rewitalizacji w latach 2016-2022.</i>	<i>106</i>